

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

- **B** EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2009/81/EY,
annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009,
hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusosalalla ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)
(EUVL L 216, 20.8.2009, s. 76)

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
► M1	Komission asetus (EY) N:o 1177/2009, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009	L 314	64	1.12.2009
► M2	Komission asetus (EU) N:o 1251/2011, annettu 30 päivänä marraskuuta 2011	L 319	43	2.12.2011
► M3	Neuvoston direktiivi 2013/16/EU, annettu 13 päivänä toukokuuta 2013	L 158	184	10.6.2013
► M4	Komission asetus (EU) N:o 1336/2013, annettu 13 päivänä joulukuuta 2013	L 335	17	14.12.2013
► M5	Komission asetus (EU) 2015/2340, annettu 15 päivänä joulukuuta 2015	L 330	14	16.12.2015

▼B**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI
2009/81/EY,**

annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009,

hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusosalalla ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan, 55 artiklan ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽²⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Kansallinen turvallisuus säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla sekä puolustus- että turvallisuusosalalla.
- (2) Euroopan puolustustarvikemarkkinoiden vähittäinen muodostuminen on välttämätöntä Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan lujittamiseksi ja Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan täytäntöönpanossa tarvittavien sotilaallisten voimavarojen kehittämiseksi.
- (3) Jäsenvaltiot ovat yhtä mieltä tarpeesta edistää, kehittää ja ylläpitää Euroopan puolustuksen teollista ja teknologista perustaa, joka on suorituskykylähtöistä, pätevää ja kilpailukykyistä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat käyttää yhteisön lainsäädännön mukaisia eri menetelmiä pyrkimällä kohti todellisia Euroopan puolustustarvikemarkkinoita ja yhdenvertaisia toimintamahdollisuuksia sekä Euroopan että globaalilla tasolla. Niiden olisi myös edistettävä eurooppalaisen puolustusalaan liittyvän toimittajakannan monimuotoisuuden perusteellista kehittämistä erityisesti tukemalla pienten ja keskisuurten yritysten ja muiden kuin perinteisten toimittajien osallistumista Euroopan puolustuksen teolliseen ja teknologiseen perustaan edistämällä teollista yhteistyötä ja tukemalla tehokkaita ja joustavia alemman tason toimittajia. Tässä yhteydessä niiden olisi otettava huomioon 7 päivänä joulukuuta 2006 annettu komission tulkitseva tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 296 artiklan soveltamisesta puolustushankintoihin ja 5 päivänä joulukuuta 2007 annettu komission tiedonanto strategiasta Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamiseksi ja sen kilpailukykyyn parantamiseksi.

⁽¹⁾ EUVL C 100, 30.4.2009, s. 114.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 14. tammikuuta 2009 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 7. heinäkuuta 2009.

▼B

- (4) Euroopan puolustustarvikemarkkinoiden luomisen yhtenä ennakkoedellytyksenä on mukautetun lainsäädäntökehyksen vahvistaminen. Hankintasopimusten alalla tämä edellyttää sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamista tavalla, joka täyttää jäsenvaltioiden turvallisuusvaatimukset ja perustamissopimuksesta johtuvat velvoitteet.
- (5) Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Euroopan parlamentti kehotti 17 päivänä marraskuuta 2005 puolustusalan julkisia hankintoja koskevasta vihreästä kirjasta antamassaan päätöslauselmassa ⁽¹⁾ komissiota laatimaan direktiivin, jossa otetaan erityisesti huomioon jäsenvaltioiden turvallisuusintressit, kehitetään edelleen yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, edistetään entistä enemmän eurooppalaista yhteenkuuluvuutta sekä säilytetään unionin rooli ”siviilimahtina”.
- (6) Entistä parempi sopimusten tekomenettelyjen koordinointi erimerkiksi sopimuksissa, jotka koskevat logistiikkapalveluita, kuljetuksia ja varastointia, sisältää myös mahdollisuuden pienentää kustannuksia puolustusosalalla ja vähentää merkittävästi alan ympäristövaikutusta.
- (7) Näiden menettelyiden olisi ilmennettävä Euroopan unionin turvallisuusosalalla omaksumaa yleistä lähestymistapaa, jolla reagoidaan strategisessa ympäristössä tapahtuvaan kehitykseen. Valtioiden rajat ylittävien ja epäsymmetristen uhkakuvien syntyminen on enenevässä määrin häivyttänyt ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden sekä sotilaallisen ja ei-sotilaallisen turvallisuuden välistä rajaa.
- (8) Puolustus- ja turvallisuusalan tarvikkeet ovat elintärkeitä sekä jäsenvaltioiden turvallisuuden ja suvereniteetin että unionin autonomian kannalta. Näin ollen puolustus- ja turvallisuusalan tuotteiden ja palvelusuoritteiden hankinnat ovat usein arkaluonteisia.
- (9) Sen vuoksi on erityisiä vaatimuksia varsinkin toimitusvarmuuden ja tietoturvallisuuden osalta. Nämä vaatimukset koskevat erityisesti aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden sekä palveluiden ja niihin suoraan liittyvien työsuoritteiden hankintaa asevoimille, mutta ne koskevat myös joitakin erityisen arkaluonteisia hankintoja ei-sotilaallisen turvallisuuden alalla. Unionin laajuisten järjestelmien puuttuminen haittaa jäsenvaltioiden välisten puolustus- ja turvallisuusmarkkinoiden avoimuutta näillä aloilla. Tämä tilanne vaatii pikaista parannusta. Turvallisuutta ja tiedottamista koskeva unionin laajuinen järjestelmä, johon sisältyy kansallisten turvallisuusselvitysten vastavuoroinen tunnustaminen sekä hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden ja eurooppalaisten yritysten välisen luottamuksellisen tiedonvaihdon mahdollistaminen, olisi erityisen hyödyllinen. Samalla jäsenvaltioiden olisi ryhdyttävä konkreettisiin toimenpiteisiin keskinäisen toimitusvarmuuden parantamiseksi pyrkimällä perustamaan järjestelmä, jolla on asianmukaiset takeet.

⁽¹⁾ EUVL C 280 E, 18.11.2006, s. 463.

▼ **B**

- (10) Tässä direktiivissä sotilaskalustolla olisi ymmärrettävä erityisesti tuotetyyppejä, jotka sisältyvät neuvoston 15 päivänä huhtikuuta 1958 tekemällään päätöksellä 255/58 ⁽¹⁾ hyväksymään aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden luetteloon, ja jäsenvaltiot voivat käyttää pohjana pelkästään tätä luetteloa saattaessaan tämän direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään. Tähän luetteloon sisältyy ainoastaan kalusto, joka on suunniteltu, kehitetty ja tuotettu erityisesti sotilaallisiin tarkoituksiin. Tämä luettelo on kuitenkin yleisluonteinen, ja sitä on tulkittava laajasti tekniikan kehityksen, hankintapolitiikkojen ja sellaisten sotilaallisten vaatimusten perusteella, jotka johtavat uudentyyppisen kaluston kehittämiseen esimerkiksi unionin yhteisen puolustustarvikeluettelon perusteella. Tässä direktiivissä ”sotilaskalusto” olisi katettava myös tuotteet, jotka on alun perin suunniteltu siviilikäyttöön mutta jotka on myöhemmin muutettu sotilaallisiin tarkoituksiin käytettäväksi aseissa, ammuksissa tai sotamateriaalissa.
- (11) Muun kuin sotilaallisen turvallisuuden erityisalalla tätä direktiiviä olisi sovellettava hankintoihin, joilla on puolustushankintojen kaltaisia piirteitä ja jotka ovat yhtä arkaluontoisia. Tällainen tilanne voi olla erityisesti aloilla, joilla sotilaalliset ja muut kuin sotilaalliset voimat tekevät yhteistyötä saman tehtävän suorittamiseksi ja/tai joiden hankintatarkoitus on suojella unionin ja/tai jäsenvaltioiden turvallisuutta niiden omalla alueella tai sen ulkopuolella muiden kuin sotilaallisten ja/tai muiden kuin hallituksen alaisten toimijoiden aiheuttamaa vakavaa uhkaa vastaan. Tähän voivat kuulua esimerkiksi rajojen turvaaminen, poliisitoiminta ja kriisinhallintatehtävät.
- (12) Tässä direktiivissä olisi otettava huomioon hankintaviranomaisen/hankintayksikön tarpeet tuotteiden koko elinkaaren, toisin sanoen tutkimuksen ja kehittämisen, teollisen kehittämisen, tuotannon, korjauksen, nykyaikaistamisen, muuttamisen, huoltamisen, kuljetuksen, koulutuksen, testaamisen, markkinoilta poistamisen ja hävittämisen ajan. Näihin vaiheisiin voi sisältyä esimerkiksi tutkimustyö, arviointi, varastointi, kuljetus, integrointi, huolto, purkaminen, tuhoaminen ja kaikki muut alkuperäisen suunnitelman mukaiset palvelut. Joihinkin sopimukseen voi sisältyä osien ja komponenttien toimittaminen ja/tai tuotteisiin sisällytettävät tai liitettävät osakokonaisuudet ja/tai erityisten työkalujen, testausmenetelmien tai tuen toimittaminen.
- (13) Tässä direktiivissä ”tutkimus ja kehitys” kattaisi perustutkimuksen, soveltavan tutkimuksen ja kokeellisen kehityksen. Perustutkimus koostuu kokeellisesta tai teoreettisesta työstä, jolla pyritään pääasiassa hankkimaan uutta tietoa ilmiöiden tai havaittavissa olevien tosiseikkojen perusperiaatteesta, ja joilla ei ensisijaisesti pyritä mihinkään erityiseen käytännön sovellukseen tai käyttötapaan. Soveltava tutkimus koostuu myös alkuperäisistä töistä, jotka on toteutettu uuden tiedon hankkimiseksi. Ensisijaisesti se kohdistetaan kuitenkin tiettyyn käytännön tarkoitukseen tai tavoitteeseen. Kokeellinen kehitys koostuu työstä, joka

⁽¹⁾ Päätöksessä määritetään luettelo niistä tavaroista (aseet, ammuksiset ja sotatarvikkeet), joihin sovelletaan perustamissopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohtaa (nykyinen 296 artiklan 1 kohdan b alakohta) (asiak. 255/58). Pöytäkirja, 15.4.1958: asiak. 368/58.

▼B

pohjautuu olemassa olevaan tietoon, joka on saatu tutkimuksesta ja/tai käytännön kokeesta, jonka tarkoituksena on käynnistää uusien materiaalien, tuotteiden tai laitteiden valmistus, ottaa käyttöön uusia prosesseja, järjestelmiä ja palveluita tai parantaa merkittävästi jo olemassa olevia. Kokeelliseen kehitykseen voi kuulua teknisten esittelylaitteiden toteutus, toisin sanoen laitteet, joilla esitellään uuden käsitteen tai uuden tekniikan toimivuutta asiaankuuluvassa tai tunnusomaisessa ympäristössä.

”Tutkimukseen ja kehitykseen” eivät sisälly tuotantoa edeltävien prototyyppien ja välineiden valmistus ja hyväksyntä eivätkä tuotantotekniikka, teollinen suunnittelu tai valmistus.

- (14) Tässä direktiivissä olisi otettava huomioon hankintaviranomaisen/hankintayksikön tarpeet töissä ja palveluissa, jotka eivät liity suoranaisesti sotilaskaluston tai arkaluontoisten tarvikkeiden toimittamiseen mutta jotka ovat tarpeen tiettyjen sotilaallisten tai turvallisuuden liittyvien tarpeiden täyttämiseksi.
- (15) Vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/17/EY ⁽¹⁾ tarkoitettujen hankintayksiköiden ja julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/18/EY ⁽²⁾ tarkoitettujen hankintaviranomaisten jäsenvaltioissa tekemien hankintasopimusten osalta on noudatettava perustamissopimuksen periaatteita ja erityisesti tavaroiden vapaata liikkuvuutta, sijoittautumisvapauden periaatetta ja palvelujen tarjoamisen vapauden periaatetta ja niistä johtuvia periaatteita, kuten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, syrjimättömyyden periaatetta, vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta, suhteellisuusperiaatetta ja avoimuusperiaatetta.

Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä tämän direktiivin soveltamisen kynnysarvojen alapuolelle jääviä hankintasopimuksia koskevat avoimuutta ja kilpailua koskevat velvoitteet yhdenmukaisesti kyseisten periaatteiden kanssa ja ottaen huomioon erityisesti tilanteet, joihin liittyy rajat ylittäviä intressejä. Jäsenvaltioiden tehtävänä on erityisesti määritellä kaikkein sopivimmat järjestelyt näiden hankintasopimusten tekemiseksi.

Tietyn arvon ylittävistä hankintasopimuksista on suotavaa laatia säännökset, joiden mukaisesti näitä sopimuksia koskevat kansalliset sopimustentekomenettelyt sovitetaan yhteisössä yhteen ja jotka perustuvat edellä mainittuihin periaatteisiin, jotta voidaan varmistaa niiden vaikutus ja taata hankintojen avaaminen kilpailulle. Näitä yhteensovittamista koskevia säännöksiä olisi siten tulkittava edellä mainittujen sääntöjen ja periaatteiden sekä perustamissopimuksen muiden määräysten mukaisesti.

⁽¹⁾ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114.

▼B

- (16) Perustamissopimuksen 30, 45, 46, 55 ja 296 artiklassa määrätään erityisistä poikkeuksista perustamissopimuksessa vahvistettujen periaatteiden soveltamiseen ja näin ollen näistä periaatteista johdetun oikeuden soveltamiseen. Sen vuoksi tämän direktiivin säännökset eivät saisi estää määräämistä tai toteuttamista toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen näissä perustamissopimuksen määräyksissä oikeutetuiksi katsottujen etujen turvaamiseksi.

Tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien hankintasopimusten tekeminen voidaan poistaa siitä, mikäli se on perusteltua yleisen turvallisuuden vuoksi tai välttämätöntä jäsenvaltion olennaisten turvallisuusintressien suojelemiseksi. Tällainen tapaus voi tulla kyseeseen hankintasopimuksissa sekä puolustus- että turvallisuusaloilla, jotka tarvitsevat niin äärimmäisen vaativia toimitusvarmuutta koskevia vaatimuksia tai jotka ovat niin luottamuksellisia ja/tai kansallisen suvereenisuuden kannalta tärkeitä, että edes tämän direktiivin erityissäännökset eivät ole riittäviä turvaamaan jäsenvaltioiden olennaisia turvallisuusintressejä, joiden määrittely on yksinomaan jäsenvaltioiden vastuulla.

- (17) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti olisi mahdollisuutta turvautua tällaisiin poikkeuksiin kuitenkin tulkittava tavalla, jolla sen vaikutuksia ei uloteta pidemmälle kuin mitä on ehdottoman tarpeen oikeutettujen etujen suojelemiseksi mainituissa artikloissa sallitulla tavalla. Tämän direktiivin soveltamatta jättämisen on siten oltava oikeassa suhteessa etuihin, joita mainituilla artikloilla pyritään suojaamaan, ja aiheutettava mahdollisimman vähän haittaa tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle ja palvelujen tarjoamisen vapaudelle.

- (18) Puolustusalan hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden tekemiin aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden hankintasopimuksiin ei sovelleta Maailman kauppajärjestössä tehtyä julkisia hankintoja koskevaa sopimusta (GPA). Muut tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat hankintasopimukset jätetään myös GPA:n soveltamisalan ulkopuolelle mainitun sopimuksen XXIII artiklan nojalla. Perustamissopimuksen 296 artiklalla ja GPA:n XXIII artiklan 1 kohdalla on erilainen soveltamisala ja niiden laillisuuden valvontaan sovelletaan erilaisia normeja. Jäsenvaltiot voivat silti yhä tukeutua GPA:n XXIII artiklan 1 kohtaan tilanteissa, joissa perustamissopimuksen 296 artiklaan ei voi vedota. Kyseessä olevien kahden määräyksen on siksi täytettävä erilaiset soveltamisedellytykset.

▼B

Tämä poikkeus tarkoittaa myös sitä, että puolustus- ja turvallisuusmarkkinoihin liittyvissä erityisasioissa jäsenvaltioilla säilyy valta päättää, voiko niiden hankintaviranomainen/hankintayksikkö sallia kolmansien maiden toimijoiden osallistua hankintasopimuksen tekemismenettelyihin. Niiden olisi tehtävä kyseinen päätös rahalle saatavan vastineen perusteella tunnustaen globaalisti kilpailukykyisen Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan tarpeen, avointen ja oikeudenmukaisten markkinoiden merkityksen ja keskinäisten hyötyjen saavuttamisen. Jäsenvaltioiden olisi pikaisesti luotava entistä avoimemmat markkinat. Niiden kumppanien olisi myös osoitettava avoimuutta kansainvälisesti hyväksytyjen sääntöjen perusteella erityisesti avoimen ja oikeudenmukaisen kilpailun osalta.

- (19) Hankintasopimusta pidetään yksinomaan rakennusurakoita koskevana sopimuksena vain, jos sen kohteena on erityisesti yhteisestä hankintasanastosta (CPV) 5 päivänä marraskuuta 2002 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2195/2002 ⁽¹⁾ säädetyn yhteisen hankintasanaston, jäljempänä ”CPV”, 45 osastossa tarkoitettujen toimintojen toteuttaminen, vaikka sopimukseen sisältyisi myös kyseisten toimintojen toteuttamisen edellyttämien muiden palvelujen toimitamista. Palveluhankintoja koskeviin sopimukseen voi joissakin olosuhteissa sisältyä rakennusurakoita. Jos tällaiset rakennusurakat kuitenkin ovat liitännäisiä sopimuksen pääkohteeseen nähden ja ovat sen mahdollista seurausta tai täydentävät sitä, niiden sisältyminen sopimukseen ei oikeuta pitämään sopimusta rakennusurakoita koskevana sopimuksena.
- (20) Puolustus- ja turvallisuusalan hankintasopimukset sisältävät usein luottamuksellisia tietoja, joita asianomaisen jäsenvaltion voimassa olevat lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset vaativat turvallisuussyistä suojattaviksi luvattomalta pääsylvä. Jäsenvaltioissa on sotilasalalla näiden tietojen luokittelujärjestelmiä sotilaallisia tarkoituksia varten. Sitä vastoin ei-sotilaallisen turvallisuuden alalla, jossa muita tietoja on vastaavasti suojeltava, jäsenvaltioiden käytännöt ovat epäyhtenäisempiä. Siksi on tarkoituksenmukaista soveltaa käsitettä, jossa otetaan huomioon jäsenvaltioiden käytäntöjen moninaisuus ja mahdollistetaan sotilaallisen ja ei-sotilaallisen alan kattaminen. Joka tapauksessa näiden alojen hankintasopimusten tekemisen ei pitäisi vaarantaa velvoitteita, jotka johtuvat komission sisäisten menettelysääntöjen muuttamisesta 29 päivänä marraskuuta 2001 tehdystä komission päätöksestä 2001/844/EY, EHTY, Euratom ⁽²⁾ tai neuvoston turvallisuussääntöjen vahvistamisesta 19 päivänä maaliskuuta 2001 tehdystä päätöksestä 2001/264/EY ⁽³⁾.

⁽¹⁾ EYVL L 340, 16.12.2002, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 317, 3.12.2001, s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 101, 11.4.2001, s. 1.

▼B

Lisäksi perustamissopimuksen 296 artiklan 1 kohdan a alakohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus vapauttaa sekä puolustus- että turvallisuusalan hankintasopimukset tämän direktiivin mukaisista säännöistä, jos tämän direktiivin soveltaminen velvoittaisi jäsenvaltiot antamaan tietoja, joiden julkistamista ne pitävät olennaisten turvallisuusintressiensä vastaisena. Näin voi olla etenkin, kun sopimukset ovat niin arkaluonteisia, että jopa niiden olemassaolo on salattava.

- (21) Hankintaviranomaisilla/hankintayksiköillä olisi oltava mahdollisuus noudattaa puitejärjestelyjä. Siksi on tarpeen säätää puitejärjestelyn määritelmästä ja erityissäännöistä. Kun hankintaviranomainen/hankintayksikkö sopii puitejärjestelystä tämän direktiivin säännösten mukaisesti, erityisesti ilmoitusten julkaisemisen, määräaikaisten ja tarjousten jättämistä koskevien ehtojen osalta, se voi näiden erityissääntöjen mukaan puitejärjestelyn voimassa ollessa tehdä siihen perustuvia hankintasopimuksia joko soveltamalla puitejärjestelyssä sovittuja ehtoja tai, jos kaikkia ehtoja ei ole siinä ennalta vahvistettu, kilpailutettuaan sitä ennen uudelleen puitejärjestelyn osapuolia vahvistamattomien ehtojen osalta. Uudelleen kilpailuttamisessa olisi noudatettava tiettyjä sääntöjä, joilla pyritään takaamaan vaadittu joustavuus sekä yleisperiaatteiden noudattaminen, yhdenvertaisen kohtelun periaate mukaan lukien. Näistä syistä puitejärjestelyjen kesto olisi oltava rajoitettu eikä se saisi ylittää seitsemää vuotta lukuun ottamatta tapauksia, jotka hankintaviranomaiset/hankintayksiköt ovat asianmukaisesti perustelleet.
- (22) Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden olisi voitava käyttää sähköisiä ostomenettelyjä edellyttäen, että se tapahtuu tämän direktiivin sääntöjen mukaisesti sekä yhdenvertaisen kohtelun, syrjimättömyyden ja avoimuuden periaatteita noudattaen. Koska sähköisten huutokauppojen käyttö todennäköisesti yleistyy, olisi annettava myös niitä koskeva yhteisön määritelmä ja niitä koskevat erityissäännöt sen varmistamiseksi, että niissä noudatetaan täysimääräisesti näitä periaatteita. Sen vuoksi olisi säädettävä, että sähköistä huutokauppaa voidaan käyttää ainoastaan sellaisissa rakennusurakoita sekä tavara- tai palveluhankintoja koskevissa hankintasopimuksissa, joista voidaan laatia tarkat tekniset eritelvät. Näin voidaan tehdä erityisesti silloin, kun on kyse toistuvista tavaroita, rakennusurakoita ja palveluja koskevista hankintasopimuksista. Samasta syystä on myös voitava määritellä tarjoajien keskinäinen järjestys huutokaupan kaikissa vaiheissa. Sähköisten huutokauppojen käyttö antaa hankintaviranomaisille/hankintayksiköille mahdollisuuden pyytää tarjoajia esittämään uudet alennetut hinnat ja, jos hankintasopimus tehdään kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, myös esittämään paremman tarjouksen muiden tekijöiden kuin hinnan osalta. Jotta voidaan varmistaa avoimuuden periaatteen noudattaminen, ainoastaan niiden tekijöiden osalta voidaan toimittaa sähköinen huutokauppa, joita voidaan automaattisesti arvioida sähköisten välineiden avulla ilman, että hankintaviranomainen/hankintayksikkö puuttuu asiaan ja/tai suorittaa arviointia, jolloin näillä tekijöillä tarkoitetaan vain niitä, jotka voidaan ilmaista määrällisesti joko lukuina tai prosenttimäärinä. Toisaalta sähköistä huutokauppaa ei

▼B

olisi voitava käyttää niiden tarjousten osien osalta, jotka edellyttävät muutoin kuin määrällisesti ilmaistavien näkökohtien arviointia. Tiettyjen rakennusurakoiden ja tiettyjen palveluhankintojen, joiden sisältönä ovat henkiset suoritukset, esimerkiksi rakennusurakoiden suunnittelu, ei näin ollen olisi oltava sähköisen huutokaupan kohteena.

- (23) Keskitetyt ostomenettelyt auttavat lisäämään kilpailua ja virtaviivaistavat ostamista. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden olisi sallittava säätää, että hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat ostaa tavaroita, rakennusurakoita ja/tai palveluita yhteishankintaviranomaisen kautta. Tämän vuoksi olisi yhteisön tasolla määriteltävä yhteishankintaviranomaiset ja edellytykset, joiden mukaisesti hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden, jotka yhteishankintaviranomaista käyttäen hankkivat julkisia rakennusurakoita, tavaraa ja/tai palveluja, voidaan katsoa noudattaneen tätä direktiiviä syrjimättömyyden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteiden mukaisesti. Hankintaviranomaisen/hankintayksikön, jonka on sovellettava tätä direktiiviä, olisi kaikissa tapauksissa voitava toimia yhteishankintaviranomaisena. Samalla jäsenvaltioiden olisi myös pystyttävä vapaasti nimeämään yhteishankintaviranomaisiksi eurooppalaisia julkisia elimiä, jotka eivät ole tämän direktiivin alaisia, kuten Euroopan puolustusvirasto, edellyttäen että nämä elimet soveltavat kyseisiin hankintoihin hankintamenettelyjä koskevia sääntöjä, jotka ovat tämän direktiivin kaikkien säännösten mukaisia.
- (24) Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat itse olla velvollisia tekemään hankinnoista yksittäisen sopimuksen, jonka tämä direktiivi kattaa osittain siten, että jäljelle jäävä osa kuuluu joko direktiivin 2004/17/EY tai direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan, tai siten, että se ei kuulu tämän direktiivin, direktiivin 2004/17/EY eikä direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan. Näin on silloin, kun asianomaisia hankintoja on objektiivisista syistä mahdotonta erottaa eikä niistä voida tehdä erillisiä sopimuksia. Tällaisissa tapauksissa hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden olisi voitava tehdä yksittäinen sopimus edellyttäen, että niiden päätöstä ei tehdä sitä tarkoitusta varten, että sopimukset jätetään tämän direktiivin tai direktiivin 2004/17/EY tai direktiivin 2004/18/EY soveltamisalan ulkopuolelle.
- (25) Yhteensovitetujen määräysten sisältämien kynnysarvojen suuri määrä aiheuttaa hankaluuksia hankintaviranomaisille/hankintayksiköille. Ottaen huomioon puolustus- ja turvallisuusalojen hankintasopimusten keskimääräisen arvon on asianmukaista yhtenäistää tässä direktiivissä säädettyjen kynnysarvojen soveltaminen kynnysarvoihin, joita hankintayksiköiden on jo noudatettava direktiiviä 2004/17/EY soveltaessaan. Tämän direktiivin kynnysarvoja olisi myös tarkistettava yhdessä direktiivin 2004/17/EY kynnysarvojen kanssa, kun viimeksi mainittuja kynnysarvoja tarkistetaan.

▼B

- (26) Lisäksi olisi säädettävä tapauksista, joissa tätä direktiiviä ei sovelleta, koska hankintasopimusten tekemiseen sovelletaan erityissääntöjä, jotka johtuvat kansainvälisistä sopimuksista tai jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisistä järjestelyistä. Sellaisten sääntöjen, jotka sisältyvät tiettyihin sopimuksiin joukkojen siirtämisestä jäsenvaltiosta toiseen tai kolmanteen maahan tai joukkojen siirtämisestä kolmannesta maasta jäsenvaltioon, olisi myös poissuljettava tämän direktiivin mukaisten sopimuskomenettelyjen käyttö. Tätä direktiiviä ei olisi sovellettava kansainvälisten järjestöjen omia tarpeitaan varten tekemiin hankintasopimuksiin tai hankintasopimuksiin, jotka jäsenvaltion on tehtävä niiden sääntöjen mukaisesti, jotka koskevat erityisesti näitä järjestöjä.
- (27) Puolustus- ja turvallisuusalalla jotkin sopimukset ovat niin arkaluontoisia, että olisi epäasianmukaista soveltaa tätä direktiiviä sen erityisluonteesta huolimatta. Tämä koskee tiedustelupalveluiden tekemiä hankintoja tai kaikenlaisia jäsenvaltioiden määrittlemiä tiedustelutoimintojen hankintoja, vastatiedustelutoimet mukaan luettuina. Tämä koskee myös muita erityisen arkaluontoisia hankintoja, jotka vaativat äärimmäisen korkeatasoista luottamuksellisuutta, kuten esimerkiksi tietyt hankinnat, jotka on tarkoitettu rajojen suojeluun tai terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, tai hankinnat, jotka liittyvät salaukseen, tai hankinnat, joiden tarkoitus liittyy erityisesti peite toimiin tai muihin yhtä arkaluontoisiin toimiin, jotka poliisi ja turvallisuusjoukot toteuttavat.
- (28) Jäsenvaltiot toteuttavat usein yhteistyöohjelmia kehittääkseen uusia puolustustarvikkeita yhteistoiminnassa. Tällaiset ohjelmat ovat erityisen tärkeitä, koska niillä autetaan kehittämään uusia tekniikoita ja kattamaan monimutkaisten asejärjestelmien korkeat tutkimus- ja kehityskustannukset. Joitakin näistä ohjelmista hallinnoivat (erityisvirastojen avulla) kansainväliset järjestöt, kuten erityisesti eurooppalaisen puolustusmateriaaliyhteistyöjärjestön (Organisation conjointe de coopération en matière d'armement, OCCAR) ja Nato, tai Euroopan unionin virastot kuten Euroopan puolustusvirasto, joka tekee silloin hankintasopimukset jäsenvaltioiden puolesta. Tätä direktiiviä ei olisi sovellettava tällaisiin sopimuksiin. Muiden tällaisten yhteistyöohjelmien osalta hankintasopimukset tekee yhden jäsenvaltion hankintaviranomainen/hankintayksikkö myös yhden tai useamman jäsenvaltion puolesta. Myöskään näissä tapauksissa tätä direktiiviä ei olisi sovellettava.
- (29) Siinä tapauksessa, että jäsenvaltioiden asevoimat tai turvallisuusjoukot saattavat toteuttavat operaatioita unionin rajojen ulkopuolella, ja operationaaliset vaatimukset sitä edellyttävät, operaatioalueella toimiville hankintaviranomaisille/hankintayksiköille olisi annettava lupa olla soveltamatta tämän direktiivin sääntöjä, jos ne tekevät hankintasopimuksia talouden toimijoiden kanssa, jotka toimivat operaatioalueella, mukaan luettuina siviilien hankinnat, joilla on suora yhteys näiden operaatioiden toteuttamiseen.

▼B

- (30) Tarvikkeet sekä rakennusurakat ja palvelut, jotka hallitus ostaa toiselta hallitukselta, olisi puolustus- ja turvallisuusalan erityispiirteet huomioon ottaen jätettävä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.
- (31) Palvelujen osalta kiinteän omaisuuden hankintaa tai vuokrausta taikka näihin liittyviä oikeuksia koskeviin sopimuksiin liittyy erityisominaisuuksia, joiden vuoksi hankintasopimusten tekemistä koskevien sääntöjen soveltaminen niihin ei ole tarkoituksenmukaista.
- (32) Välimies- ja sovittelupalveluja suorittavat oikeushenkilöt tai luonnolliset henkilöt nimetään tai valitaan tavallisesti menettelyillä, joihin ei voida soveltaa julkisia hankintoja koskevia sääntöjä.
- (33) Rahoituspalvelut annetaan myös henkilöiden tai elimien suoritettaviksi ehdoilla, jotka eivät ole yhteensopivia hankintasääntöjen soveltamisen kanssa.
- (34) Perustamissopimuksen 163 artiklan mukaan tutkimusta ja teknologista kehittämistä edistämällä voidaan lujittaa yhteisön teollisuuden tieteellistä ja teknistä perustaa, ja palveluhankintojen avaaminen auttaa osaltaan tämän tavoitteen toteutumista. Tätä direktiiviä ei tulisi soveltaa tutkimus- ja kehitysohjelmien yhteisrahoittamiseen. Tätä direktiiviä olisi sen vuoksi sovellettava ainoastaan niihin tutkimusta ja kehittämistä koskeviin sopimuksiin, joita vain hankintaviranomainen/hankintayksikkö hyödyntää omassa toiminnassaan ja edellyttäen, että hankintaviranomainen/hankintayksikkö korvaa suoritettua palvelua kokonaan.
- (35) Työpaikkojen luominen ja työllistäminen ovat keskeisiä tekijöitä, joilla voidaan taata yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille ja edistää yhteiskuntaan integroitumista. Suojatyöpaikoilla ja suoja-työohjelmilla edistetään tältä osin tehokkaasti vammaisten henkilöiden yhteiskuntaan sopeuttamista tai uudelleen sopeuttamista. Tällaiset työpaikat eivät kuitenkaan tavanomaisissa kilpailuolosuhteissa voi saada hankintoja suoritettavikseen. Tämän vuoksi on aiheellista säätää, että jäsenvaltiot voivat varata tällaisille työpaikoille oikeuden osallistua julkisiin hankintamenettelyihin tai rajata hankintojen suorittamisen suojatyöpaik-kaohjelmien puitteissa tapahtuvaksi.
- (36) Sovellettaessa tätä direktiiviä palveluja koskeviin hankintasopimuksiin, jotka kuuluvat sen soveltamisalaan, sekä valvontatarkoituksissa palvelut olisi jaettava alaluokkiin, jotka vastaavat CPV-luokittelun erityisotsakkeita, ja koottava kahteen liitteeseen sen järjestelmän mukaisesti, joiden alaisia ne ovat. Liitteessä II luokiteltujen palvelujen osalta tämän direktiivin asiaan kuuluvat säännökset eivät saisi vaikuttaa kyseisiä palveluja koskevien yhteisön erityissääntöjen soveltamiseen. Tämän direktiivin säännösten soveltamiseksi direktiivin 2004/17/EY tai direktiivin 2004/18/EY sijasta on kuitenkin säädettävä, että asianomaiset palveluja koskevat hankintasopimukset kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan.

▼B

- (37) Palveluja koskevien hankintasopimusten osalta tämän direktiivin täysimääräinen soveltaminen olisi siirtymäkauden ajaksi rajoitettava sellaisiin hankintoihin, joiden osalta sen säännökset tekevät mahdolliseksi toteuttaa kaikki valtioiden rajat ylittävän kaupan lisäämismahdollisuudet. Muita palveluja koskevia hankintasopimuksia on tarpeen seurata tämän siirtymäkauden ajan, ennen kuin tämän direktiivin täysimääräisestä soveltamisesta päätetään.
- (38) Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden laatimien teknisten eritelmien olisi oltava sellaisia, että hankinnat avautuvat kilpailulle. Sen vuoksi on oltava mahdollista esittää tarjouksia, jotka perustuvat erilaisiin teknisiin ratkaisuihin. Tätä varten tekniset eritelmät on toisaalta voitava laatia toiminnallisen suorituskyvyn ja toiminnallisten vaatimusten mukaisesti. Toisaalta, jos viitataan eurooppalaiseen tai kansainväliseen tai kansalliseen standardiin, puolustusalan omat standardit mukaan luettuina, hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on otettava huomioon muihin vastaaviin ratkaisuihin perustuvat tarjoukset. Tätä vastaavuutta voidaan erityisesti arvioida suhteessa yhteentoimivuuden ja operatiivisen tehokkuuden vaatimuksiin. Vastaavuuden osoittamiseksi tarjoajien olisi voitava esittää mitä tahansa selvitystä. Jos hankintaviranomainen/hankintayksikkö katsoo, ettei vastaavuutta ole, sen on perusteltava tätä koskeva päätöksensä. Lisäksi on olemassa kansainvälisiä standardointisopimuksia, joiden tavoitteena on varmistaa asevoimien yhteentoimivuus ja joilla voi olla lainvoima jäsenvaltioissa. Jos jotain tällaista sopimusta sovelletaan, hankintaviranomaiset/hankintayksikkö voivat edellyttää, että tarjoukset ovat asianomaisessa sopimuksessa kuvattujen standardien mukaisia. Teknisten eritelmien olisi oltava niin selkeitä, että kaikki tarjoajat tietävät, mitä seikkoja hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden asettamat vaatimukset koskevat.
- (39) Teknisiä eritelmiä koskevien tietojen ja hankintasopimuksia koskevien lisätietojen olisi jäsenvaltioiden käytännön mukaisesti oltava kunkin hankintasopimuksen tarjouspyyntöasiakirjassa tai vastaavassa asiakirjassa.
- (40) Potentiaalisia aliurakoitsijoita ei saisi syrjiä kansallisuuden perusteella. Puolustuksen ja turvallisuuden ollessa kyseessä voi olla soveliasta, että hankintaviranomaiset/hankintayksiköt velvoittavat sopimuspuoleksi valitun toimijan järjestämään avoimen ja syrjimättömän kilpailun tehdessään alihankintasopimuksia kolmansien osapuolien kanssa. Tätä velvoitetta voidaan soveltaa kaikkiin alihankintasopimuksiin tai ainoastaan erityisiin alihankintasopimuksiin, jotka hankintaviranomainen/hankintayksikkö on valinnut.

▼B

Lisäksi vaikuttaa asianmukaiselta, että tarjoajan alihankinta-aikeutta täydennetään jäsenvaltiolle tarjotulla mahdollisuudella sallia tai vaatia, että sen hankintaviranomaiset/hankintayksiköt pyytävät, että alihankintasopimukset, jotka edustavat ainakin tiettyä osaa sopimuksen arvosta, tehdään kolmansien osapuolien kanssa sellaisin ehdoin, että asianomaisia yrityksiä ei pidetä kolmansina osapuolina. Kun tällaista osuutta vaaditaan, sopimuspuoleksi valitun toimijan olisi tehtävä alihankintasopimukset avoimen ja syrjimättömän kilpailun perusteella, jotta kaikilla kiinnostuneilla yrityksillä on samanlainen mahdollisuus hyötyä alihankinnan eduista. Samalla ei pidä kuitenkaan vaarantaa voitaneen tarjoajan toimitusketjun toimivuutta. Tämän vuoksi osuuden, josta voidaan tehdä alihankintasopimus kolmannen osapuolen kanssa hankintaviranomaisen/hankintayksikön pyynnöstä, olisi määräydyttävä asianmukaisella tavalla sopimuksen tavoitteen ja arvon perusteella.

Alihankintasopimusten vaatimuksia koskevan neuvottelumenettelyn tai kilpailullisen neuvottelumenettelyn aikana hankintaviranomainen/hankintayksikkö ja tarjoajat voivat keskustella alihankintasopimusta koskevista vaatimuksista tai suosituksista varmistaakseen, että hankintaviranomainen/hankintayksikkö on täysin tietoinen eri alihankintasopimusvaihtoehtojen vaikutuksista erityisesti kustannuksiin, laatuun tai riskiin. Kaikissa tapauksissa sopimuspuoleksi valitun toimijan alun perin ehdottamien alihankkijoiden olisi voitava vapaasti osallistua alihankintasopimusten tekemiseksi järjestettäviin kilpailuihin.

Puolustus- ja turvallisuusmarkkinoihin liittyvien kysymysten yhteydessä jäsenvaltioiden ja komission olisi myös tuettava parhaiden käytäntöjen kehittämistä ja levittämistä jäsenvaltioiden ja Euroopan teollisuuden välillä tarkoituksena edistää vapaata liikkuvuutta ja kilpailukykyä unionin alihankintamarkkinoilla sekä tehokasta toimittajien ja pk-yritysten hallintoa, jotta rahalle saadaan paras vastine. Jäsenvaltioiden olisi tiedotettava kaikille sopimuspuoliksi valituille toimijoille hyödyistä, joita saadaan alihankintasopimuksia koskevasta tarjouskilpailusta ja toimittajien monimuotoisuudesta, sekä kehitettävä ja levitettävä parhaita käytäntöjä, jotka koskevat toimitusketjun hallintoa puolustus- ja turvallisuusmarkkinoilla.

- (41) Hankintasopimuksen toteuttamisen ehdot ovat tämän direktiivin mukaiset, jos ne eivät ole suoraan tai välillisesti syrjiviä ja jos ne on mainittu tarjouskilpailua koskevassa ilmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa.
- (42) Hankintasopimuksen toteuttamisen ehdot voivat erityisesti sisältää hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden asettamia tietoturvasuuteen ja toimitusvarmuuteen liittyviä vaatimuksia. Nämä vaatimukset ovat erityisen tärkeitä koko toimitusketjun aikana, kun otetaan huomioon tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tarvikkeiden arkaluonteisuus.

▼B

- (43) Tietoturvallisuuden varmistamiseksi hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat vaatia erityisissä sitoumuksissa sekä hankkijoita että alihankkijoita suojelemaan luottamuksellisia tietoja luvaton pääsyä vastaan sekä riittäviä tietoja niiden kyvystä tähän. Tietoturvallisuutta koskevan yhteisön järjestelmän puuttuessa hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden tai jäsenvaltioiden on määritettävä nämä vaatimukset kansallisen lainsäädäntönsä ja säännöstensä mukaisesti sekä päätettävä, pitävätkö ne toisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti annettuja turvallisuus selvityksiä niiden omien toimivaltaisten viranomaisten antamia selvityksiä vastaavina.
- (44) Toimitusvarmuus voi edellyttää useita erilaisia vaatimuksia, mukaan lukien esimerkiksi tytär- ja emoyrityksen välisiä sääntöjä immateriaalioikeuksista, tai kriittisten määräaikaishuolto-, ylläpito- ja huoltokapasiteettien tarjoamista ostetun kaluston elinkaaren kattavan tuen varmistamiseksi.
- (45) Joka tapauksessa hankintasopimuksen toteuttamisen ehdot eivät saa koskea muita vaatimuksia kuin itse hankintasopimuksen toteuttamiseen liittyviä vaatimuksia.
- (46) Hankintasopimuksen täyttämiseen sovelletaan työehtojen ja työturvallisuuden alalla voimassa olevia sekä kansallisia että yhteisön säädöksiä, sääntöjä ja työehtosopimuksia edellyttäen, että kyseiset säännöt sekä niiden soveltaminen ovat yhteisön oikeuden mukaisia. Rajat ylittävissä tapauksissa, joissa jonkin jäsenvaltion työntekijät suorittavat palveluja toisessa jäsenvaltiossa hankintasopimuksen täyttämiseksi, on palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon 16 päivänä joulukuuta 1996 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 96/71/EY ⁽¹⁾ säädetyt vähimmäisedellytykset, joita vastaanottajamaan on noudatettava lähetettyjen työntekijöiden osalta. Jos kansallisessa lainsäädännössä on tätä koskevia säännöksiä, näiden velvoitteiden noudattamatta jättäminen voidaan katsoa talouden toimijan ammatin harjoittamiseen liittyväksi vakavaksi virheeksi tai lainvastaiseksi teoksi, joka voi johtaa kyseisen talouden toimijan sulkemiseen pois hankintasopimusten tekemästä.
- (47) Tässä direktiivissä tarkoitetuille hankintasopimuksille ovat luonteensa erityiset monimutkaisuuteen, tietoturvallisuuteen ja toimitusvarmuuteen liittyvät vaatimukset. Näiden tarpeiden täyttäminen edellyttää usein yksityiskohtaisia neuvotteluja hankintasopimuksia tehtäessä. Sen vuoksi hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat tässä direktiivissä tarkoitetuissa hankintasopimuksissa käyttää rajoitetun menettelyn lisäksi neuvottelumenettelyä, josta julkaistaan hankintailmoitus.

⁽¹⁾ EYVL L 18, 21.1.1997, s. 1.

▼ **B**

- (48) Erityisen monimutkaisia hankkeita toteuttavien hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden voi niistä itsestään riippumattomista syistä olla objektiivisesti mahdotonta määritellä tarpeitaan vastaavat keinot tai arvioida teknisiä ratkaisuja ja/tai rahoituksellisia tai oikeudellisia ratkaisuja, joita markkinoilla on niille tarjolla. Tällainen tilanne voi syntyä erityisesti toteutettaessa hankkeita, jotka edellyttävät useiden teknologisten tai toiminnallisten valmiuksien integrointia tai yhdistämistä, tai hankkeita, joihin liittyy monimuotoista ja strukturoitua rahoitusta ja joiden rahoituksellista ja oikeudellista koostumusta ei voida ennakoita. Tällaisessa tapauksessa ei ole käytännöllistä noudattaa rajoitettua menettelyä tai neuvottelumenettelyä, josta julkaistaan hankintailmoitus, sillä hankintaa ei ole mahdollista määritellä riittävän tarkasti, jotta ehdokkaat voisivat jättää tarjouksensa. Tarjolla olisi oltava joustava menettely, joka takaa talouden toimijoiden välisen kilpailun ja mahdollistaa sen, että hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat neuvotella kunkin ehdokkaan kanssa kaikista hankintaan liittyvistä seikoista. Tätä menettelyä ei kuitenkaan saa käyttää kilpailua vääristävällä tai rajoittavalla tavalla, erityisesti muuttamalla tarjousten perustekijöitä tai määräämällä valitulle tarjoajalle olennaisia uusia vaatimuksia tai ottamalla mukaan joku muu kuin kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella valittu tarjoaja.
- (49) Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt saavat ennen hankintasopimusten tekomenettelyjen aloittamista pyytää tai vastaanottaa teknistä vuoropuhelua käyden lausuntoja, joita voidaan käyttää eritelmienlaatumiseen edellyttäen, ettei kilpailu tällaisen lausunnon vaikutuksesta esty.
- (50) Tiettyjen poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi voi olla mahdotonta tai täysin epäasianmukaista noudattaa menettelyä, josta julkaistaan hankintailmoitus. Hankintaviranomaisilla/hankintayksiköillä olisi tietyissä erittäin tarkasti määritellyissä tapauksissa ja tilanteissa oltava mahdollisuus noudattaa neuvottelumenettelyä julkaisematta ennakolta hankintailmoitusta.
- (51) Tiettyjen olosuhteiden olisi osittain oltava samat kuin direktiivissä 2004/18/EY säädetyt olosuhteet. Tässä suhteessa olisi erityisesti otettava huomioon, että puolustus- ja turvallisuusalan tarvikkeet ovat usein teknisesti monimuotoisia. Tämän vuoksi olisi lisätoimituksia koskevien tavaranhankintasopimusten ollessa kyseessä arvioitava sellaista yhteensopimattomuutta sekä sellaisia käyttöön ja kunnossapitoon liittyviä suhteettomia teknisiä vaikeuksia, joiden vuoksi on perusteltua noudattaa neuvottelumenettelyä julkaisematta ennakolta hankintailmoitusta, ottaen huomioon tapauksen monimuotoisuus ja asianomaiset tarvikkeiden yhteentoimivuutta ja standardointia koskevat vaatimukset. Tällainen tilanne syntyy esimerkiksi, kun uusia osia integroidaan nykyisiin järjestelmiin tai järjestelmiä uudenaikaistetaan.

▼B

- (52) Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tiettyjen hankintojen osalta saattaa vain yksi talouden toimija pystyä toteuttamaan sopimuksen, koska sillä on yksinoikeus tai koska syyt ovat teknisiä. Näissä tapauksissa hankintaviranomaisen/hankintayksikön olisi sallittava tehdä hankintasopimuksia tai puitesopimuksia suoraan tämän ainoan toimijan kanssa. Kuitenkin tekniset syyt, jotka selittävät, miksi ainoastaan yksi talouden toimija voi toteuttaa hankintasopimuksen, olisi määriteltävä tarkasti ja ne olisi perusteltava tapauskohtaisesti. Niihin voitaisiin sisällyttää esimerkiksi se, että muun kuin valittuna talouden toimijana vaikuttavan ehdokkaan on puhtaasti teknisistä syistä käytännössä mahdotonta saavuttaa vaaditut tavoitteet tai että on tarpeen käyttää erityistä tietotaitoa, välineitä tai keinoja, joita ainoastaan yhdellä toimijalla on käytettävissään. Näin voi tapahtua esimerkiksi muuneltaessa tai asennettaessa jälkeinpäin erityisen monimutkaista kalustoa. Tekniset syyt voivat olla myös peräisin erityisistä yhteentoimivuus- tai turvallisuusvaatimuksista, jotka on täytettävä, jotta varmistetaan asevoimien tai turvallisuusjoukkojen toiminta.
- (53) Lisäksi tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien sopimusten erityispiirteiden vuoksi on varauduttava uusiin olosuhteisiin, joita voi ilmetä tässä direktiivissä tarkoitetuilla aloilla.
- (54) Jäsenvaltioiden asevoimat voivat joutua tulemaan väliin kriisitilanteissa ulkomailla esimerkiksi rauhanturvaoperaatioiden osana. Tällaisen väliintulon alussa tai aikana saattaa jäsenvaltioiden tai niiden asevoimien turvallisuuden vuoksi olla tarpeen tehdä tietyt hankinnat niin nopeasti, ettei tässä direktiivissä säädettyjen sopimuskentekomenettelyjen tavanomaisia määräaikoja voida noudattaa. Tällainen kiireellinen tilanne voisi myös syntyä turvallisuusjoukkojen omista tarpeista, jos esimerkiksi unionin alueella tapahtuu terroristihyökkäys.
- (55) Tutkimuksen ja kehityksen edistäminen on ratkaisevassa asemassa Euroopan unionin puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan lujittamisessa, ja hankintojen avaaminen auttaa osaltaan tämän tavoitteen toteutumista. Tutkimuksen ja kehityksen tärkeys tällä erityisellä alalla tekee kuitenkin perustelluksi mahdollisimman suuren joustavuuden tutkimukseen liittyviä toimituksia ja palveluja koskevien hankintasopimusten tekemisessä. Samalla tämä joustavuus ei saisi estää kuitenkaan oikeudenmukaista kilpailua tuotteen elinkaaren myöhemmissä vaiheissa. Tutkimusta ja kehitystä koskevien hankintasopimusten olisi siksi katettava toimet ainoastaan siihen vaiheeseen saakka, jossa uusien tekniikoiden kypsyyttä voidaan arvioida järkevästi ja niiden riskit poistaa. Tutkimusta ja kehitystä koskevia hankintasopimuksia ei pitäisi käyttää kyseisen vaiheen jälkeen keinona välttää tämän direktiivin säännökset, mukaan luettuna seuraavien vaiheiden tarjoajan valinta ennakoita.

▼B

Toisaalta ei ole tarpeen, että hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden olisi järjestettävä erikseen tarjousta myöhempien vaiheiden osalta, jos hankintasopimus, joka kattaa tutkimustoinninnat, sisältää jo näitä vaiheita koskevan vaihtoehdon ja se tehdään rajoitetun menettelyn tai neuvottelumenettelyn avulla julkistamalla hankintasopimusta koskeva ilmoitus tai tarvittaessa kilpailullisen neuvottelumenettelyn avulla.

- (56) Avoimuuden varmistamiseksi olisi määrättävä säännöistä, jotka koskevat hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden julkaisemia asianmukaisia tietoja ennen sopimuksentekomenettelyä ja sen lopussa. Lisäksi ehdokkaille ja tarjoajille olisi annettava erityisiä tietoja kyseisen menettelyn tuloksista. Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden olisi kuitenkin voitava olla antamatta joitakin vaadittuja tietoja, jos ja siltä osin kuin tällaisten tietojen antaminen estäisi lain täytäntöönpanoa tai olisi muulla tavoin vastoin yleistä etua, haittaisi talouden toimijoiden laillisia kaupallisia etuja tai voisi haitata niiden välistä oikeudenmukaista kilpailua. Tämän direktiivin kattamien rakennusurakoiden, toimistusten ja palvelujen luonteen ja erityispiirteiden vuoksi yleistä etua koskevat perusteet, jotka liittyvät kansallisten poliittisten toimien alaisuuteen kuuluvien pakollisten kansallisten määräysten noudattamiseen erityisesti puolustus- ja turvallisuuskysymyksissä, ovat erityisen merkittäviä tässä suhteessa.
- (57) Kun otetaan huomioon tieto- ja viestintätekniikan viimeaikainen kehitys ja sen antamat mahdollisuudet yksinkertaistaa toimintoja, sähköiset keinot olisi asetettava yhdenvertaiseen asemaan tavanomaisten viestintä- ja tiedonvaihtotapojen kanssa. Valitun tavan ja tekniikan olisi oltava mahdollisimman pitkälti yhteensopiva muissa jäsenvaltioissa käytössä olevien tekniikoiden kanssa.
- (58) Toimivan kilpailun toteutuminen tässä direktiivissä tarkoitettujen julkisten hankintojen alalla edellyttää sitä, että jäsenvaltioiden hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden laatimat hankintailmoitukset julkaistaan koko yhteisössä. Yhteisön talouden toimijoiden on voitava näissä ilmoituksissa olevien tietojen perusteella päättää, ovatko ehdotetut sopimukset niitä kiinnostavia. Tätä varten niille olisi annettava riittävät tiedot sopimuksen kohteesta ja sopimukseen liittyvistä ehdoista. Näin ollen on tärkeää varmistaa julkaistujen ilmoitusten parempi näkyvyys käyttämällä asianmukaisia välineitä, kuten standardimuotoisia hankintailmoituslomakkeita ja CPV:tä, joka on hankintoja koskevien sopimusten yhteydessä käytettävä viitenimikkeistö.

▼B

- (59) Tietojen toimittamiseen sähköisessä muodossa olisi tämän direktiivin yhteydessä sovellettava sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puiteista 13 päivänä joulukuuta 1999 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 1999/93/EY ⁽¹⁾ sekä sähköistä kaupankäyntiä sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8 päivänä kesäkuuta 2000 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2000/31/EY (”direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä”) ⁽²⁾. Hankintamenettelyt edellyttävät mainituissa direktiiveissä vaadittua korkeampaa turvallisuuden ja luottamuksellisuuden tasoa. Tästä syystä tarjousten ja osallistumishakemusten sähköiseen vastaanottamiseen käytettyjen välineiden olisi täytettävä erityiset lisävaatimukset. Tätä varten olisi mahdollisuuksien mukaan rohkaistava sähköisten allekirjoitusten ja erityisesti kehittyneiden sähköisten allekirjoitusten käyttöä. Vapaaehtoisten akkreditointijärjestelmien olemassaolo voisi toisaalta luoda suotuisat puitteet kyseisiä laitteita koskevien varmennepalvelujen tason nostamiseen.
- (60) Sähköisten välineiden käyttö säästää aikaa. Näin ollen olisi sähköisiä välineitä käytettäessä asetettava lyhyemmät määräajat osallistumistarjousten ja -pyyntöjen vastaanottamiselle, kuitenkin sillä edellytyksellä, että välineet ovat yhteisön tasolla käytettyjen tiedonvälitystä koskevien järjestelyjen mukaisia.
- (61) Ehdokkaiden soveltuvuuden varmistaminen sekä heidän valintansa olisi suoritettava avoimissa olosuhteissa. Tätä varten olisi esitettävä syrjimättömät perusteet, joita hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat käyttää kilpailijoiden valinnassa, ja menettelyt, joita talouden toimijat voivat käyttää osoittaakseen, että ne täyttävät nämä perusteet. Avoimuutta silmällä pitäen hankintaviranomaisen/hankintayksikön olisi julkisia hankintoja koskevan sopimuksen kilpailuttamisen yhteydessä ilmoitettava valinnassa käyttämänsä valintaperusteet sekä erityinen suorituskvyn taso, jota se mahdollisesti taloudellisilta toimijoilta edellyttää, jotta ne voivat osallistua hankintamenettelyyn.
- (62) Hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi rajoittaa ehdokkaiden määrää rajoitetuissa ja neuvottelumenettelyissä, joihin liittyy hankintailmoituksen julkaiseminen, sekä kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä. Ehdokkaiden määrän rajoittaminen olisi suoritettava hankintailoituksessa esitetyin objektiivisin perustein. Talouden toimijoiden henkilökohtaista asemaa koskevien perusteiden osalta saattaa riittää, että hankintailoituksessa viitataan yleisesti tässä direktiivissä mainittuihin seikkoihin.

⁽¹⁾ EYVL L 13, 19.1.2000, s. 12.

⁽²⁾ EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

▼B

- (63) Neuvottelumenettelyssä, josta julkaistaan hankintailmoitus, ja kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä on aiheellista sallia, että hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat määrätä menettelyn toteuttamisesta peräkkäisissä vaiheissa siten, että vähennetään ennalta ilmoitettujen sopimuksen tekemistä koskevien perusteiden pohjalta käsiteltävien tai neuvoteltavien tarjousten määrää asteittain, ottaen huomioon mahdollisesti tarvittava joustavuus ja näihin hankintamenettelyihin liittyvät korkeat kustannukset. Tässä vähentämisessä olisi varmistettava todellinen kilpailu, mikäli ratkaisujen tai soveltuvien ehdokkaiden määrä sen mahdollistaa.
- (64) Tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroista tunnustamista koskevia yhteisön sääntöjä sovelletaan silloin, kun hankintamenettelyyn osallistumiseksi on esitettävä todisteet erityisestä pätevyydestä.
- (65) Olisi vältettävä tekemästä hankintoja koskevia sopimuksia sellaisten talouden toimijoiden kanssa, jotka ovat osallistuneet rikollisjärjestön toimintaan, tai joiden on todettu syyllistyneen Euroopan yhteisöjen taloudellisia etuja vahingoittavaan lahjontaan tai petokseen, rahanpesuun, terrorismin rahoittamiseen tai terrorismirikokseen taikka terrorismiin liittyviin rikoksiin. Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden olisi tarvittaessa pyydyttävä hakijoita, ehdokkaita tai tarjoajia toimittamaan asiaa koskevat asiakirjat, ja ne voivat pyytää asianomaisten jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia toimimaan kanssaan yhteistyössä, jos ne epäilevät ehdokkaiden tai tarjoajien henkilökohtaista asemaa. Tällaiset talouden toimijat olisi suljettava pois kilpailusta heti, kun hankintaviranomainen/hankintayksikkö on saanut tiedon tällaisista rikoksista annetusta kansallisen lainsäädännön mukaisesta tuomiosta, joka on lainvoimainen. Jos kansallisessa lainsäädännössä on tätä koskevia säännöksiä, lopulliseen tuomioon tai päätökseen, jolla on vastaavia vaikutuksia, johtanut hankintasopimuksia koskevan lainsäädännön rikkomisen laittomia sopimuksia tekemällä voidaan katsoa talouden toimijan ammatinharjoittamiseen liittyväksi lainvastaiseksi teoksi tai vakavaksi virheeksi. Olisi myös oltava mahdollista sulkea talouden toimijoita pois hankinnasta, jos hankintaviranomaisella/hankintayksiköllä on tietoja, jotka ovat tarvittaessa peräisin suojausta lähteestä ja jotka osoittavat, että kyseiset toimijat eivät ole tarpeeksi luotettavia jäsenvaltion turvallisuudelle aiheutuvien riskien poissulkemiseksi. Tällaiset riskit voisivat olla peräisin ehdokkaan toimittamien tuotteiden tietyistä piirteistä tai ehdokkaan omistusrakenteesta.
- (66) Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27 päivänä marraskuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY ⁽¹⁾ ja miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta ja mahdollisuuksista työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa 9 päivänä helmikuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/207/ETY ⁽²⁾ täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säännösten noudattamatta jättäminen, joka on todettu lopullisella tuomiolla tai päätöksellä, jolla on vastaavat vaikutukset, voidaan katsoa talouden toimijan ammatinharjoittamiseen liittyväksi lainvastaiseksi teoksi tai vakavaksi virheeksi.

⁽¹⁾ EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16.

⁽²⁾ EYVL L 39, 14.2.1976, s. 40.

▼B

- (67) Alan arkaluonteisuus huomioon ottaen hankintasopimuksen saaneiden talouden toimijoiden luotettavuus on ratkaisevan tärkeää. Tämä luotettavuus riippuu erityisesti niiden valmiuksista vastata toimitusvarmuutta ja tietoturvaluutta koskeviin hankintaviranomaisen/hankintayksikön vaatimuksiin. Lisäksi mikään tässä direktiivissä ei saisi estää hankintaviranomaista/hankintayksikköä sulkemasta talouden toimijaa hankinnan ulkopuolelle missään hankintasopimuksen tekomenettelyn vaiheessa, jos hankintaviranomaisella/hankintayksiköllä on tietoja siitä, että hankintasopimuksen tekeminen kokonaan tai osittain kyseisen talouden toimijan kanssa voisi aiheuttaa riskin asianomaisen jäsenvaltion olennaisille turvallisuusintresseille.
- (68) Tietoturvaluutta koskevan yhteisön järjestelmän puuttuessa on hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden tai jäsenvaltioiden määriteltävä teknisen kapasiteetin taso, jota tällä alalla vaaditaan hankintamenettelyyn osallistumiseksi ja sen arvioimiseksi, saavutavatko ehdokkaat vaaditun turvallisuuden tason. Monissa tapauksissa jäsenvaltioilla on kahdenvälisiä turvallisuus sopimuksia, joissa on kansallisten turvallisuus selvitysten vastavuo roista tunnustamista koskevia sääntöjä. Silloinkin kun tällaisia sopimuksia on olemassa, toisesta jäsenvaltiosta olevien talouden toimijoiden kapasiteettia tietoturvaluuden alalla voidaan tarkistaa ja tällainen tarkistaminen olisi tehtävä syrjimättömyyden, yhdenvertaisen kohtelun ja suhteellisuuden periaatteiden mukaisesti.
- (69) Hankintasopimukset olisi tehtävä objektiivisin perustein, joilla varmistetaan avoimuuden, syrjimättömyyden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteiden noudattaminen ja joilla taataan, että tarjous arvioidaan avoimesti ja objektiivisesti todellisen kilpailun olosuhteissa. Tämän vuoksi on syytä hyväksyä vain kaksi hankintasopimuksen tekoperustetta, nimittäin ”alhaisin hinta” ja ”kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous”.
- (70) Jotta varmistetaan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattaminen hankintasopimuksen tekemisessä, olisi säädettävä Euroopan yhteisöjen oikeuskäytännössä vakiintuneesta veloitteesta taata tarvittava avoimuus, jotta kaikki ehdokkaat voivat kohtuudella saada tietoja kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseksi sovellettavista perusteista ja menettelyistä. Näin ollen hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on ilmoitettava hankintasopimuksen tekoperusteet ja kunkin perusteen suhteellinen painoarvo hyvissä ajoin, jotta tarjoajat ovat niistä tietoisia tarjousta laatiessaan. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat poiketa hankintasopimusten tekoperusteiden painoarvon ilmoittamisesta asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, jotka niiden on kyettävä perustelemaan, jos painoarvoa ei voida määrittää ennakolta erityisesti sopimuksen monimutkaisuuden vuoksi. Tällöin niiden on ilmoitettava perusteiden merkitys alenevassa tärkeysjärjestyksessä.

▼B

- (71) Jos hankintaviranomaiset/hankintayksiköt päättävät tehdä sopimuksen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, niiden on arvioitava tarjoukset hinta/laatu-suhteeltaan parhaan tarjouksen määrittämiseksi. Tätä varten niiden on määritettävä taloudelliset ja laadulliset perusteet, joiden nojalla on voitava määrittää hankintaviranomaiselle/hankintayksikölle kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous. Nämä perusteet on määriteltävä sopimuksen kohteen mukaisesti siten, että niiden perusteella voidaan arvioida kunkin tarjouksen suoritusaste suhteessa teknisissä eritelmissä määritettyyn sopimuksen kohteeseen sekä kunkin tarjouksen hintalaatusuhde.
- (72) Avoimuutta ja kilpailua koskevien velvoitteiden noudattaminen olisi varmistettava tehokkaalla muutoksenhakujärjestelmällä, joka perustuisi järjestelmään, josta neuvoston direktiiveissä 89/665/ETY⁽¹⁾ ja 92/13/ETY⁽²⁾, sellaisina kuin ne ovat muutettuina Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2007/66/EY⁽³⁾, säädetään direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY kattamien hankintasopimusten osalta. Erityisesti olisi annettava mahdollisuus riitauttaa sopimuskentekomenettely ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista sekä tarvittavat takeet kyseisen muutoksenhakumenettelyn tehokkuuden turvaamiseksi, kuten esimerkiksi odotusaika. Olisi myös oltava mahdollista riitauttaa laittomasti suoraan tehdyt hankintasopimukset tai tämän direktiivin vastaisesti tehdyt hankintasopimukset.
- (73) Muutoksenhakumenettelyissä olisi kuitenkin otettava huomioon puolustus- ja turvallisuusintressien suojeleminen muutoksenhakuelimissä noudatettavissa menettelyissä, väliaikaistoimenpiteiden valinta tai seuraamukset, joita määrätään avoimuutta tai kilpailua koskevien velvoitteiden rikkomisesta. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti voitava myös säätää, että hankintaviranomaisesta/hankintayksiköstä riippumaton muutoksenhakuelin ei voi todeta sopimusta pätemättömäksi, vaikka sopimus on tehty tässä direktiivissä tarkoitetuista syistä lainvastaisesti, jos muutoksenhakuelin toteaa kaikki asiaan vaikuttavat seikat tutkittuaan, että asianomaisen poikkeuksellisen tapauksen olosuhteet edellyttävät tiettyjen yleiseen etuun liittyvien pakottavien syiden huomioon ottamista. Tämän direktiivin kattamien rakennusurakoiden, toimistusten ja palveluiden luonteen ja erityispiirteiden vuoksi tällaisten pakottavien syiden olisi ennen kaikkea liityttävä jäsenvaltioiden yleisiin puolustus- ja turvallisuusintresseihin. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun hankintasopimuksen pätemättömyys ei aiheuttaisi vakavaa vaaraa ainoastaan hankintasopimuksen kohteena olevan erityisen hankkeen toteutumiselle, vaan jopa sellaisen laajamittaisen puolustus- ja/tai turvallisuusohjelman olemassaololle, jonka osana hanke on.

⁽¹⁾ Neuvoston direktiivi 89/665/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 395, 30.12.1989, s. 33).

⁽²⁾ Neuvoston direktiivi 92/13/ETY, annettu 25 päivänä helmikuuta 1992, vesija energiahuollon, liikenteen ja teletoinnin alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 76, 23.3.1992, s. 14).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/66/EY, annettu 11 päivänä joulukuuta 2007, neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi (EUVL L 335, 20.12.2007, s. 31).

▼B

- (74) Erityisesti lausuntoihin, tilastollisiin selvityksiin ja käytettyyn nimikkeistöön liittyvät tietyt tekniset edellytykset sekä tähän nimikkeistöön viittaamisen edellytykset olisi vahvistettava ja mukautettava teknisten tarpeiden muuttumisen vuoksi. Näin ollen olisi säädettävä tätä koskevasta joustavasta ja nopeasta hyväksymismenettelystä.
- (75) Tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY ⁽¹⁾ mukaisesti.
- (76) Komissiolle olisi erityisesti siirrettävä toimivalta tarkistaa sopimuksia koskevia kynnysarvoja yhdenmukaistamalla ne direktiivissä 2004/17/EY säädettyjen kynnysarvojen kanssa sekä muuttaa tiettyjä CPV-nimikkeistön viitenumeroita ja menettelyjä, jotka koskevat ilmoituksissa olevia viittauksia CPV:n yksittäisiin nimikkeisiin, sekä sähköisten vastaanottolaitteiden teknisiä yksityiskohtia ja ominaisuuksia.
- Koska nämä toimenpiteet ovat laajakantoisia ja niiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia, ne on hyväksyttävä päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklassa säädettyä valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.
- (77) Kun valvonnan käsittävään sääntelymenettelyyn tavallisesti kuuluvia määräaikoja ei erittäin kiireellisissä tapauksissa voida noudattaa, komission olisi näitä toimenpiteitä hyväksyttäessä voitava soveltaa päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 6 kohdassa säädettyä kiireellistä menettelyä.
- (78) Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen ⁽²⁾ 34 kohdan mukaisesti jäsenvaltioita kannustetaan laatimaan itseään varten ja yhteisön edun vuoksi omia taulukoitaan, joista ilmenee mahdollisuuksien mukaan tämän direktiivin ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamista koskevien toimenpiteiden välinen vastaavuus, ja julkaisemaan ne.
- (79) Komission olisi suoritettava kausittainen arviointi, jossa se tarkastelee, toimivatko puolustustarvikemarkkinat avoimesti, läpinäkyvästi ja kilpailua edistävästi, ja jossa se käsittelee tämän direktiivin vaikutuksia markkinoihin, esimerkiksi pk-yritysten osallistumisen osalta.,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

SISÄLLYSLUETTELO

I OSASTO	MÄÄRITELMÄT, SOVELTAMISALA JA YLEISET PERIAATTEET
<i>1 artikla</i>	Määritelmät
<i>2 artikla</i>	Soveltamisala
<i>3 artikla</i>	Sekasopimukset
<i>4 artikla</i>	Hankintasopimuksissa noudatettavat periaatteet

⁽¹⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽²⁾ EUVL C 321, 31.12.2003, s. 1.

▼ **B**

II OSASTO	HANKINTOIHIN SÄÄNNÖT	SOVELLETTAVAT
<i>I LUKU</i>	<i>Yleiset säännökset</i>	
<i>5 artikla</i>	Talouden toimijat	
<i>6 artikla</i>	Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden luottamuksellisuutta koskevat velvoitteet	
<i>7 artikla</i>	Turvaluokiteltujen tietojen suojaaminen	
<i>II LUKU</i>	<i>Soveltamisala: kynnysarvot, yhteishankintayksiköt ja poikkeukset</i>	
<i>1 jaks o</i>	Kynnysarvot	
<i>8 artikla</i>	Hankintojen kynnysarvot	
<i>9 artikla</i>	Hankintaa koskevien sopimusten ja puitejärjestelyjen ennakoidun arvon laskentamenetelmät	
<i>2 jaks o</i>	Yhteishankintayksiköt	
<i>10 artikla</i>	Yhteishankintayksiköiden tekemät hankintasopimukset ja puitejärjestelyt	
<i>3 jaks o</i>	Hankintasopimukset, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan	
<i>11 artikla</i>	Poikkeusten käyttö	
<i>12 artikla</i>	Kansainvälisten sääntöjen nojalla tehtävät hankintasopimukset	
<i>13 artikla</i>	Erietyiset poikkeukset	
<i>4 jaks o</i>	Erietyisjärjestelyt	
<i>14 artikla</i>	Varatut hankintasopimukset	
<i>III LUKU</i>	<i>Palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin sovellettavat järjestelyt</i>	
<i>15 artikla</i>	Liitteessä I luetellut palveluhankintoja koskevat sopimukset	
<i>16 artikla</i>	Liitteessä II luetellut palveluhankintoja koskevat sopimukset	
<i>17 artikla</i>	Sekasopimukset, liitteessä I luetellut palvelut ja liitteessä II luetellut palvelut mukaan luettuina	
<i>IV LUKU</i>	<i>Hankintasopimusasiakirjoja koskevat erityissäännöt</i>	
<i>18 artikla</i>	Tekniset eritelvät	
<i>19 artikla</i>	Vaihtoehdot	
<i>20 artikla</i>	Hankintasopimuksen toteuttamisen ehdot	
<i>21 artikla</i>	Alihankinta	
<i>22 artikla</i>	Tietoturvaluisuus	
<i>23 artikla</i>	Toimitusvarmuus	
<i>24 artikla</i>	Verotukseen, ympäristönsuojeluun sekä työsuhdeturvaa ja työoloja koskeviin säännöksiin liittyvät velvoitteet	

▼B

<i>V LUKU</i>	<i>Menettelyt</i>
25 artikla	Sovellettavat menettelyt
26 artikla	Neuvottelumenettely, josta julkaistaan hankintailmoitus
27 artikla	Kilpailullinen neuvottelumenettely
28 artikla	Tapaukset, joissa neuvottelumenettelyä voidaan noudattaa julkaisematta hankintailmoitusta
29 artikla	Puitejärjestelyt
<i>VI LUKU</i>	<i>Julkistamista ja avoimuutta koskevat säännöt</i>
1 jakso	Ilmoitusten julkaiseminen
30 artikla	Ilmoitukset
31 artikla	Ilmoitukset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista
32 artikla	Ilmoitusten laatiminen ja julkaisemistapa
2 jakso	Määräajat
33 artikla	Määräajat osallistumishakemusten ja tarjousten vastaanottamiselle
3 jakso	Tietojen sisältö ja toimittamistavat
34 artikla	Tarjouspyyntö, neuvottelukutsu tai kutsu osallistua kilpailulliseen neuvottelumenettelyyn
35 artikla	Ehdokkaille ja tarjoajille tiedottaminen
4 jakso	Viestintä
36 artikla	Viestintään sovellettavat säännöt
5 jakso	Selvitykset
37 artikla	Selvitysten sisältö
<i>VII LUKU</i>	<i>Menettelyn kulku</i>
1 jakso	Yleiset säännökset
38 artikla	Osanottajien soveltuvuuden tarkistaminen ja valinta, hankintasopimusten tekeminen
2 jakso	Laadulliset valintaperusteet
39 artikla	Ehdokkaan tai tarjoajan henkilökohtainen asema
40 artikla	Kelpoisuus harjoittaa ammattitoimintaa
41 artikla	Taloutta ja rahoitusta koskeva pätevyys
42 artikla	Tekninen ja/tai ammatillinen pätevyys

▼ B

43 artikla	Laadunhallintajärjestelmien standardit
44 artikla	Ympäristöasioiden hallintaa koskevat standardit
45 artikla	Täydentävät asiakirjat ja lisätiedot
46 artikla	Hyväksytyjen talouden toimijoiden viralliset luettelot ja yksityis- tai julkisoikeudellisten laitosten suorittama varmentaminen
3 jaks o	Hankintasopimuksen tekeminen
47 artikla	Hankintasopimuksen tekoperusteet
48 artikla	Sähköisen huutokaupan käyttäminen
49 artikla	Poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset
III OSASTO	ALIHANKINTAAN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT
<i>I LUKU</i>	<i>Sellaisten sopimuspuoliksi valittujen tarjoajien myöntämät alihankintasopimukset, jotka eivät ole hankintaviranomaisia/hankintayksiköitä</i>
50 artikla	Soveltamisala
51 artikla	Peruslähtökohdat
52 artikla	Kynnysarvot ja julkisuutta koskevat säännöt
53 artikla	Alihankkijoiden laadulliset valintaperusteet
<i>II LUKU</i>	<i>Sellaisten sopimuspuoliksi valittujen tarjoajien myöntämät alihankintasopimukset, jotka ovat hankintaviranomaisia/hankintayksiköitä</i>
54 artikla	Sovellettavat säännöt
IV OSASTO	MUUTOKSENHAKUUN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT
55 artikla	Muutoksenhakumenettelyjen soveltamisala ja käytettävyys
56 artikla	Muutoksenhakumenettelyjä koskevat vaatimukset
57 artikla	Odotusaika
58 artikla	Odotusaikaa koskevat poikkeukset
59 artikla	Muutoksenhakua koskevat määräajat
60 artikla	Pätemättömyys
61 artikla	Tämän osaston rikkominen ja vaihtoehtoiset seuraamukset
62 artikla	Määräajat
63 artikla	Oikaisumenettely
64 artikla	Vapaaehtoista ex ante -avoimuutta koskevan ilmoituksen sisältö

▼B

V OSASTO	TILASTOJA KOSKEVAT VELVOLLISUUDET, TÄYTÄNTÖÖNPANOVALTA JA LOPPU-SÄÄNNÖKSET
65 artikla	Tilastoja koskevat velvollisuudet
66 artikla	Tilastaselvitysten sisältö
67 artikla	Komiteamenettely
68 artikla	Kynnysarvojen tarkistaminen
69 artikla	Muutokset
70 artikla	Direktiivin 2004/17/EY muuttaminen
71 artikla	Direktiivin 2004/18/EY muuttaminen
72 artikla	Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä
73 artikla	Uudelleentarkastelu ja raportointi
74 artikla	Voimaantulo
75 artikla	Osoitus

LIITTEET

<i>Liite I</i>	2 artiklassa ja 15 artiklassa tarkoitetut palvelut
<i>Liite II</i>	2 artiklassa ja 16 artiklassa tarkoitetut palvelut
<i>Liite III</i>	Tiettyjen 18 artiklassa tarkoitettujen teknisten eritelmien määritelmät
<i>Liite IV</i>	30 artiklassa tarkoitettuihin hankintailmoituksiin sisällytettävät tiedot
<i>Liite V</i>	52 artiklassa tarkoitettuihin alihankintailmoituksiin sisällytettävät tiedot
<i>Liite VI</i>	Julkaisemista koskevat tiedot
<i>Liite VII</i>	Asiakirjarekisterit
<i>Liite VIII</i>	Osallistumispyyntöjen ja tarjousten sähköisiä vastaanottomenetelmiä koskevat vaatimukset

I OSASTO

MÄÄRITELMÄT, SOVELTAMISALA JA YLEISET PERIAATTEET*1 artikla***Määritelmät**

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) ”yhteisellä hankintasanastolla” (Commun Procurement Vocabulary, CPV) hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden tekemissä hankintasopimuksissa käytettävää viitenimikkeistöä, joka on hyväksytty asetuksella (EY) N:o 2195/2002;
- 2) ”hankintaa koskevilla sopimuksilla” direktiivin 2004/17/EY 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa ja direktiivin 2004/18/EY 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja rahallista vastiketta vastaan tehtyjä kirjallisia sopimuksia;

▼B

- 3) ”rakennusurakkaa koskevilla sopimuksilla” sopimuksia, joiden tarkoituksena on jonkin CPV:n 45 osastossa tarkoitettuun toimintaan liittyvän rakennustyön tai rakennusurakan toteuttaminen tai sekä suunnittelu että toteuttaminen, taikka hankintaviranomaisen/hankintayksikön asettamia vaatimuksia vastaavan rakennusurakan toteuttaminen millä tahansa tavalla. ”Rakennusurakka” on sellainen talon- tai maanrakennustöiden kokonaisuus, joka itsessään on tarkoitettu täyttämään taloudellinen tai tekninen tarkoitus;
- 4) ”tavarahankintoja koskevilla sopimuksilla” muita kuin rakennusurakoita koskevia sopimuksia, joiden tarkoituksena on tuotteiden osto, leasing, vuokraus tai osamaksulla hankkiminen ostooptioin tai ilman niitä;

Hankintasopimusta, jonka tarkoituksena on tuotteiden toimittaminen ja johon tämän ohella kuuluu liitännäisesti myös paikalleen sijoittamis- ja asennustöitä, pidetään tavarahankintoja koskevana hankintasopimuksena;

- 5) ”palveluhankintaa koskevilla sopimuksilla” hankintaa koskevia muita kuin rakennusurakkaan tai tavaran toimittamiseen liittyviä sopimuksia, joiden kohteena on palvelujen suorittaminen;

Hankintasopimusta, jonka kohteena ovat sekä tuotteet että palvelut, pidetään ”palveluhankintaa koskevana sopimuksena”, jos palvelujen arvo on suurempi kuin hankintasopimukseen sisältyvien tuotteiden arvo.

Hankintasopimusta, jonka kohteena ovat CPV:n 45 osastossa mainitut palvelut, jotka ovat vain liitännäisiä sopimuksen pääasialliseen kohteeseen nähden, pidetään palveluhankintaa koskevana sopimuksena;

- 6) ”sotilaskalustolla” kalustoa, joka on erityisesti suunniteltu tai sovitettu sotilaallisiin tarkoituksiin ja tarkoitettu käytettäväksi aseena, ammuksena tai sotamateriaalina;
- 7) ”arkaluonteisella välineistöllä”, ”arkaluonteisilla rakennusurakoilla” ja ”arkaluonteisilla palveluilla” välineistöä, rakennusurakoita ja palveluita, jotka on tarkoitettu turvallisuustarkoituksiin ja joihin liittyy, jotka edellyttävät ja/tai jotka sisältävät turvaluokiteltuja tietoja;
- 8) ”turvaluokitelluilla tiedoilla” niiden muodosta, luonteesta tai siirtoavasta riippumatta kaikkia tietoja ja aineistoja, joille on määritelty turvaluokitusta tai suojelua koskeva taso ja jotka vaativat kansallisen turvallisuuden sekä jäsenvaltiossa voimassa olevien lakien, säännösten tai hallinnollisten määräysten mukaisesti suojaa kaikkea luvatta toimivan henkilön suorittamaa väärinkäyttöä, tuhoamista, poistoa, levittämistä, kadottamista tai käyttöä vastaan tai mitä tahansa muuntyyppistä vaaraa vastaan;
- 9) ”hallituksella” jäsenvaltion tai kolmannen maan valtiollista, alueellista tai paikallista hallitusta;
- 10) ”kriisillä” jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa ilmenevää tilannetta, jossa vahinkoa aiheuttavat tapahtumat ovat mittasuhteiltaan selvästi arkielämän vahinkoa aiheuttavia tapahtumia laajempia ja jossa ihmisten elämä ja terveys tai huomattava määrä arvokasta omaisuutta taikka väestön elinmahdollisuuksien kannalta välttämättömät huoltotoimet ovat merkittävästi vaarantuneet tai rajoittuneet; kriisin katsotaan olevan kyseessä myös, kun mainitunkaltaisen vahinkoa aiheuttavan tapahtuman uhkaa on pidettävä välittömänä; aseellisia selkkauksia ja sotia pidetään tätä direktiiviä sovellettaessa kriiseinä;

▼B

- 11) ”puitejärjestelyllä” yhden tai useamman hankintaviranomaisen/hankintayksikön ja yhden tai useamman talouden toimijan välistä sopimusta, jonka tarkoituksena on vahvistaa tietyn ajan kuluessa tehtäviä hankintasopimuksia koskevat ehdot erityisesti hintojen ja tarvittaessa ennakoitujen määrien osalta;
- 12) ”sähköisellä huutokaupalla” toistuvaa prosessia, jonka kuluessa uusia alennettuja hintoja ja/tai tarjouksen sisältämiä tiettyjä tekijöitä koskevia uusia arvoja esitetään sähköisesti ja joka toteutetaan sen jälkeen, kun tarjousten arviointi on saatu kokonaisuudessaan ensimmäisen kerran päätökseen, ja joka mahdollistaa tarjousten luokittelun automaattisten arviointimenetelmien pohjalta.
- Tietyt rakennusurakat ja tietyt palveluhankinnat, joiden sisältönä ovat immateriaaliset suoritukset, kuten rakennusurakoiden suunnittelu, eivät näin ollen voi olla sähköisen huutokaupan kohteena;
- 13) ”urakoitsijalla”, ”tavarantoimittajalla” ja ”palvelujen suorittajalla” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai julkista yksikköä taikka tällaisten henkilöiden ja/tai laitosten ryhmittymää, joka tarjoaa markkinoilla rakennustöiden ja/tai -urakoiden toteuttamista, tuotteita tai palveluja;
- 14) ”talouden toimijalla” urakoitsijaa, tavarantoimittajaa tai palvelujen suorittajaa. Ilmaisua ”talouden toimija” käytetään yksinomaan tekstin yksinkertaistamiseksi;
- 15) ”ehdokkaalla” talouden toimijaa, joka on pyytänyt kutsua osallistua rajoitettuun menettelyyn, neuvottelumenettelyyn tai kilpailulliseen neuvottelumenettelyyn;
- 16) ”tarjoajalla” talouden toimijaa, joka on jättänyt tarjouksen rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä tai kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä;
- 17) ”hankintaviranomaisilla/hankintayksiköillä” direktiivin 2004/18/EY 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja hankintaviranomaisia ja direktiivin 2004/17/EY 2 artiklassa tarkoitettuja hankintayksiköitä;
- 18) ”yhteishankintayksiköllä” direktiivin 2004/18/EY 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettua ja direktiivin 2004/17/EY 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua hankintaviranomaista/hankintayksikköä tai eurooppalaista julkista elintä, joka
- hankkii hankintaviranomaisille/hankintayksiköille tarkoitettuja tavaroita ja/tai palveluja, tai
  - tekee julkisia hankintoja koskevia sopimuksia sekä hankintaviranomaisille/hankintayksiköille tarkoitettuja rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja koskevia puitejärjestelyjä;
- 19) ”rajoitetuilla menettelyillä” menettelyä, joihin kaikki talouden toimijat voivat pyytää saada osallistua ja joissa ainoastaan hankintaviranomaisen/hankintayksikön kutsumat talouden toimijat voivat jättää tarjouksia;
- 20) ”neuvottelumenettelyillä” menettelyjä, joissa hankintaviranomainen/hankintayksikkö kutsuu mukaan valitsemansa talouden toimijat ja neuvottelee sopimuksen ehdot yhden tai useamman toimijan kanssa;

▼B

- 21) ”kilpailullisella neuvottelumenettelyllä” menettelyä, johon kaikki talouden toimijat voivat pyytää saada osallistua ja jossa hankintaviranomainen/hankintayksikkö neuvottelee menettelyyn hyväksytyjen ehdokkaiden kanssa löytääkseen yhden tai useampia ratkaisuja, jotka vastaavat hankintaviranomaisen tarpeita ja joiden perusteella valittuja ehdokkaita pyydetään tekemään tarjouksensa;

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun menettelyn käyttämisen kannalta hankintasopimuksen katsotaan olevan erityisen monimutkainen, jos hankintaviranomainen/hankintayksikkö ei kykene objektiivisesti

— määrittelemään 18 artiklan 3 kohdan b, c, tai d alakohdan mukaisesti teknisiä keinoja, joilla sen tarpeet ja tavoitteet voidaan täyttää, ja/tai

— erittelemään hankkeen oikeudellista ja/tai taloudellista luonnetta;

- 22) ”alihankintasopimuksella” rahallista vastiketta vastaan tehtyä kirjallista sopimusta, joka on tehty sopimuspuoleksi valitun tarjoajan ja yhden tai useamman talouden toimijan välillä ja jonka kohteena ovat rakennusurakat, tuotteiden toimittaminen tai palvelujen tarjoaminen;

- 23) ”Sidossuhteessa olevalla yrityksellä” tarkoitetaan yritystä, johon sopimuspuoleksi valittu toimija voi suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa tai joka voi käyttää määräysvaltaa sopimuspuoleksi valittuun toimijaan taikka joka yhdessä sopimuspuoleksi valitun toimijan kanssa on toisen yrityksen määräysvallan alainen omistuksen, rahoitusosuuden tai yritystä koskevien sääntöjen perusteella. Yrityksellä katsotaan olevan määräysvalta toisessa yrityksessä, kun se suoraan tai välillisesti:

— omistaa enemmistön kyseisen yrityksen merkitystä pääomasta; tai

— hallitsee enemmistöä yrityksen osakkeisiin perustuvasta äänioikeudesta; tai

— voi nimittää yli puolet yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä.

- 24) ilmaisulla ”kirjallinen” sanojen ja/tai numeroiden yhdistelmää, joka voidaan lukea, tuottaa uudelleen ja sen jälkeen antaa tiedoksi. Tämä ilmaisu voi sisältää sähköisessä muodossa lähetettyjä ja tallennettuja tietoja;

- 25) ”sähköisellä muodolla” viestintämuotoa, jossa käytetään sähkötekniisiä tietojen käsittely- ja tallennusvälineitä (myös digitaalista kompressiota) ja jossa tietoja levitetään, välitetään ja vastaanotetaan johtoja pitkin, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

- 26) ”elinkaarella” kaikkia mahdollisia peräkkäisiä tuotteen vaiheita, toisin sanoen tutkimusta ja kehitystä, teollista kehittämistä, tuotantoa, korjausta, nykyaikaistamista, muuttamista, ylläpitoa, kuljetusta, koulutusta, testausta, poistoa ja hävittämistä;

- 27) ”tutkimuksella ja kehityksellä” kaikkia toimintoja, jotka koostuvat perustutkimuksesta, soveltavasta tutkimuksesta ja kokeellisesta kehittämisestä ja joissa viimeksi mainittuun voivat sisältyä teknologian esittelijät, toisin sanoen laitteet, joilla esitellään uuden käsitteen tai uuden tekniikan toimintaa asiaankuuluvassa tai tyypillisessä ympäristössä;

▼B

- 28) ”siviilihankinnoilla” hankintasopimuksia, jotka eivät ole 2 artiklan alaisia ja jotka koskevat muiden kuin sotilaallisten tuotteiden, rakennusurakoiden tai kuljetuspalvelujen hankintaa ja jotka on tehty 17 artiklassa määriteltyjen ehtojen mukaisesti.

*2 artikla***Soveltamisala**

Jollei perustamissopimuksen 30, 45, 46, 55 ja 296 artiklasta muuta johdu, tätä direktiiviä sovelletaan puolustus- ja turvallisuusalan hankintoja koskeviin sopimuksiin, joiden tarkoituksena on

- a) puolustustarvikkeiden sekä kaikkien niiden osien, komponenttien ja/tai osakokonaisuuksien hankinta;
- b) arkaluonteisen välineistön sekä kaikkien sen osien, komponenttien ja/tai osakokonaisuuksien hankinta;
- c) hankkia rakennusurakoita, tavaroita ja palveluja, jotka liittyvät suoraan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin tarvikkeisiin niiden kaikkia ja mitä tahansa elinkaaren vaiheita varten;
- d) hankkia rakennusurakoita ja palveluja erityisesti sotilaallisiin tarkoituksiin tai arkaluonteisia rakennusurakoita tai arkaluonteisia palveluja.

*3 artikla***Sekasopimukset**

1. Sopimus, jonka kohteena ovat rakennusurakat, tavaranhankinta tai palvelut ja joka kuuluu tämän direktiivin soveltamisalaan ja osittain direktiivin 2004/17/EY tai direktiivin 2004/18/EY soveltamisalaan, on tehtävä tämän direktiivin mukaisesti edellyttäen, että yhden ainoan sopimuksen tekeminen on objektiivisista syistä perusteltu.
2. Sellaisen hankintasopimuksen tekeminen, jonka kohteena ovat rakennusurakat, tavaranhankinta tai palvelut ja joka kuuluu osittain tämän direktiivin soveltamisalaan siten, että osa ei ole tämän direktiivin, eikä direktiivin 2004/17/EY tai direktiivin 2004/18/EY alainen, ei ole tämän direktiivin alainen, edellyttäen että yhden ainoan sopimuksen tekeminen on objektiivisista syistä perusteltua.
3. Yhden sopimuksen tekemistä koskevaa päätöstä ei voida kuitenkaan tehdä siinä tarkoituksessa, että hankintasopimukset jätetään tämän direktiivin tai direktiivin 2004/17/EY tai direktiivin 2004/18/EY säännösten ulkopuolelle.

*4 artikla***Hankintasopimuksissa noudatettavat periaatteet**

Hankintaviranomaisten/hankintaviranomaisen on kohdeltava talouden toimijoita yhdenvertaisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti.

II OSASTO

HANKINTOIHIN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

I LUKU

Yleiset säännökset

5 artikla

Talouden toimijat

1. Ehdokkaita tai tarjoajia, jotka sen jäsenvaltion lain mukaan, johon ne ovat sijoittautuneet, saavat tarjota kyseisiä palveluita, ei saa hylätä pelkästään sillä perusteella, että sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa hankintasopimus tehdään, niiden olisi oltava joko luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä.

Oikeushenkilöt voidaan kuitenkin palveluhankintoja ja rakennusurakoita sekä sellaisten tavarahankintoja koskevien sopimusten osalta, joihin kuuluu lisäksi palveluja ja/tai sijoittamis- ja asennustoimia, velvoittaa ilmoittamaan tarjouksissaan tai osallistumishakemuksissaan hankintasopimuksen toteuttamisesta vastaavien henkilöiden nimet ja ammatillinen pätevyys.

2. Talouden toimijat saavat tehdä tarjouksia tai ilmoittautua ehdokkaiksi ryhmittyminä. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt eivät voi edellyttää näiltä ryhmittymiltä tiettyä oikeudellista muotoa tarjouksen tai osallistumishakemuksen tekemistä varten; sopimuspuoleksi valitulta ryhmittymältä voidaan kuitenkin edellyttää tiettyä oikeudellista muotoa sopimuksen teon jälkeen, sikäli kuin tämä on tarpeen hankintasopimuksen asianmukaiseksi toteuttamiseksi.

6 artikla

Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden luottamuksellisuutta koskevat velvoitteet

Jollei tämän direktiivin säännöksistä ja erityisesti 30 artiklan 3 kohdassa ja 35 artiklassa säädettyistä tehtyjen hankintasopimuksien julkaisemista sekä velvoitteista tiedottaa ehdokkaille ja tarjoajille päätöksistä muuta johdu, ja sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jonka alainen hankintaviranomainen/hankintayksikkö on erityisesti tiedon käyttöoikeutta koskevan lainsäädännön suhteen, hankintaviranomainen/hankintayksikkö ei saa sopimuksella hankittujen oikeuksien perusteella paljastaa sellaisia talouden toimijoiden hankintaviranomaiselle antamia tietoja, jotka nämä ovat määritelleet luottamuksellisiksi; tällaisia tietoja ovat erityisesti tekniset tai kaupalliset liikesalaisuudet ja tarjousten luottamukselliset näkökohdat.

7 artikla

Turvaluokiteltujen tietojen suojaaminen

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat määrätä talouden toimijoille vaatimuksia, joiden tarkoituksena on suojata turvaluokiteltuja tietoja, joita ne antavat tarjous- ja sopimusmenettelyn aikana. Ne voivat myös pyytää kyseisiä talouden toimijoita varmistamaan, että niiden alihankkijat noudattavat tällaisia vaatimuksia.

▼ **B***II LUKU***Kynnysarvot, yhteishankintayksiköt ja poikkeukset**

1 j a k s o

Kynnysarvot*8 artikla***Hankintojen kynnysarvot**

Tätä direktiiviä sovelletaan hankintoja koskeviin sopimuksiin, joiden ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa vastaa vähintään seuraavia kynnysarvoja:

- a) ► **M5** 418 000 euroa ◀ tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta;
- b) ► **M5** 5 225 000 euroa ◀ rakennusurakoita koskevien sopimusten osalta.

*9 artikla***Hankintaa koskevien sopimusten ja puitejärjestelyjen ennakoidun arvon laskentamenetelmät**

1. Hankintaa koskevan sopimuksen ennakoidun arvon laskentaperusteena käytetään hankintaviranomaisen/hankintayksikön arvioimaa maksettavaa kokonaismäärää ilman arvonlisäveroa. Tässä laskelmassa on otettava huomioon arvioitu kokonaismäärä, mukaan lukien mahdolliset eri vaihtoehdot ja sopimuksen uusimiset.

Jos hankintaviranomaisen/hankintayksikön on määrä suorittaa ehdokkaille tai tarjoajille palkkioita tai maksuja, sen on otettava ne huomioon laskettaessa hankintasopimuksen ennakoitua arvoa.

2. Tämän ennakoinnin on pädeävä 32 artiklan 2 kohdassa säädettyä hankintailmoitusta lähetettäessä, tai jos tällaista ilmoitusta ei vaadita, silloin kun hankintaviranomainen/hankintayksikkö aloittaa hankintasopimuksen tekomenettelyn.

3. Rakennusurakkahanketta tai suunniteltua hankintaa, jolla on tarkoitus hankkia tietty määrä tavaraa ja/tai palveluja, ei saa jakaa olenaisilta osin identtisiin osasopimuksiin tai muutoin jakaa osiin tämän direktiivin soveltamisen välttämiseksi.

4. Rakennusurakoita koskevien sopimusten osalta ennakoidun arvon laskennassa on otettava huomioon urakan arvo ja niiden tavarahankintojen ennakoitu kokonaisarvo, jotka ovat tarpeen kyseisen urakan toteuttamiseksi ja jotka hankintaviranomaiset/hankintayksiköt asettavat urakoitsijan käyttöön.

- 5. a) Jos suunniteltu rakennusurakka tai suunniteltu palveluhankinta voi johtaa siihen, että hankintoja tehdään samanaikaisesti erillisinä osina, on otettava huomioon kaikkien näiden osien arvioitu yhteisarvo.

▼B

Jos osien yhteenlaskettu arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin 8 artiklassa säädetty kynnysarvo, tätä direktiiviä sovelletaan kutakin osaa koskevan sopimuksen tekoon.

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt saavat kuitenkin olla soveltamatta tätä direktiiviä niihin osiin, joiden arvioitu arvo ilman arvonlisäveroa on palvelujen osalta alle 80 000 euroa ja rakennusurakoiden osalta alle 1 000 000 euroa, jos tällaisten osien yhteenlaskettu arvo on enintään 20 prosenttia kaikkien osien yhteisarvosta.

- b) Jos samanlaisten tavaroiden hankintaa koskeva suunnitelma voi johtaa siihen, että hankintasopimuksia tehdään samanaikaisesti erillisinä osina, kaikkien näiden osien ennakoitu yhteisarvo on otettava huomioon 8 artiklan a ja b alakohdan soveltamiseksi.

Jos osien yhteenlaskettu arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin 8 artiklassa säädetty kynnysarvo, tätä direktiiviä sovelletaan kutakin osaa koskevan sopimuksen tekoon.

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt saavat kuitenkin olla soveltamatta tätä direktiiviä niiden osien osalta, joiden arvioitu arvo ilman arvonlisäveroa on alle 80 000 euroa, jos tällaisten osien yhteenlaskettu arvo on enintään 20 prosenttia kaikkien osien yhteisarvosta.

6. Tavarahankintoja koskevissa sopimuksissa, joiden tarkoituksena on tuotteiden leasing, vuokraus tai osamaksulla hankkiminen, hankintasopimuksen ennakoitun arvon laskentaperusteena on käytettävä:

- a) määräaikaisten, enintään 12 kuukautta voimassa olevien hankintasopimusten ennakoitua sopimuksen voimassaolon aikaista kokonaisarvoa tai määräaikaisten, yli 12 kuukautta voimassa olevien sopimusten kokonaisarvoa arvioitu jäännösarvo mukaan lukien;
- b) määräämättömäksi ajaksi tehtyjen hankintasopimusten tai hankintasopimusten, joiden voimassaoloa ei voida määrittää, kuukausiarvoa kerrottuna luvulla 48.

7. Säännöllisesti toistuvien tai määräajoin uudistettavien tavara- tai palveluhankintoja koskevien sopimusten ennakoitun arvon laskentaperusteena on käytettävä joko:

- a) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden tai viimeksi kuluneen varainhoitokauden aikana peräkkäin tehtyjen hankintasopimusten yhteisarvoa mahdollisuuksien mukaan oikaistuna alkuperäisen sopimuksen alkamista seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevien määrän tai arvon muutosten mukaisesti; tai
- b) niiden sopimusten kokonaisarvoa, jotka tehdään ensimmäistä tavarantoimitusta seuraavien 12 kuukauden aikana tai, jos se on pitempi kuin 12 kuukautta, varainhoitokauden aikana.

▼B

Hankintasopimuksen ennakoidun arvon laskentamenetelmän valintaa ei saa tehdä tämän direktiivin soveltamisen välttämiseksi.

8. Palveluhankintoja koskevien sopimusten ennakoidun arvon laskentaperusteena on tapauksen mukaan käytettävä:

a) seuraavissa palveluissa:

- i) vakuutuspalvelut: suoritettavat vakuutusmaksut ja muunlaiset korvaukset;
- ii) suunnittelua koskevat hankintasopimukset: suoritettavat maksut, palkkiot ja muunlaiset korvaukset;

b) niissä palveluhankintoja koskevissa sopimuksissa, joissa ei ilmoiteta kokonaishintaa:

- i) määräaikaiset, enintään 48 kuukautta voimassa olevat hankintasopimukset: voimassaolon aikainen ennakoitu kokonaisarvo;
- ii) määräämättömäksi ajaksi tehdyt tai yli 48 kuukautta voimassa olevat hankintasopimukset: kuukausiarvo kerrottuna luvulla 48.

9. Puitejärjestelyjen osalta huomioon otettava arvo on kaikkien puitejärjestelyn koko keston ajalle ennakoitujen hankintasopimusten ennakoitu enimmäisarvo ilman arvonlisäveroa.

2 j a k s o

Yhteishankintayksiköt

10 artikla

Yhteishankintayksiköiden tekemät hankintasopimukset ja puitejärjestelyt

1. Jäsenvaltiot voivat antaa hankintaviranomaisille/hankintayksiköille mahdollisuuden hankkia julkisia rakennusurakoita, tavaraa ja/tai palveluja yhteishankintaviranomaista käyttäen.

2. Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden, jotka hankkivat julkisia rakennusurakoita, tavaraa ja/tai palveluja yhteishankintaviranomaisilta taikka näiden välityksellä 1 artiklan 18 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, katsotaan noudattaneen tätä direktiiviä,

— jos yhteishankintayksikkö on noudattanut sitä, tai

— kun yhteishankintayksikkö ei ole hankintaviranomainen/hankintayksikkö, jos sen soveltamat hankintasopimuksen myöntämistä koskevat säännöt noudattavat kaikkia tämän direktiivin määräyksiä ja myönnettyt sopimukset voivat olla sellaisten tehokkaiden korjaustoimenpiteiden alaisia, joita voidaan verrata IV osastossa säädettyihin toimenpiteisiin.

▼B

3 jaks o

**Hankintasopimukset, jotka eivät kuulu
direktiivin soveltamisalaan***11 artikla***Poikkeusten käyttö**

Mitään tässä jaksossa tarkoitettuja sääntöjä, menettelyjä, ohjelmia, sopimuksia, järjestelyjä tai hankintasopimuksia ei voida käyttää tämän direktiivin säännösten kiertämiseen.

*12 artikla***Kansainvälisten sääntöjen nojalla tehtävät hankintasopimukset**

Tätä direktiiviä ei sovelleta hankintoja koskeviin sopimuksiin, joita koskevat

- a) erityiset menettelysäännöt yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolmannen maan välisen kansainvälisen sopimuksen tai järjestelyn nojalla;
- b) erityiset menettelysäännöt tehdyn kansainvälisen sopimuksen tai järjestelyn nojalla, joka liittyy joukkojen sijoittamiseen ja joka koskee jossakin jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa toimivia yrityksiä;
- c) erityiset menettelysäännöt, jotka koskevat kansainvälistä järjestöä, joka ostaa omiin tarkoituksiinsa, eikä hankintasopimuksiin, jotka jäsenvaltion on tehtävä näiden sääntöjen mukaisesti.

*13 artikla***Erityiset poikkeukset**

Tätä direktiiviä ei sovelleta seuraaviin:

- a) hankintasopimukset, joissa tämän direktiivin sääntöjen soveltaminen velvoittaisi jäsenvaltiota toimittamaan tietoja, joiden julkistamista se pitää oman olennaisen turvallisuusintressiensä vastaisena;
- b) tiedustelutoimintaa koskevat sopimukset;
- c) hankintasopimukset, jotka on tehty sellaisen tutkimukseen ja kehitykseen perustuvan yhteistoimintaohjelman puitteissa, jota vähintään kaksi jäsenvaltiota toteuttaa uuden tuotteen ja tarvittaessa tämän tuotteen elinkaaren kaikkien myöhempien vaiheiden tai sen osien kehittämiseksi. Tällaista pelkästään jäsenvaltioiden välistä yhteistyöohjelmaa vahvistettaessa jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle T&K- menojen osuus suhteessa yhteistoimintaohjelman kokonaiskustannuksiin, kustannustenjakosopimus sekä suunniteltu osuus ostoista jäsenvaltiota kohti, jos niitä on;
- d) jossakin kolmannessa maassa tehdyt, myös siviilihankintaa koskevat hankintasopimukset, jotka toteutetaan lähetettäessä joukkoja unionin alueen ulkopuolelle, kun operationaaliset tarpeet vaativat tekemään niitä sellaisten talouden toimijoiden kanssa, jotka oleskelevat operatioiden alueella;
- e) maan, olemassa olevien rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden hankinta tai vuokraus millä tahansa rahoitusmuodolla taikka näihin liittyviä oikeuksia koskevat palveluhankinnat;

▼B

- f) hankintasopimukset, jotka hallitus on tehnyt toisen hallituksen kanssa ja jotka liittyvät
- i) sotilaskaluston tai arkaluonteisten tarvikkeiden toimittamiseen tai
  - ii) rakennusurakoihin ja palveluihin, jotka liittyvät suoraan tällaisiin tarvikkeisiin, tai
  - iii) rakennusurakoihin ja palveluihin erityisesti sotilaallisiin tarkoituksiin tai arkaluonteisiin rakennusurakoihin tai arkaluonteisiin palveluja koskeviin hankintasopimuksiin;
- g) välimies- ja sovittelupalveluja koskevat sopimukset;
- h) rahoituspalvelut, lukuun ottamatta vakuutuspalveluita;
- i) työsopimukset;
- j) muita tutkimus- ja kehittämisspalveluja koskevat sopimukset kuin ne, joista saatava hyöty koituu yksinomaan hankintaviranomaiselle käytettäväksi tämän omassa toiminnassa, jos hankintaviranomainen/hankintayksikkö korvaa suoritettua palvelua kokonaan.

4 j a k s o

E r i t y i s j ä r j e s t e l y t*14 artikla***Varatut hankintasopimukset**

Jäsenvaltiot voivat varata oikeuden osallistua hankintamenettelyihin suoja-työkeskuksille tai tällaisten hankintojen toteuttamisesta suoja-työohjelmien puitteissa, jos asianomaisten työntekijöiden enemmistö on vammaisia, jotka eivät vammojensa luonteen tai vakavuuden vuoksi voi harjoittaa ammattitoimintaa normaaliolosuhteissa.

Tarjouskilpailua koskevassa ilmoituksessa on oltava maininta tästä säännöksestä.

*III LUKU****Palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin sovellettavat järjestelyt****15 artikla***Liitteessä I luetellut palveluhankintoja koskevat sopimukset**

Sopimukset, joiden kohteena ovat 2 artiklan kattamat palvelut, jotka on lueteltu liitteessä I, on tehtävä 18–54 artiklan mukaisesti.

*16 artikla***Liitteessä II luetellut palveluhankintoja koskevat sopimukset**

Sopimuksia, joiden kohteena ovat 2 artiklan kattamat palvelut, jotka on lueteltu liitteessä II, koskee yksinomaan 18 artikla ja 30 artiklan 3 kohta.

▼B*17 artikla***Sekasopimukset, liitteessä I luetellut palvelut ja liitteessä II luetellut palvelut mukaan luettuina**

Sopimukset, joiden kohteena ovat 2 artiklan kattamat palvelut, jotka on lueteltu sekä liitteessä I että liitteessä II, on tehtävä 18–54 artiklan mukaisesti, mikäli liitteessä I lueteltujen palvelujen arvo on suurempi kuin liitteessä II lueteltujen palvelujen arvo. Muissa tapauksissa sopimukset on tehtävä 18 artiklan ja 30 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

*IV LUKU****Hankintasopimusasiakirjoja koskevat erityissäännöt****18 artikla***Tekniset eritelmät**

1. Liitteessä II olevassa 1 kohdassa määritellyt tekniset eritelmät esitetään hankintasopimusasiakirjoissa (hankintailmoituksessa, tarjouspyyntöasiakirjassa, kuvaavissa asiakirjoissa tai liitteinä olevissa asiakirjoissa).

2. Teknisten eritelmien on annettava tarjoajille yhtäläiset mahdollisuudet, eivätkä ne saa haitata perusteettomasti hankintojen avaamista kilpailulle.

3. Tekniset eritelmät on laadittava niiden kuitenkaan vaikuttamatta pakollisiin kansallisiin teknisiin sääntöihin (mukaan luettuina tuoteturvallisuuteen liittyvät säännöt) tai teknisiin vaatimuksiin, jotka jäsenvaltioiden on täytettävä kansainvälisten standardointisopimusten nojalla, jotta taataan niiden yhteentoimivuus, jota nämä sopimukset edellyttävät, ja edellyttäen, että ne ovat yhteisön oikeuden mukaisia:

a) joko viittaamalla liitteessä III määriteltyihin teknisiin eritelmiin ja, etusijajärjestyksessä

— kansallisiin siviilistandardeihin, joilla saatetaan voimaan eurooppalaisia standardeja

— eurooppalaisiin teknisiin hyväksyntöihin

— yhteisiin siviilialan teknisiin eritelmiin

— kansallisiin siviilistandardeihin, joilla saatetaan voimaan kansainväliset standardit

— muihin kansainvälisiin siviilistandardeihin

— muihin eurooppalaisten standardointielinten laatimiin teknisiin viittausjärjestelmiin, tai jos näitä ei ole, muihin kansallisiin siviilistandardeihin tai kansallisiin teknisiin hyväksyntöihin tai kansallisiin suunnitteluun, laskentaan ja rakennusurakoiden toteuttamiseen sekä tuotteiden käyttöön liittyviin teknisiin eritelmiin

— teknisiin siviilialan eritelmiin, jotka ovat lähtöisin toimialalta ja ovat sen laajalti hyväksymiä, tai

▼B

- liitteessä III olevassa 3 kohdassa määriteltyihin kansallisiin ”puolustusstandardeihin” ja puolustusmateriaalieritelmiin, jotka ovat kyseisten standardien kaltaisia.

Jokaiseen viittaukseen liitetään ilmaisu ”tai vastaava”;

- b) tai suorituskykyä koskevien tai toiminnallisten vaatimusten perusteella; näihin voi sisältyä ympäristöominaisuuksia.

Niiden on kuitenkin oltava riittävän täsmällisiä, jotta tarjoajat pystyvät niiden pohjalta määrittämään hankintasopimuksen kohteen ja hankintaviranomaiset/hankintayksiköt tekemään kyseisen hankintasopimuksen;

- c) tai edellä b alakohdassa tarkoitettujen suorituskykyä koskevien tai toiminnallisten vaatimusten perusteella viittaamalla a alakohdassa mainittuihin eritelmiin pitäen olettamana, että eritelmit ovat näiden suorituskykyä koskevien tai toiminnallisten vaatimusten mukaisia;

- d) taikka viittaamalla a alakohdassa tarkoitettuihin eritelmiin tiettyjen ominaisuuksien osalta ja b alakohdassa tarkoitettuun suorituskykyä koskeviin ja toiminnallisiin vaatimuksiin muiden ominaisuuksien osalta.

4. Käytettäessä mahdollisuutta viitata 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin eritelmiin hankintaviranomainen/hankintayksikkö ei voi hylätä tarjousta sillä perusteella, että tarjotut tuotteet ja palvelut eivät ole niiden eritelmien mukaisia, joihin yksikkö on viitannut, kunhan tarjoaja jollakin tarkoitukseen soveltuvalla keinolla osoittaa tarjouksessaan hankintaviranomaisen/hankintayksikön kannalta riittävällä tavalla, että ehdotetut ratkaisut täyttävät vastaavalla tavalla teknisissä eritelmissä määritetyt vaatimukset.

Tarkoitukseen soveltuvana keinona voivat olla valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

5. Käytettyään 3 kohdassa säädettyä mahdollisuutta asettaa suorituskykyä koskevia tai toiminnallisia vaatimuksia hankintaviranomainen/hankintayksikkö ei saa hylätä tarjousta rakennusurakoista, tuotteista tai palveluista, jotka ovat kansallisesti voimaan saatetun eurooppalaisen standardin, eurooppalaisen teknisen hyväksynnän, yhteisen teknisen eritelmän, kansainvälisen standardin tai eurooppalaisen standardointielimen laatiman teknisen viittausjärjestelmän mukaisia, jos nämä eritelmit koskevat hankintaviranomaisen asettamia suorituskykyä koskevia tai toiminnallisia vaatimuksia.

Tarjoajan on jollakin tarkoitukseen soveltuvalla keinolla osoitettava tarjouksessaan hankintaviranomaisen/hankintayksikön kannalta riittävällä tavalla, että standardin mukainen rakennusurakka, tuote tai palvelu täyttää hankintaviranomaisen/hankintayksikön asettamat suorituskykyä koskevat tai toiminnalliset vaatimukset.

Tarkoitukseen soveltuvana keinona voivat olla valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

▼B

6. Vahvistaessaan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja suorituskykyyn liittyviä tai toiminnallisia vaatimuksia koskevia ympäristöominaisuuksia hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat käyttää eurooppalaisissa, (moni)kansallisissa tai muissa ympäristömerkeissä määritellyjä yksityiskohtaisia eritelmiä tai tarvittaessa niiden osia, mikäli:

- eritelmät soveltuvat hankintasopimuksen kohteena olevien tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksien määrittämiseen,
- merkkiä koskevat vaatimukset kehitetään tieteellisen tiedon pohjalta,
- ympäristömerkit hyväksytään prosessissa, johon kaikki asianomaiset osapuolet, kuten viranomaiset, kuluttajat, valmistajat, vähittäiskaupan edustajat ja ympäristöjärjestöt voivat osallistua, ja
- merkit ovat kaikkien asiasta kiinnostuneiden osapuolten saatavilla.

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat ilmoittaa, että ympäristömerkillä varustettujen tuotteiden tai palvelujen oletetaan täyttävän tarjouspyyntöasiakirjoissa määritellyt tekniset eritelmät; niiden on hyväksyttävä muut asianmukaiset todistuskeinot, kuten valmistajan tekniset asiakirjat tai jonkin tunnustetun laitoksen laatima testausselostus.

7. Tässä artiklassa tarkoitetaan ”tunnustetuilla laitoksilla” testaus- ja kalibrointilaboratorioita sekä tarkastus- ja sertifiointielimiä, jotka noudattavat sovellettavia eurooppalaisia standardeja.

Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on hyväksyttävä muissa jäsenvaltioissa tunnustettujen laitosten antamat todistukset.

8. Teknisissä eritelmissä ei saa mainita tiettyä valmistajaa tai tiettyä alkuperää olevia tuotteita tai erityistä menetelmää eikä viitata tavaramerkkiin, patentiin tai tyyppiin tai tiettyyn alkuperään tai tuotantoon siten, että maininta suosisi tai sulkisi menettelystä pois tiettyjä yrityksiä tai tiettyjä tuotteita, paitsi jos tämä on perusteltua hankintasopimuksen kohteen vuoksi. Maininta tai viittaus on poikkeuksellisesti sallittu siinä tapauksessa, että hankintasopimuksen kohdetta ei ole mahdollista riittävän täsmällisesti ja täysin selvästi kuvata 3 ja 4 kohtaa soveltamalla. Tällaiseen mainintaan tai viittaukseen on liitettävä ilmaisu ”tai vastaava”.

*19 artikla***Vaihtoehdot**

1. Jos hankintasopimuksen tekemisen perusteena on kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous, hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat sallia tarjoajien esittävän vaihtoehtoja.

2. Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on ilmoitettava hankintailmoituksessa, hyväksyvätkö ne vaihtoehtoja. Jos ilmoitusta ei tehdä, vaihtoehtoja ei hyväksytä.

▼B

3. Vaihtoehdot hyväksyvien hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on ilmoitettava tarjousta koskevissa eritelmissä vähimmäisvaatimukset, jotka vaihtoehtojen on täytettävä, sekä niiden esittämiselle asetetut erityisvaatimukset.

Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on otettava huomioon ainoastaan vaaditut vähimmäisvaatimukset täyttävät vaihtoehdot.

4. Tavara- tai palveluhankintoja koskevissa menettelyissä vaihtoehtoja hyväksyneet hankintaviranomaiset/hankintayksiköt eivät saa hylätä vaihtoehtoa yksinomaan sillä perusteella, että se johtaisi valituksi tultuaan joko tavarahankintaa koskevan sopimuksen asemesta palveluhankintaa koskevan sopimuksen tekemiseen tai palveluhankintaa koskevan sopimuksen asemesta tavarahankintaa koskevan sopimuksen tekemiseen.

*20 artikla***Hankintasopimuksen toteuttamisen ehdot**

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat asettaa hankintasopimuksen toteuttamista koskevia erityisehtoja edellyttäen, että ehdot ovat yhteisön oikeuden mukaisia ja että niistä on ilmoitettu hankintasopimusasiakirjoissa (hankintailmoituksessa, tarjouspyyntöasiakirjassa, kuvaavissa asiakirjoissa tai liiteasiakirjoissa). Nämä ehdot voivat erityisesti koskea alihankintaa tai pyrkiä varmistamaan hankintaviranomaisen/hankintayksikön 21, 22 ja 23 artiklan mukaisesti edellyttämien turvaluokiteltujen tietojen tietoturvasuus sekä toimitusvarmuus tai ottamaan huomioon sosiaaliset tai ympäristönäkökohdat.

*21 artikla***Alihankinta**

1. Sopimuspuoleksi valittu tarjoaja on vapaa valitsemaan alihankkijansa kaikissa alihankintasopimuksissa, joihin ei sovelleta 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja vaatimuksia, eikä erityisesti ole sallittua edellyttää, että tarjoaja syrjii mahdollisia alihankkijoita kansallisuuden perusteella.

2. Hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi pyytää tai jäsenvaltio voi vaatia sitä pyytämään tarjoajaa

— ilmoittamaan tarjouksessaan kaikki sopimuksen osat, jotka tarjoaja aikoo antaa alihankintaan kolmannelle osapuolelle ja kaikille ehdotetuille alihankkijoille, sekä heille ehdotetun alihankintasopimuksen sisällön ja/tai

— ilmoittamaan kaikista muutoksista, jotka tapahtuvat alihankkijoiden tasolla sopimuksen toteuttamisen aikana.

3. Hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi velvoittaa tai jäsenvaltio voi velvoittaa sen velvoittamaan sopimuspuoleksi valitun tarjoajan noudattamaan III osaston säännöksiä kaikissa tai tietyissä alihankintasopimuksissa, joita sopimuspuoleksi valittu tarjoaja aikoo tehdä kolmansien osapuolten kanssa.

▼B

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi pyytää tai sitä voidaan vaatia pyytämään sopimuspuoleksi valittua tarjoajaa antamaan kolmansille osapuolille alihankintaan osan sopimuksesta. Hankintaviranomainen/hankintayksikkö, joka määrää tällaisen alihankinnan, ilmoittaa tämän vähimmäisosuuden sarjana arvoja, jotka koostuvat vähimmäis- ja enimmäisosuuksista. Enimmäisosuus ei saa ylittää 30 prosenttia sopimuksen arvosta. Tällaisen sarjan on oltava oikeassa suhteessa sopimuksen kohteeseen ja arvoon sekä asianomaisen teollisuuden alan luonteen kanssa, mukaan luettuna kilpailun taso kyseisillä markkinoilla ja teollisen perustan asiaan vaikuttava tekninen suorituskyky.

Alihankinnan osuuden, joka on hankintaviranomaisen/hankintayksikön ilmoittamien arvojen rajoissa, katsotaan täyttävän tässä kohdassa asetetut alihankintaa koskevat vaatimukset.

Tarjoajat voivat ehdottaa annettavaksi alihankintaan osuuden kokonaisarvosta, joka on yli hankintaviranomaisen/hankintayksikön vaatimien rajojen.

Hankintaviranomaisen/hankintayksikön on pyydettävä tarjoajia erittelemään tarjouksessaan, mitkä osat tai minkä osan ne aikovat antaa alihankintaan täyttääkseen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut vaatimukset.

Hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi pyytää tai jäsenvaltio voi pyytää sitä pyytämään tarjoajia myös erittelemään, mitkä osat tai minkä osan tarjouksestaan ne aikovat antaa alihankintaan vaaditun osuuden yli, sekä niiden jo nimeämät alihankkijat.

Sopimuspuoleksi valitun tarjoajan on tehtävä alihankintasopimukset, jotka vastaavat osuutta, jonka hankintaviranomainen/hankintayksikkö vaatii sitä antamaan alihankintaan III osaston säännösten mukaisesti.

5. Kaikissa tapauksissa, joissa jäsenvaltio edellyttää, että hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi hylätä tarjoajan valitseman alihankkijan pääsopimuksen tekomenettelyä koskevassa vaiheessa tai sopimuspuoleksi valitun tarjoajan sopimuksen täytäntöönpanon aikana, tällainen hylkääminen voi perustua ainoastaan kriteereihin, joita sovelletaan valittaessa tarjoajia pääsopimusta varten. Jos hankintaviranomainen/hankintayksikkö hylkää alihankkijan, sen on annettava tarjoajalle tai sopimuspuoleksi valitulle tarjoajalle kirjallinen perustelu, jossa ilmoitetaan, miksi se katsoo, että alihankkija ei täytä vaatimuksia.

6. Edellä 2–5 artiklassa tarkoitetuista vaatimuksista on ilmoitettava hankintailmoituksissa.

7. Edellä olevat 1–5 kohta eivät rajoita pääasiallisen talouden toimijan vastuuta.

22 artikla

Tietoturvaluottisuus

Kun kyseessä ovat hankintoja koskevat sopimukset, jotka edellyttävät, tuottavat ja/tai sisältävät arkaluonteisia tietoja, hankintaviranomaisen/hankintayksikön on määritettävä hankintasopimusasiakirjoissa (hankintailmoitus, tarjouspyyntöasiakirjat, kuvaavat asiakirjat ja liiteasiakirjat) toimenpiteet ja vaatimukset, jotka ovat tarpeen näiden tietojen turvaamiseksi vaaditulla tasolla.

▼B

Tätä varten hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi vaatia, että tarjous sisältää muun muassa seuraavat osatekijät:

- a) jo ilmoitetun tarjoajan ja alihankkijan sitoutuminen turvaamaan asianmukaisesti kaikkien hallussaan olevien tai tietoonsa tulevien turvaluokiteltujen tietojen luottamuksellisuuden sopimuksen koko keston aikana sekä sopimuksen lopettamisen tai päättymisen jälkeen asianmukaisten lakien, säännösten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;
- b) tarjoajan sitoutuminen vaatimaan a alakohdassa tarkoitettu sitoumus muilta alihankkijoilta, joita se käyttää alihankkijoina sopimuksen täyttämisen aikana;
- c) sellaiset riittävät tiedot jo ilmoitetuista alihankkijoista, joiden perusteella hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi todeta, onko kaikilla alihankkijoilla tarvittavat valmiudet suojata niiden arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus, joihin niillä on pääsy tai joita niiden on tuotettava alihankintatoimia suorittaessaan;
- d) tarjoajan sitoutuminen toimittamaan c alakohdassa vaaditut tiedot uusista alihankkijoista ennen alihankintasopimuksen tekemistä niiden kanssa.

Kansallisia turvallisuusselvitysjärjestelmiä koskevan yhteisön tason yhdenmukaistamisen puuttuessa jäsenvaltiot voivat edellyttää, että toisessa alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden ja vaatimusten on oltava niiden turvallisuusselvityksiä koskevien kansallisten säännösten mukaisia. Jäsenvaltioiden on tunnustettava luotettavuusselvitykset, joiden ne katsovat vastaavan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tehtyjä selvityksiä, mikä ei kuitenkaan estä niitä tarvittaessa tekemästä ja ottamasta huomioon omia lisäselvityksiään.

*23 artikla***Toimitusvarmuus**

Hankintaviranomaisen/hankintayksikön on määriteltävä hankintasopimusasiakirjoissa (hankintailmoituksissa, tarjouspyyntöasiakirjoissa, kuvaavissa asiakirjoissa tai liiteasiakirjoissa) omat toimitusvarmuutta koskevat vaatimuksensa.

Tätä varten hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi vaatia, että tarjous sisältää muun muassa seuraavat osatekijät:

- a) todistus tai asiakirjat, jotka osoittavat hankintaviranomaiselle/hankintayksikölle tyydyttävästi, että tarjoaja pystyy noudattamaan sopimukseen liittyviä tavaroiden vientiä, siirtoa ja kauttakuljetusta koskevia vaatimuksia, mihin voi myös liittyä kaikki yhdeltä tai useammalta asianomaisen jäsenvaltiolta saadut lisäasiakirjat;

▼B

- b) hankintaviranomaisen/hankintayksikön ilmoitus kaikista rajoituksista, jotka koskevat tuotteiden tai palveluiden paljastamista, siirtoa tai käyttöä tai kaikkia näiden tuotteiden sekä palvelujen tuloksia, jotka olisivat tuloksena vientiä koskevasta valvonnasta tai turvajärjestelyistä;
- c) todistus tai asiakirjat, jotka osoittavat, että tarjoaja kykenee toimitusketjun organisaation ja sijainnin puolesta noudattamaan hankintaviranomaisen/hankintayksikön vaatimuksia, jotka koskevat tarjouspyyntöasiakirjoissa tarkoitettua toimitusvarmuutta, sekä sitoumus sen varmistamisesta, että mahdolliset muutokset toimitusketjussa sopimuksen toteuttamisen aikana eivät vaikuta kielteisesti näiden vaatimusten noudattamiseen;
- d) tarjoajan sitoutuminen perustamaan ja/tai ylläpitämään vaadittua kapasiteettia täyttääkseen hankintaviranomaisen/hankintayksikön kriisitilanteessa vaatimat lisätarpeet sovittavien ehtojen mukaisesti;
- e) kaikki lisäasiakirjat, jotka on saatu tarjoajan kansallisilta viranomaisilta ja jotka koskevat hankintaviranomaisen/hankintayksikön vaatimien lisätarpeiden täyttämistä kriisitilanteessa;
- f) tarjoajan sitoutuminen toteuttamaan hankintasopimuksen kohteena olevien tarvikkeiden huolto, uudenaikaistaminen tai mukauttaminen;
- g) tarjoajan sitoutuminen ilmoittamaan hankintaviranomaisille/hankintayksiköille ajoissa kaikista organisaation, toimitusketjun tai teollisuusstrategian muutoksista, jotka voivat vaikuttaa velvoitteisiin hankintaviranomaista/hankintayksikköä kohtaan;
- h) tarjoajan sitoutuminen toimittamaan hankintaviranomaiselle/hankintayksikölle sovittujen ehtojen mukaisesti kaikki tarvittavat erityisvälineet varaosien, komponenttien, osakokonaisuuksien ja erityisten testivälineiden tuottamiseksi, mukaan luettuna tekniset piirustukset, luvat ja käyttöohjeet siinä tapauksessa, että tarjoaja ei pysty enää tarjoamaan näitä tarvikkeita.

Tarjoajaa ei voida vaatia hankkimaan jäsenvaltiolta sitoumusta, jolla rajoitettaisiin kyseisen jäsenvaltion vapautta soveltaa asiaan liittyvän kansainvälisen oikeuden tai yhteisön oikeuden mukaisesti sen kansallista vientiä, tavaroiden siirtoa tai kauttakuljetusta koskevia lupaperusteita olosuhteissa, jotka vallitsevat lupapäätöksen ajankohtana.

▼B*24 artikla***Verotukseen, ympäristönsuojeluun sekä työsuhteturvaa ja työoloja koskeviin säännöksiin liittyvät velvoitteet**

1. Hankintaviranomainen/hankintayksikkö voi ilmoittaa tai jäsenvaltio voi velvoittaa sen ilmoittamaan tarjouspyyntöasiakirjoissa, miltä elimeltä tai elimiltä ehdokas tai tarjoaja voi saada asianmukaiset tiedot velvollisuuksista, jotka liittyvät verotukseen, ympäristönsuojeluun sekä työsuhteturvaa ja työoloja koskeviin säännöksiin, jotka ovat voimassa siinä jäsenvaltiossa tai sillä alueella taikka paikkakunnalla tai kolmannessa maassa, missä suorituksen on määrä tapahtua, ja joita sovelletaan urakan yhteydessä suoritettavaan työhön tai toimitettuihin palveluihin hankintasopimuksen toteuttamisaikana.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja toimittavan hankintaviranomaisen/hankintayksikön on pyydettävä tarjoajia ilmoittamaan, että ne ovat tarjousta laatiessaan ottaneet huomioon siellä voimassa oleviin työsuhteturvaa ja työoloja koskeviin säännöksiin liittyvät velvoitteet, missä suorituksen on määrä tapahtua.

Ensimmäinen alakohta ei estä poikkeuksellisen alhaisten tarjousten tarkastamista koskevan 49 artiklan soveltamista.

*V LUKU***Menettelyt***25 artikla***Sovellettavat menettelyt**

Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on sovellettava hankintoja koskevien sopimusten tekoon kansallisia menettelyjä, jotka on mukautettu tämän direktiivin tarkoituksiin.

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat valita, tekevätkö ne kyseiset hankintasopimukset noudattaen rajoitettua menettelyä tai neuvottelumenettelyä, johon liittyy julkaistu hankintailmoitus.

Ne voivat tehdä hankintasopimukset noudattaen 27 artiklassa säädetyissä olosuhteissa kilpailullista neuvottelumenettelyä.

Jäljempänä 28 artiklassa nimenomaisesti säädetyissä erityistapauksissa ja -olosuhteissa hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat noudattaa neuvottelumenettelyä, johon ei liity julkaistua hankintailmoitusta.

*26 artikla***Neuvottelumenettely, josta julkaistaan hankintailmoitus**

1. Neuvottelumenettelyissä, joista julkaistaan hankintailmoitus, hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on neuvoteltava parhaan tarjouksen löytämiseksi 47 artiklan mukaisesti tarjoajien kanssa tarjousten mukauttamiseksi vaatimukseen, jotka hankintaviranomaiset ovat ilmoittaneet hankintailoituksessa, tarjouspyyntöasiakirjoissa ja liiteasiakirjoissa.

▼B

2. Neuvottelujen kuluessa hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on varmistettava kaikkien tarjoajien yhtäläinen kohtelu. Ne eivät erityisesti saa antaa syrjivällä tavalla tietoja, jotka saattavat asettaa yhden tarjoajan muita edullisempaan asemaan.

3. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat määrätä, että neuvottelumenettely toteutetaan vaiheittain neuvoteltavien tarjousten määrän vähentämiseksi soveltamalla hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa ilmoitettuja sopimuksetekoperusteita. Hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa on ilmoitettava, onko tällaista mahdollisuutta käytetty vai ei.

*27 artikla***Kilpailullinen neuvottelumenettely**

1. Erityisen monimutkaisten sopimusten osalta jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat tämän artiklan mukaisesti käyttää kilpailullista neuvottelumenettelyä, mikäli viimeksi mainitut katsovat, ettei hankintasopimusta pystytä tekemään avointen tai rajoitettujen menettelyjen avulla.

Hankintasopimuksen tekemisen ainoa peruste saa olla kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valitseminen.

2. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt julkaisevat hankintailmoituksen, jossa ne tiedottavat tarpeistaan ja vaatimuksistaan, jotka määritellään kyseisessä ilmoituksessa ja/tai hankekuvauksessa.

3. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt aloittavat 38–46 artiklan asiaan kuuluvien säännösten mukaisesti valittujen ehdokkaiden kanssa neuvottelun, jonka tarkoituksena on kartoittaa ja määritellä parhaat keinot hankintaviranomaisen tarpeiden tyydyttämiseksi. Hankintaviranomaiset voivat neuvottelun kuluessa keskustella valittujen ehdokkaiden kanssa kaikista hankintasopimukseen liittyvistä näkökohdista.

Neuvottelun kuluessa hankintaviranomaiset/hankintayksiköt huolehtivat tarjoajien tasapuolisesta kohtelusta. Ne eivät erityisesti saa antaa syrjivällä tavalla tietoja, jotka saattavat asettaa yhden tarjoajan muita edullisempaan asemaan.

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt eivät saa paljastaa muille osallistujille jonkin ehdokkaan ehdottamia ratkaisuja tai muita tämän neuvottelun kuluessa antamia luottamuksellisia tietoja ilman kyseisen ehdokkaan suostumusta.

4. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat määrätä, että menettely toteutetaan vaiheittain neuvoteltavien ratkaisujen määrän vähentämiseksi neuvottelun aikana soveltamalla hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa asetettuja sopimuksetekoperusteita. Tällaisen mahdollisuuden käyttämisestä on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa.

5. Hankintaviranomainen/hankintayksikkö jatkaa neuvottelua, kunnes se kykenee ratkaisuvaihtoehtoja tarvittaessa vertailemaan kartoittamaan ne ratkaisumallit, joilla todennäköisesti kyetään täyttämään sen tarpeet.

▼B

6. Kun hankintaviranomainen/hankintayksikkö on julistanut neuvottelun päättyneeksi ja tiedottanut siitä osallistujille, sen on pyydettävä näiltä lopullinen tarjous neuvottelun aikana esitettyjen ja määritettyjen ratkaisujen pohjalta. Tarjouksessa on oltava kaikki hankkeen toteuttamiseksi pyydytetyt ja tarpeelliset osat.

Tarjouksia voidaan hankintaviranomaisen/hankintayksikön pyynnöstä selkeyttää, täsmentää ja viimeistellä. Näillä täsmennyksillä, selkeytyksillä, täydennyksillä, viimeistelyillä tai lisätiedoilla ei kuitenkaan voida muuttaa tarjouksen tai tarjouspyynnön perusosia, joiden muuttamisella olisi todennäköisesti kilpailua vääristävä tai syrjivä vaikutus.

7. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt arvioivat saadut tarjoukset hankintailmoituksessa tai hankekuvauksessa vahvistettujen sopimuksen tekemistä koskevien perusteiden mukaan ja valitsevat kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen 47 artiklan mukaisesti.

Tarjoajaa, jonka on todettu tehneen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen, voidaan hankintaviranomaisen/hankintayksikön pyynnöstä kehottaa täsmentämään tarjoukseensa liittyviä näkökohtia tai vahvistamaan tarjouksessa olevat sitoumukset edellyttäen, että tämä täsmennys ei muuta tarjouksen tai tarjouskilpailun olennaisia tekijöitä eikä vääristä kilpailua tai aiheuta syrjintää.

8. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat myöntää neuvotteluun osallistuville raha- tai muita palkintoja.

*28 artikla***Tapaukset, joissa neuvottelumenettelyä voidaan noudattaa julkaisematta hankintailmoitusta**

Seuraavissa tapauksissa hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat hankintasopimuksia tehdessään noudattaa neuvottelumenettelyä julkaisematta ennakolta hankintailmoitusta, jolloin niiden on perusteltava tämän menettelyn käyttö ilmoituksessa tehdystä hankintasopimuksesta 30 artiklan 3 kohdassa edellytetyllä tavalla:

- 1) Rakennusurakoita, tavaroita ja palveluja koskevien sopimusten osalta:
  - a) jos rajoitetulla menettelyllä, neuvottelumenettelyllä, josta on julkaistu ennakolta hankintailmoitus, tai kilpailullisella neuvottelumenettelyllä ei ole saatu lainkaan tarjouksia taikka ei ole saatu sopivia tarjouksia tai yhtään ehdokkuushakemusta ei ole jätetty, edellyttäen, että alkuperäisiä sopimusehtoja ei olennaisesti muuteta ja komissiolle toimitetaan sen pyynnöstä selostus asiasta;
  - b) jos rajoitetulla menettelyllä, neuvottelumenettelyllä, josta julkaistaan hankintailmoitus, tai kilpailullisella neuvottelumenettelyllä ei ole saatu vaatimusten mukaisia tarjouksia tai tarjouksia ei voida 5, 19, 21 ja 24 artiklan sekä II osaston VII luvun säännösten mukaisten kansallisten säännösten mukaan hyväksyä edellyttäen, että:
    - i) alkuperäisiä sopimusehtoja ei muuteta olennaisesti, sekä

▼B

- ii) neuvottelumenettelyyn otetaan mukaan kaikki ne ja vain ne 39–46 artiklassa säädetyt edellytykset täyttävät tarjoajat, jotka olivat jättäneet muotovaatimusten mukaiset tarjoukset aikaisemman rajoitetun menettelyn tai kilpailullisen neuvottelumenettelyn aikana;
  - c) jos kriisistä johtuvan kiireellisyyden vuoksi ei ole mahdollista noudattaa rajoitetun menettelyn tai neuvottelumenettelyn, josta julkaistaan hankintailmoitus, mukaisia määräaikoja, 33 artiklan 7 kohdassa tarkoitetut lyhennetyt määräajat mukaan luettuina. Tätä voidaan soveltaa esimerkiksi 23 artiklan toisen kohdan d alakohdassa mainittuihin tapauksiin;
  - d) jos sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, eikä hankintaviranomaisille/hankintayksiköille ennalta arvaamattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi rajoitetulle menettelylle taikka neuvottelumenettelylle, johon liittyy hankintailmoituksen julkaiseminen, asetettuja määräaikoja voida noudattaa, 33 artiklan 7 kohdassa tarkoitetut lyhennetyt määräajat mukaan luettuina. Seikat, jotka esitetään äärimmäisen kiireen perusteiksi, eivät missään tapauksessa saa johtua hankintaviranomaisesta/hankintayksiköistä;
  - e) jos teknisistä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvistä syistä hankintasopimus voidaan tehdä ainoastaan tietyn talouden toimijan kanssa.
- 2) Palveluja ja tavaroita koskevien sopimusten osalta:
- a) kun kyseessä ovat muut kuin 13 artiklassa tarkoitetut tutkimus- ja kehittämispalvelut;
  - b) kun hankittavat tuotteet valmistetaan ainoastaan tutkimusta ja tieteellistä tarkoitusta varten, lukuun ottamatta massatuotantoa tuotteen taloudellisen kannattavuuden varmistamiseksi tai tutkimus- ja kehittämiskustannusten takaisinsaamiseksi.
- 3) Tavarahankintoja koskevien sopimusten osalta:
- a) kun kyseessä ovat lisätoimitukset alkuperäiseltä tavarantoimittajalta joko tavanomaisten toimitusten taikka laitteistojen osittaiseksi korvaamiseksi taikka nykyisten toimitusten tai laitteistojen laajentamiseksi, jos hankintaviranomaiset/hankintayksiköt joutuisivat tavarantoimittajan vaihtamisen vuoksi hankkimaan teknisiltä ominaisuuksiltaan erilaista materiaalia, mikä johtaisi yhteensopimattomuuteen tai suhteetomiin teknisiin vaikeuksiin käytössä ja kunnossapidossa.
- Näiden hankintasopimusten samoin kuin uudistettavien sopimusten voimassaoloaika saa olla enintään viisi vuotta, lukuun ottamatta poikkeustilanteita, jotka määrittellään ottaen huomioon toimitettujen tavaroiden, laitteistojen tai järjestelmien odotettu elinkaari ja tekniset ongelmat, joita toimittajan vaihtumisesta saattaa aiheutua;
- b) kun hankinta koskee raaka-ainepörssissä noteerattua ja sieltä ostettua tavaraa;

▼B

- c) kun tavarat on hankittu erityisen edullisin ehdoin joko kaupallisen toimintansa lopullisesti päättävältä tavarantoimittajalta taikka pesähoitajalta tai selvittäjältä maksukyvyttömyysmenettelyn, akordin tai muun samantyyppisen kansallisessa lainsäädännössä säännellyn menettelyn seurauksena.

4) Rakennusurakoita ja palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta:

- a) kun kyseessä on alkuperäiseen hankkeeseen tai alkuperäiseen sopimukseen sisältymätön lisäurakka tai -palvelu, josta on ennalta arvaamattomista syistä tullut välttämätön palvelun suorittamisen tai urakan toteuttamisen kannalta sellaisena kuin se on kuvattu, jos sopimus lisäurakasta tehdään urakan toteuttavan tai palvelun suorittavan alkuperäisen talouden toimijan kanssa:

- i) jos tällaista lisäurakkaa tai -palvelua ei voida erottaa teknisesti tai taloudellisesti alkuperäisestä sopimuksesta aiheuttamatta hankintaviranomaisille/hankintayksiköille huomattavaa haittaa, tai

- ii) jos lisäurakka tai -palvelu, vaikka se voitaisiin erottaa alkuperäisen sopimuksen toteuttamisesta, on ehdottoman välttämätön tämän loppuunsaattamiseksi.

Lisäurakoista tai -palveluista tehtyjen hankintasopimusten yhteenlaskettu arvo saa kuitenkin olla enintään 50 prosenttia alkuperäisen sopimuksen arvosta;

- b) kyseessä ovat uudet rakennusurakat tai palvelut, jotka ovat samanlaisen, saman hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden alkuperäisen sopimuksen sopimuspuoleksi valitulle talouden toimijalle antaman rakennusurakan tai palvelun toistamista, jos nämä uudet rakennusurakat tai palvelut ovat samanlaisia kuin perushanke, josta alkuperäinen sopimus tehtiin avointa tai rajoitettua menettelyä noudattaen.

Ensimmäisen hankkeen tarjouskilpailun yhteydessä on annettava ilmoitus siitä, että tätä menettelyä saatetaan noudattaa, ja hankintaviranomaisten /hankintayksiköiden on otettava huomioon lisäurakan tai -palvelun arvioitu kokonaisarvo 8 artiklaa soveltaessaan.

Tätä menettelyä voidaan käyttää vain viiden vuoden ajan alkuperäisen sopimuksen tekemisestä, lukuun ottamatta poikkeustilanteita, jotka määritellään ottaen huomioon toimitettujen tavaroiden, laitteistojen tai järjestelmien odotettu elinkaari ja tekniset ongelmat, joita toimittajan vaihtumisesta saattaa aiheutua.

- 5) Kun kyseessä ovat sopimukset ilma- ja meriliikennepalvelujen toimittamisesta jäsenvaltion ulkomaille siirretyille tai siirrettäville asevoimille tai turvallisuusjoukoille, kun hankintaviranomaisen/hankintayksikön on hankittava tällaisia palveluja talouden toimijoilta, jotka takaavat tarjoustensa voimassaolon vain niin lyhyen ajan, ettei rajoitetulle menettelylle tai neuvottelumenettelylle, josta julkaistaan hankintailmoitus, asetettuja määräaikoja voida noudattaa, 33 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua lyhennetty määräajat mukaan luettuina.

▼ **B**

29 artikla

Puitejärjestelyt

1. Jäsenvaltiot voivat antaa hankintaviranomaisille/hankintayksiköille mahdollisuuden tehdä puitejärjestelyjä.

2. Tehdäkseen puitejärjestelyn hankintaviranomaisen/hankintayksiköiden on noudatettava kaikissa menettelyn vaiheissa tässä direktiivissä tarkoitettuja sääntöjä puitejärjestelyyn perustuvien hankintasopimusten tekemiseen saakka. Puitejärjestelyn osapuolet valitaan 47 artiklan mukaisesti laadittuja hankintasopimuksen tekoperusteita soveltaen.

Puitejärjestelyyn perustuvat hankintasopimukset tehdään 3 ja 4 kohdassa säädettyjä menettelyjä noudattaen. Menettelyjä noudatetaan ainoastaan niiden hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden ja talouden toimijoiden välillä, jotka ovat puitejärjestelyn alkuperäisiä osapuolia.

Puitejärjestelyyn perustuvia hankintasopimuksia tehtäessä osapuolet eivät missään tapauksessa eivätkä etenkin 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa saa tehdä huomattavia muutoksia puitejärjestelyssä vahvistettuihin ehtoihin.

Puitejärjestelyn enimmäiskesto on seitsemän vuotta, lukuun ottamatta poikkeustilanteita, jotka määritellään ottaen huomioon toimitettujen tavaroiden, laitteistojen tai järjestelmien odotettu elinkaari ja tekniset ongelmat, joita toimittajan vaihtumisesta saattaa aiheutua;

Tällaisissa poikkeustilanteissa hankintaviranomaisen/hankintayksiköiden on toimitettava asianmukaiset perustelut 30 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuille olosuhteille.

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt eivät saa käyttää puitejärjestelyjä väärin eivätkä siten, että estetään, rajoitetaan tai vääristetään kilpailua.

3. Jos puitejärjestely tehdään yhden ainoan talouden toimijan kanssa, puitejärjestelyyn perustuvat hankintasopimukset on tehtävä puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti.

Kyseisten hankintasopimusten tekemistä varten hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat kuulla kirjallisesti puitejärjestelyn osapuolena olevaa toimijaa ja pyytää tätä tarvittaessa täydentämään tarjoustaan.

4. Jos puitejärjestely tehdään usean talouden toimijan kanssa, näitä on oltava vähintään kolme edellyttäen, että valintaperusteet täyttäviä talouden toimijoita ja/tai sopimuksetekoperusteet täyttäviä tarjouksia on riittävä määrä.

Useiden talouden toimijoiden kanssa tehtyihin puitejärjestelyihin perustuvat hankintasopimukset voidaan tehdä

— puitejärjestelyssä vahvistetuilla ehdoilla ilman kilpailuttamista tai,

▼B

- jos kaikkia ehtoja ei ole järjestelyssä vahvistettu, sen jälkeen kun osapuolia on uudelleen kilpailutettu samoin ehdoin, jotka määritellään tarvittaessa yksityiskohtaisesti, ja tarvittaessa lisäksi puitejärjestelyn, tarjouspyyntöasiakirjoissa esitetyin muin ehdoin, seuraavan menettelyn mukaisesti:
- a) hankintaviranomaiset/hankintayksiköt kuulevat kirjallisesti kunkin tehtävän hankintasopimuksen osalta talouden toimijoita, joilla on edellytykset toteuttaa hankintasopimuksen kohde;
  - b) hankintaviranomaiset/hankintayksiköt vahvistavat riittävän määräajan, jossa kuhunkin erityissopimukseen liittyvät tarjoukset on esitettävä, ottaen huomioon hankintasopimuksen kohteen monimutkaisuuden ja tarjousten toimittamiseen tarvittavan ajan kaltaiset seikat;
  - c) tarjoukset on esitettävä kirjallisesti, ja niiden sisällön on pysyttävä luottamuksellisena annetun vastausajan päättymiseen asti;
  - d) hankintaviranomaiset/hankintayksiköt tekevät kunkin hankintasopimuksen sen tarjoajan kanssa, joka on esittänyt parhaan tarjouksen puitejärjestelyn tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjä hankintasopimuksen tekoperusteita noudattaen.

*VI LUKU**Julkisuutta ja avoimuutta koskevat säännöt*

1 j a k s o

Ilmoitusten julkaiseminen*30 artikla***Ilmoitukset**

1. Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat ilmoittaa ennakkotietoilmoituksella, jonka komissio julkaisee, tai julkaista itse liitteessä VI olevassa 2 kohdassa tarkoitettua ”hankkijaprofilissaan” ilmoituksen, joka sisältää:

- a) tavarahankintojen osalta tuoteryhmittäin niiden hankintasopimusten tai puitejärjestelyjen ennakoidun yhteisarvon, jotka ne aikovat tehdä seuraavien 12 kuukauden aikana.

Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on muodostettava tuoteryhmät CPV:n mukaisesti;

- b) palveluhankintojen osalta kussakin palvelujen pääluokassa niiden hankintasopimusten tai puitejärjestelyjen ennakoidun yhteisarvon, jotka ne aikovat tehdä seuraavien 12 kuukauden aikana;

- c) rakennusurakoiden osalta niiden hankintasopimusten tai puitejärjestelyjen olennaiset ominaisuudet, jotka ne aikovat tehdä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu ilmoitus on lähetettävä komissiolle tai julkaistava hankkijaprofilia koskevalla ilmoituksella mahdollisimman pian sen jälkeen, kun on tehty päätös hyväksyä hanke, jonka johtamiseksi hankintaviranomaiset/hankintayksiköt aikovat myöntää rakennusurakoita tai puitejärjestelyjä.

▼B

Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden, jotka julkaisevat ennakkotietoilmoituksen hankkijaprofilistaan, on lähetettävä komissiolle sähköisesti liitteessä VI olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja sen mukaista toimitustapaa noudattaen ilmoitus hankkijaprofiilia koskevan ennakkotietoilmoituksen julkaisemisesta.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu ilmoitusten julkaiseminen on pakollista ainoastaan silloin, kun hankintaviranomaiset/hankintayksiköt käyttävät mahdollisuuttaan lyhentää tarjousten vastaanottamisen määräaika 33 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Tätä kohtaa ei sovelleta neuvottelumenettelyihin, joiden yhteydessä ei julkaista ennakolta hankintailmoitusta.

2. Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden, jotka haluavat tehdä hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn noudattaen rajoitettua menettelyä, neuvottelumenettelyä, josta julkaistaan hankintailmoitus, tai kilpailullista neuvottelumenettelyä, on julkaistava hankintailmoitus.

3. Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden, jotka ovat tehneet hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn, on lähetettävä ilmoitus hankintamenettelyn tuloksista 48 päivän kuluessa hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekemisestä.

Jos hankintaviranomaiset/hankintayksiköt ovat tehneet puitejärjestelyn 29 artiklan mukaisesti, niiden ei tarvitse lähettää ilmoitusta kunkin tähän puitejärjestelyyn perustuvan hankintamenettelyn tuloksista.

Tietyt hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekoa koskevat tiedot saa jättää julkaisematta, jos se estäisi lain soveltamista tai olisi muuten yleisen edun vastaista, erityisesti puolustukseen ja/tai turvallisuuteen liittyvän edun vastaista, häittäisi julkisten tai yksityisten talouden toimijoiden oikeutettuja kaupallisia etuja taikka voisi haitata niiden välistä rehellistä kilpailua.

*31 artikla***Ilmoitukset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista**

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat julkaista 32 artiklan mukaisesti ilmoituksia, jotka koskevat tässä direktiivissä säädetyn julkaisemisvelvoitteen piiriin kuulumattomia sopimuksia.

*32 artikla***Ilmoitusten laatiminen ja julkaisemistapa**

1. Ilmoituksissa on oltava liitteessä IV tarkoitettut tiedot ja tarvittaessa muita hankintaviranomaisen/hankintayksikön hyödyllisenä pitämiä tietoja komission 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvoa-antavan menettelyn mukaisesti hyväksymien vakiolomakkeiden muodossa.

▼B

2. Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on toimitettava ilmoitukset komissiolle joko sähköisesti liitteessä VI olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja siinä säädettyä toimitustapaa noudattaen tai muulla tavoin. Jäljempänä 33 artiklan 7 kohdassa esitetyssä nopeutetussa menettelyssä ilmoitukset on lähetettävä joko telekopiona tai sähköisesti, liitteessä VI olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja siinä säädettyä toimitustapaa noudattaen.

Ilmoitukset on julkaistava julkaisemiselle liitteessä VI olevan 1 kohdan a ja b alakohdassa asetettujen teknisten vaatimusten mukaisesti.

3. Ilmoitukset, jotka on laadittu ja lähetetty sähköisesti liitteessä VI olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja sen mukaista toimitustapaa noudattaen, on julkaistava viiden päivän kuluessa niiden lähettämisestä.

Ilmoitukset, joita ei ole lähetetty sähköisesti liitteessä VI olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja siinä säädettyä toimitustapaa noudattaen, on julkaistava 12 päivän kuluessa niiden lähettämisestä tai 33 artiklan 7 kohdassa tarkoitettussa nopeutetussa menettelyssä viiden päivän kuluessa niiden lähettämisestä.

4. Hankintailmoitukset on julkaistava kokonaisuudessaan yhdellä hankintaviranomaisen/hankintayksikön valitsemalla yhteisön virallisella kielellä, jolloin tämä alkuperäisellä kielellä julkaistu teksti on ainoana todistusvoimainen. Kunkin ilmoituksen keskeisistä kohdista on julkaistava yhteenveto muilla virallisilla kielillä.

Ilmoitusten julkaisemisesta komissiolle aiheutuvat kulut suorittaa yhteisö.

5. Ilmoituksia ja niiden sisältöä ei saa jäsenvaltiossa tai hankkijaprofiilissa julkaista ennen sitä päivää, jona ne lähetetään komissiolle.

Kansallisella tasolla julkaistuissa ilmoituksissa ei saa olla muita tietoja kuin ne, jotka ovat komissiolle lähetetyissä ilmoituksissa tai jotka on julkaistu hankkijaprofiilista 30 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, mutta niissä on mainittava päivä, jona ilmoitus on lähetetty komissiolle tai jona hankkijaprofiili on julkaistu.

Hankkijaprofiilia koskevia ennakkotietoilmoituksia ei saa julkaista ennen kuin niiden julkaisemisesta tässä muodossa koskeva ilmoitus on lähetetty komissiolle, ja niissä on mainittava tämä lähettämisspäivä.

6. Niiden ilmoitusten pituus, joita ei lähetetä sähköisesti liitteessä VI olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja siinä säädettyä toimitustapaa noudattaen, saa olla enintään noin 650 sanaa.

▼B

7. Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on voitava osoittaa, minä päivänä ilmoitukset on lähetetty.

8. Komissio toimittaa hankintaviranomaiselle/hankintayksikölle toimitettujen tietojen julkaisemista koskevan vahvistuksen, jossa mainitaan julkaisupäivämäärä. Tämä vahvistus on osoitus tapahtuneesta julkaisemisesta.

2 j a k s o

M ä ä r ä a j a t

33 artikla

Määräaika osallistumishakemusten ja tarjousten vastaanottamiselle

1. Vahvistaessaan osallistumishakemusten ja tarjousten vastaanottamista koskevat määräajat hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on otettava erityisesti huomioon hankintasopimuksen monitahoisuus ja tarjousten laatimiseen tarvittava aika, tämän kuitenkin rajoittamatta tässä artiklassa vahvistettujen vähimmäismääräaikojen noudattamista.

2. Rajoitetuissa menettelyissä, neuvottelumenettelyissä, joihin liittyy hankintailmoituksen julkaiseminen, ja kilpailullisissa neuvottelumenettelyissä vähimmäismääräaika osallistumishakemusten vastaanottamiselle on 37 päivää hankintailmoituksen lähettämispäivästä.

Rajoitetuissa menettelyissä vähimmäismääräaika tarjousten vastaanottamiselle on 40 päivää kutsun lähettämispäivästä.

3. Jos hankintaviranomaiset/hankintayksiköt ovat julkaisseet ennakkotietoilmoituksen, 2 kohdan toisen alakohdan mukainen vähimmäismääräaika tarjousten vastaanottamiselle voidaan yleensä lyhentää 36 päivään mutta ei missään tapauksessa alle 22 päivään.

Tämä määräaika lasketaan tarjouspyynnön lähettämispäivästä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut lyhennetyt määräajat sallitaan edellyttäen, että ennakkotietoilmoitus sisältää kaikki liitteessä IV luetellut hankintailmoituksessa vaadittavat tiedot, mikäli nämä tiedot ovat saatavilla ilmoituksen julkaisemishetkellä, ja että tämä ennakkotietoilmoitus on lähetetty julkaistavaksi vähintään 52 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen lähettämistä.

4. Jos ilmoitukset laaditaan ja lähetetään sähköisesti liitteessä VI olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja siinä säädettyä toimitustapaa noudattaen, 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua osallistumishakemusten vastaanottamisen määräaika voidaan lyhentää seitsemällä päivällä.

5. Edellä 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua tarjousten vastaanottamisen määräaika voidaan lyhentää viidellä päivällä, jos hankintaviranomainen/hankintayksikkö asettaa tarjouspyyntöasiakirjat sekä kaikki niitä täydentävät asiakirjat liitteen VI mukaisesti ilmoituksen julkaisemispäivästä alkaen sähköisessä muodossa vapaasti, suoraan ja kokonaan kaikkien saataville ja mainitsee ilmoituksessa Internet-osoitteen, jossa asiakirjat ovat saatavilla.

▼B

Määräaikaa voidaan tämän mukaisesti lyhentää sen lisäksi, mitä 4 kohdassa säädetään.

6. Jos tarjouspyyntöasiakirjoja ja niitä täydentäviä asiakirjoja tai lisätietoja, jotka on pyydetty riittävän ajoissa, ei ole toimitettu 34 artiklassa säädettyjen määräaikojen kuluessa, olipa syy siihen mikä tahansa, tai jos tarjousten tekeminen edellyttää paikalla käyntiä tai tarjouspyyntöasiakirjoihin liittyvien asiakirjojen tarkastusta paikalla, tarjousten vastaanottamisen määräaikoja on pidennettävä siten, että kaikki asianomaiset talouden toimijat voivat perehtyä kaikkiin tarjousten laatimisessa tarvittaviin tietoihin.

7. Jos tässä artiklassa säädettyjen määräaikojen noudattaminen on kiireellisuuden vuoksi käytännössä mahdotonta rajoitetuissa menettelyissä ja neuvottelumenettelyissä, joihin liittyy hankintailmoituksen julkaiseminen, hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat vahvistaa määräajat seuraavasti:

- osallistumishakemusten vastaanottamiselle asetetun määräajan on oltava vähintään 15 päivää hankintailmoituksen lähettämispäivästä tai, jos ilmoitus lähetetään sähköisessä muodossa liitteessä VI olevan 3 kohdan mukaisessa muodossa ja siinä säädettyä toimistutapaa noudattaen, vähintään 10 päivää, ja
- tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan on oltava rajoitetuissa menettelyissä vähintään 10 päivää tarjouspyynnön lähettämispäivästä.

3 j a k s o

Tietojen sisältö ja toimittamistavat*34 artikla***Tarjouspyyntö, neuvottelukutsu tai kutsu osallistua kilpailulliseen neuvottelumenettelyyn**

1. Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, johon liittyy julkaistu hankintailmoitus, ja kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä hankintaviranomaisten/yksiköiden on samanaikaisesti ja kirjallisesti kutsuttava valitut ehdokkaat esittämään tarjouksensa tai saapumaan neuvotteluun taikka, jos on kyse kilpailullisesta neuvottelumenettelystä, osallistumaan vuoropuheluun.

2. Ehdokkaille esitettävässä kutsussa on oltava joko

- tarjouspyyntöasiakirjat tai hankekuvaus ja kaikki täydentävät asiakirjat, tai
- maininta ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen saatavuudesta, jos ne on asetettu saataville suoraan 33 artiklan 5 kohdan mukaisesti sähköisessä muodossa.

3. Jos tarjouspyyntöasiakirjat, hankekuvaus ja/tai täydentävät asiakirjat ovat jonkin muun yksikön kuin hankintamenettelystä vastaavan hankintaviranomaisen/yksikön hallussa, kutsussa on täsmennettävä osoite, josta näitä asiakirjoja voi pyytää, sekä tarvittaessa määräaika pyynnön esittämiselle sekä näistä asiakirjoista veloittavan maksun suuruus ja maksutapa. Toimivaltaisten yksiköiden on lähetettävä nämä asiakirjat talouden toimijoille välittömästi pyynnön saatuaan.

▼B

4. Hankintaviranomaisten/yksiköiden tai toimivaltaisten yksikköjen on toimitettava tarjouspyyntöasiakirjoihin, hankekuvaukseen ja/tai täydentäviin asiakirjoihin liittyvät lisätiedot viimeistään kuusi päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan päättymistä, sikäli kuin niitä on pyydetty ajoissa. Rajoitetussa tai nopeutetussa neuvottelumenettelyssä tämä määräaika on neljä päivää.

5. Edellä 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyjen osatekijöiden lisäksi kutsun on sisällettävä ainakin seuraavat seikat:

- a) viittaus julkaistuun hankintailmoitukseen;
- b) määräaika tarjousten vastaanottamiselle, osoite, johon tarjoukset on toimitettava sekä kieli tai kielet, joilla ne on laadittava; kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä näitä tietoja ei saa sisällyttää kutsuun, jossa pyydetään osallistumaan vuoropuheluun, vaan kutsuun, jossa pyydetään esittämään tarjouspyyntö;
- c) kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä kuulemisvaiheen alkamispäivä ja osoite sekä käytettävä kieli tai kielet;
- d) maininta mahdollisesti toimitettavista asiakirjoista, joko ehdokkaan 38 artiklan mukaisesti esittämien todennettavissa olevien tietojen tueksi tai samassa artiklassa tarkoitettujen tietojen täydennykseksi 41 ja 42 artiklassa säädetyin edellytyksin;
- e) sopimuksentekoperusteiden suhteellinen painotus tai tarvittaessa kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseksi käytettävät perusteet alenevassa tärkeysjärjestyksessä, jos ne eivät ilmene hankintailmoituksesta, tarjouspyyntöasiakirjoista eivätkä hankekuvauksesta.

*35 artikla***Ehdokkaille ja tarjoajille tiedottaminen**

1. Hankintaviranomaisten/yksiköiden on ilmoitettava ehdokkaille ja tarjoajille mahdollisimman nopeasti päätökset, jotka koskevat hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekemistä, mukaan lukien seikat, joiden perusteella ne ovat päättäneet olla tekemättä tarjouskilpailun kohteena ollutta hankintasopimusta tai puitejärjestelyä, vaan päättäneet aloittaa menettelyn uudelleen. Nämä tiedot on pyydettyä annettava kirjallisesti hankintaviranomaisille/yksiköille.

2. Asianomaisen osapuolen pyynnöstä hankintaviranomaisen/yksikön on, jollei 3 kohdasta muuta johdu, ilmoitettava mahdollisimman nopeasti ja viimeistään 15 päivän kuluessa kirjallisen pyynnön vastaanottamisesta seuraavat seikat:

- a) jokaiselle hylätylle ehdokkaalle seikat, joiden perusteella asianomaisen ehdokkuus on hylätty;

▼B

b) jokaiselle hylätylle tarjoajalle seikat, joiden perusteella asianomaisen tarjous on hylätty, erityisesti 18 artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa seikat, joiden perusteella hankintaviranomainen on päättänyt, että vastaavuutta ei ole, tai että rakennusurakat, tavarat tai palvelut eivät täytä suorituskykyä koskevia tai toiminnallisia vaatimuksia, sekä 22 ja 23 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa seikat, joiden perusteella hankintaviranomainen on päättänyt, että tietoturvallisuutta ja toimitusvarmuutta koskevat vaatimukset eivät täyty;

c) jokaiselle hyväksyttävän tarjouksen tehneelle, jonka tarjous on hylätty, valitun tarjouksen ominaisuudet ja suhteelliset edut sekä sopimuspuoleksi valitun tarjoajan nimi tai puitejärjestelyn osapuolet.

3. Hankintaviranomaiset/yksiköt voivat päättää, että tiettyjä hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekemistä koskevia 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei anneta, jos niiden paljastaminen olisi esteenä lain soveltamiselle tai olisi muuten erityisesti puolustukseen ja/tai turvallisuuteen liittyvän yleisen edun vastaista, tai vahingoittaisi talouden toimijoiden oikeutettuja kaupallisia etuja, riippumatta siitä ovatko toimijat yksityisiä tai julkisia, taikka voisi haitata niiden välistä rehellistä kilpailua.

4 j a k s o

V i e s t i n t ä

36 artikla

Viestintään sovellettavat säännöt

1. Kaikki tässä osassa tarkoitetut ilmoitukset ja tietojenvaihto voidaan toimittaa hankintaviranomaisen/yksikön valinnan mukaan kirjeitse, telekopiona, 4 ja 5 kohdan mukaisesti sähköisessä muodossa, 6 kohdassa tarkoitettujen edellytysten mukaisesti puhelimitse tai useammalla mainituista välineistä.

2. Valittujen viestintävälineiden on oltava yleisesti käytettävissä eivätkä ne saa rajoittaa talouden toimijoiden mahdollisuutta osallistua hankintasopimusten tekomenettelyyn.

3. Tiedottamisessa, tietojenvaihdossa ja tietojen tallentamisessa on varmistettava, että tietojen eheys sekä osallistumishakemusten ja tarjousten luottamuksellisuus säilyvät ja että hankintaviranomaiset/yksiköt saavat tietää osallistumishakemusten ja tarjousten sisällöstä vasta niiden esittämiselle asetetun määräajan päätyttyä.

4. Sähköisessä muodossa tapahtuvaan tietojen toimittamiseen käytettävien välineiden ja niiden teknisten vaatimusten on oltava syrjimättömiä, yleisesti saatavilla ja yhteensopivia yleisesti käytössä olevien tieto- ja viestintäteknologian tuotteiden kanssa.

▼B

5. Tarjousten sähköiseen toimittamiseen ja vastaanottamiseen käytettäviin laitteisiin sekä osallistumishakemusten sähköiseen vastaanottamiseen käytettäviin laitteisiin sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- a) tarjousten ja osallistumishakemusten sähköiseen toimittamiseen tarvittavia eritelmiä, myös salausta, koskevien tietojen on oltava asianomaisten osapuolten käytettävissä. Lisäksi tarjousten ja osallistumishakemusten sähköiseen vastaanottamiseen käytettävien laitteiden on oltava liitteen VIII vaatimusten mukaiset;
- b) jäsenvaltiot voivat direktiivin 1999/93/EY 5 artiklaa noudattaen vaatia, että sähköisessä muodossa tehdyissä tarjouksissa käytetään sen 1 kohdan mukaista kehittyntä sähköistä allekirjoitusta;
- c) jäsenvaltiot voivat perustaa tai ylläpitää vapaaehtoisuuteen perustuvia akkreditointijärjestelmiä, joiden tarkoituksena on parantaa näihin laitteisiin liittyvien varmennepalvelujen tasoa;
- d) ehdokkaiden on sitouduttava toimittamaan sellaiset 39–44 ja 46 artiklassa tarkoitetut asiakirjat, todistukset ja ilmoitukset, joita ei ole saatavilla sähköisessä muodossa, ennen tarjousten ja osallistumishakemusten tekemiselle asetetun määräajan päättymistä.

6. Osallistumishakemusten toimittamiseen sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- a) hakemukset osallistua hankintamenettelyihin voidaan tehdä kirjallisesti tai puhelimitse;
- b) silloin kun osallistumista pyydetään puhelimitse, asiasta on lähetettävä kirjallinen vahvistus ennen hakemusten vastaanottamisen määräajan päättymistä;
- c) hankintaviranomaiset/yksiköt voivat edellyttää, että telekopiona lähetetyt osallistumishakemukset on vahvistettava postitse tai sähköisin keinoin, jos tämä on todistelun kannalta tarpeen. Hankintaviranomaisen/yksikön on tällöin hankintailmoituksessa mainittava tällainen vaatimus ja määräaika vahvistuksen lähettämiseksi.

5 j a k s o

Selvitykset

37 artikla

Selvitysten sisältö

1. Hankintaviranomaisten/yksiköiden on laadittava jokaisesta hankintasopimuksesta ja puitejärjestelystä kirjallinen selvitys, jossa vahvistetaan, että valintamenettely tapahtui avoimesti ja syrjimättömästi, ja josta ilmenee ainakin:

- a) hankintaviranomaisen/yksikön nimi ja osoite sekä hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn kohde ja arvo;
- b) valittu hankintasopimuksen tekomenettely;
- c) kilpailullisen neuvottelumenettelyn yhteydessä olosuhteet, jotka oikeuttavat menettelyn soveltamisen;

▼B

- d) kun kyseessä on neuvottelumenettely, josta ei julkaista ennakolta hankintailmoitusta, 28 artiklassa tarkoitetut olosuhteet, jotka tekevät tämän menettelyn noudattamisen perustelluksi; tarvittaessa perustelut 28 artiklan 3 kohdan a alakohdan toisessa alakohdassa ja 28 artiklan 4 kohdan b alakohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen aikarajojen ylittymiselle ja 28 artiklan 4 kohdan a alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun 50 prosentin rajan ylittymiselle;
- e) tarvittaessa perustelut yli seitsemän vuotta kestävästä puitejärjestelyn käytölle;
- f) hyväksytyjen ehdokkaiden nimet sekä tämän valinnan perusteet;
- g) hylättyjen ehdokkaiden nimet sekä tämän hylkäämisen perusteet;
- h) tarjousten hylkäämisen perusteet;
- i) sopimuspuoleksi valitun tarjoajan nimi, tämän tarjouksen valinnan perustelut ja, jos tiedossa, se osuus sopimuksesta tai puitejärjestelystä, jonka sopimuspuoleksi valittu tarjoaja aikoo antaa tai joutuu antamaan alihankintana kolmansille osapuolille;
- j) tarvittaessa syyt, joiden perusteella hankintaviranomainen/yksikkö on päättänyt olla tekemättä tarjouskilpailun kohteena ollutta hankintasopimusta tai puitejärjestelyä.
2. Hankintaviranomaisten/yksiköiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sähköisessä muodossa toteutettujen sopimuksentekomenettelyjen kulun dokumentoimiseksi.
3. Selvitys tai sen pääasiallinen sisältö on toimitettava komissiolle, jos tämä sitä pyytää.

*VII LUKU****Menettelyn kulku***

1 j a k s o

Yleiset säännökset*38 artikla***Ehdokkaiden kelpoisuuden tarkastaminen, osanottajien valinta ja hankintasopimusten tekeminen**

1. Hankintasopimukset tehdään 47 ja 49 artiklassa säädettyjen perusteiden ja 19 artikla huomioon ottaen sen jälkeen kun hankintaviranomaiset/yksiköt ovat tarkastaneet niiden talouden toimijoiden soveltuvuuden, joiden osallistumista menettelyyn ei 39 ja 40 artiklan perusteella ole suljettu pois; tällainen soveltuvuuden tarkastus on tehtävä 41–46 artiklassa tarkoitettujen taloudellista ja rahoitustilannetta, ammatillista ja teknistä tietämystä tai pätevyyttä koskevien perusteiden mukaisesti ja tarvittaessa 3 kohdassa tarkoitettujen syrjimättömien sääntöjen ja perusteiden mukaisesti.
2. Hankintaviranomaiset/yksiköt voivat asettaa 41 ja 42 artiklan mukaisia valmiustasoja koskevia vähimmäisehtoja, jotka ehdokkaiden on täytettävä.

▼B

Jäljempänä 41 ja 42 artiklassa tarkoitettujen tietojen laajuuden ja niiden soveltuvuutta tietyn hankintasopimuksen osalta koskevien vähimmäisedellytysten on liityttävä suoraan hankintasopimuksen kohteeseen ja oltava oikeassa suhteessa siihen nähden.

Vähimmäisedellytykset on ilmoitettava hankintailmoituksessa.

3. Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, johon liittyy julkaistu hankintailmoitus, ja kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä hankintaviranomaiset/yksiköt voivat rajoittaa niiden sopivien ehdokkaiden lukumäärää, joita pyydetään esittämään tarjous tai jotka kutsutaan neuvotteluihin; ehdokkaita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Tällöin:

— Hankintaviranomaisten/yksiköiden on ilmoitettava hankintailmoituksessa ne objektiiviset ja syrjimättömät perusteet tai säännöt, joita ne aikovat soveltaa, niiden ehdokkaiden vähimmäismäärä, joille ne aikovat esittää tarjouspyynnön tai neuvottelukutsun, ja soveltuvissa tapauksissa enimmäismäärä. Ehdokkaita, joille aiotaan esittää tarjouspyyntö tai neuvottelukutsu, on oltava vähintään kolme.

— Myöhemmin hankintaviranomaisten/yksiköiden on kutsuttava vähintään sama määrä ehdokkaita kuin on ennakolta vahvistettu ehdokkaiden vähimmäismääräksi, jos käytettävissä on riittävä määrä sopivia ehdokkaita.

Jos valintaperusteet ja vähimmäiskelpoisuustason täyttäviä ehdokkaita on alle vähimmäismäärän, hankintaviranomainen/yksikkö voi jatkaa menettelyä pyytämällä vaaditut edellytykset täyttävää yhtä tai useampaa ehdokasta esittämään tarjouksen tai aloittamaan neuvottelut.

Jos hankintaviranomainen/yksikkö katsoo, että sopivia ehdokkaita ei ole riittävästi todellisen kilpailun varmistamiseksi, se voi keskeyttää menettelyn ja julkaista uudelleen alkuperäisen hankintailmoituksen 30 artiklan 2 kohdan ja 32 artiklan mukaisesti ja asettaa uuden määrääjän osallistumishakemusten jättämiselle. Tässä tapauksessa ilmoituksen ensimmäisen tai toisen julkaisemisen perusteella valitut hakijat kutsutaan osallistumaan 34 artiklan mukaisesti. Tämä vaihtoehto ei rajoita hankintaviranomaisen/yksikön mahdollisuutta peruuttaa käynnissä oleva hankintamenettely ja käynnistää uusi menettely.

4. Hankintasopimuksen tekomenettelyn yhteydessä hankintaviranomainen/yksikkö ei saa ottaa menettelyyn muita talouden toimijoita, jotka eivät ole esittäneet osallistumispyyntöä, tai ehdokkaita, jotka eivät täytä vaadittuja edellytyksiä.

5. Kun hankintaviranomaiset/yksiköt käyttävät 26 artiklan 3 kohdassa ja 27 artiklan 4 kohdassa säädettyä mahdollisuutta rajoittaa neuvoteltavien ratkaisujen tai neuvoteltavien tarjousten määrää, niiden on suoritettava rajoittaminen soveltamalla hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa ilmoittamiaan sopimuksentekoperusteita. Viimeisessä vaiheessa tämän määrän on oltava riittävä todellisen kilpailun varmistamiseksi edellyttäen, että ratkaisuja tai vaatimukset täyttäviä ehdokkaita on riittävästi.

2 jaks o

Laadulliset valintaperusteet

39 artikla

Ehdokkaan tai tarjoajan henkilökohtainen asema

1. Julkisia hankintoja koskevista menettelyistä on suljettava pois kaikki ehdokkaat tai tarjoajat, joille on lainvoimaisella päätöksellä annettu hankintaviranomaisen/yksikön tiedossa oleva tuomio yhdestä tai useammasta jäljempänä luetellusta syystä:

- a) osallistuminen neuvoston yhteisen toiminnan 98/733/YOS ⁽¹⁾ 2 artiklan 1 kohdassa määritellyn rikollisjärjestön toimintaan;
- b) lahjominen 26 päivänä toukokuuta 1997 annetun säädöksen ⁽²⁾ 3 artiklassa ja puitepäätöksen 2003/568/YOS ⁽³⁾ 2 artiklan 1 kohdassa määritellyllä tavalla;
- c) Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevan yleissopimuksen ⁽⁴⁾ 1 artiklassa tarkoitetut petokset;
- d) puitepäätöksen (2002/475/YOS) ⁽⁵⁾ 1 artiklassa määritelty terrorismirikos tai 3 artiklassa määritelty terroritoimintaan liittyvä rikos taikka mainitun puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu yllyttäminen, avunanto tai yritys;
- e) direktiivin 2005/60/EY ⁽⁶⁾ 1 artiklassa määritelty rahanpesu tai terrorismin rahoitus.

Jäsenvaltioiden on määritettävä kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja yhteisön oikeuden huomioon ottaen edellytykset, joiden mukaan tätä kohtaa sovelletaan.

Jäsenvaltiot voivat yleistä etua koskevasta pakottavasta syystä säätää poikkeuksesta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun velvoitteeseen.

Tämän kohdan soveltamiseksi hankintaviranomaisten/yksiköiden on tarvittaessa pyydettävä ehdokkaita tai tarjoajia toimittamaan 3 kohdassa tarkoitettuja asiakirjat, ja ne voivat epäillessään kyseisten ehdokkaiden tai tarjoajien henkilökohtaista asemaa kääntyä toimivaltaihen viranomaisten puoleen saadakseen tarpeelliseksi katsomansa ehdokkaiden tai tarjoajien henkilökohtaista asemaa koskevat tiedot. Kun tiedot koskevat ehdokasta tai tarjoajaa, joka on sijoittautunut muuhun kuin hankintaviranomaisen/yksikön jäsenvaltioon, hankintaviranomainen voi pyytää toimivaltaisia viranomaisia toimimaan kanssaan yhteistyössä. Sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, johon ehdokkaat tai tarjoajat ovat sijoittautuneet, pyynnöt voivat koskea oikeushenkilöitä ja/tai luonnollisia henkilöitä, soveltuviissa tapauksissa yritysjohtajat tai sellaiset henkilöt mukaan lukien, joilla on ehdokasta tai tarjoajaa koskeva edustus-, päätös- tai valvontavalta.

⁽¹⁾ Yhteinen toiminta 98/733/YOS 21 päivästä joulukuuta 1998, jonka neuvosto on hyväksynyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella, rikollisjärjestöön osallistumisen kriminalisoinnista Euroopan unionin jäsenvaltioissa (EYVL L 351, 29.12.1998, s. 1).

⁽²⁾ Neuvoston säädös, annettu 26 päivänä toukokuuta 1997, sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumista koskevan yleissopimuksen tekemisestä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla (EYVL C 195, 25.6.1997, s. 1).

⁽³⁾ Neuvoston puitepäätös 2003/568/YOS, tehty 22 päivänä heinäkuuta 2003, lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla (EUVL L 192, 31.7.2003, s. 54).

⁽⁴⁾ EYVL C 316, 27.11.1995, s. 48.

⁽⁵⁾ Neuvoston puitepäätös 2002/475/YOS, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, terrorismin torjumisesta (EYVL L 164, 22.6.2002, s. 3).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/60/EY, annettu 26 päivänä lokakuuta 2005, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesutarkoituksiin sekä terrorismin rahoitukseen (EUVL L 309, 25.11.2005, s. 15).

▼B

2. Hankintamenettelystä voidaan sulkea pois talouden toimija, joka
- on konkurssissa tai selvitystilassa tai keskeyttänyt liiketoimintansa tai jonka asioita hallinnoi tuomioistuin tai joka on sopinut järjestelystä velkojien kanssa taikka on muun vastaavan kansalliseen lainsäädäntöön ja kansallisiin määräyksiin perustuvan menettelyn alainen;
  - on asianosaisena oikeudenkäynnissä, jonka tarkoituksena on konkurssiin asettaminen, purkaminen, tuomioistuimen hallinnoinnin alaiseksi asettaminen tai akordikäsittely, taikka muussa vastaavassa kansalliseen lainsäädäntöön ja kansallisiin määräyksiin perustuvassa oikeudenkäyntimenettelyssä;
  - on saanut ammattinsa harjoittamiseen liittyvästä lainvastaisesta teosta, kuten puolustus- ja/tai turvallisuusmateriaalin vientiä koskevan voimassa olevan lainsäädännön rikkomisesta, tuomion, joka on tullut maan lainsäädännön mukaisesti lainvoimaiseksi;
  - on ammattitoiminnassaan syylistynyt vakavaan virheeseen, jonka hankintaviranomaiset/yksiköt voivat näyttää toteen, kuten esimerkiksi tietoturvallisuuteen tai hankinnan turvallisuuteen liittyvien toimijan velvoitteiden rikkominen aikaisemman hankintasopimuksen yhteydessä;
  - on todettu minkä tahansa näytön perusteella, suojatut tietolähteet mukaan lukien, luotettavuudeltaan riittämättömäksi siinä määrin, että jäsenvaltion turvallisuudelle aiheutuvaa riskiä ei voida sulkea pois;
  - on laiminlyönyt velvollisuutensa suorittaa sen maan, johon talouden toimija on sijoittautunut, tai sen maan, jossa hankintaviranomainen/yksikkö on, lainsäädännön mukaisia sosiaaliturvamaksuja;
  - on laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa sijoittautumisensa tai hankintaviranomaisen/yksikön maan lainsäädännön mukaisia veroja;
  - on tämän luvun soveltamiseksi vaadittavia tietoja ilmoittaessaan vakavalla tavalla syylistynyt väärin tietojen antamiseen tai laiminlyönyt vaadittavien tietojen antamisen.

Jäsenvaltioiden on määritettävä kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja yhteisön oikeuden huomioon ottaen edellytykset, joiden mukaan tätä kohtaa sovelletaan.

3. Hankintaviranomaisten/yksiköiden on hyväksyttävä riittäväksi todisteeksi, josta käy ilmi, ettei talouden toimijaa koske mikään 1 kohdan ja 2 kohdan a, b, c, e, f tai g alakohdassa tarkoitetuista tapauksista:

- edellä 1 kohdan ja 2 kohdan a, b ja c alakohdan osalta ote rikosrekisteristä, tai jollei sellaista ole, sen maan, josta talouden toimija on peräisin tai josta tämä tulee, toimivaltaisen oikeus- tai hallintoviranomaisen antama vastaava asiakirja, josta ilmenee, että nämä vaatimukset täyttyvät;
- edellä 2 kohdan f tai g alakohdan osalta kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama todistus.

Jos kyseisessä maassa ei anneta asiakirjoja tai todistuksia taikka jos kaikki 1 kohdassa ja 2 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettut tapaukset eivät ilmene niistä, niiden sijasta voidaan antaa valahtoinen ilmoitus, tai jos jäsenvaltiossa ei käytetä valaa, vakuutuksella vahvistettu ilmoitus, jonka asianomainen antaa sen maan, josta tämä on peräisin tai tulee, toimivaltaiselle oikeus- tai hallintoviranomaiselle, notaarille tai toimivaltaiselle ammattikunnan elimelle.

▼B

4. Jäsenvaltioiden on nimettävä ne viranomaiset ja yhteisöt, joilla on toimivalta antaa 3 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, todistuksia ja ilmoituksia, sekä ilmoitettava ne komissiolle. Tämä ilmoitus ei vaikuta tietosuojan osalta sovellettavaan lainsäädäntöön.

*40 artikla***Kelpoisuus harjoittaa ammattitoimintaa**

Jos edellytetään, että ehdokas on koti- tai sijoittautumisjäsenvaltiossaan merkittynä johonkin ammatti- tai kaupparekisteriin voidakseen harjoittaa ammatillista toimintaansa, häntä voidaan pyytää osoittamaan olevansa merkitty tällaiseen rekisteriin tai antamaan valahtoinen ilmoitus tai todistus, joka täsmennetään rakennusurakoiden osalta liitteessä VII olevassa A osassa, tavarahankintojen osalta B osassa ja palveluhankintojen osalta C osassa. Liitteellä VII luodut luettelot ovat ohjeellisia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja jäsenvaltioille kaikista mahdollisista rekistereihin ja näissä luetteloissa tarkoitettuihin todistuksiin tehtävistä muutoksista.

Jos ehdokkailla on palveluhankintoja koskevissa menettelyissä oltava erityinen lupa tai niiden on oltava tietyn järjestön jäseniä voidakseen suorittaa kyseistä palvelua siinä maassa, josta ne ovat peräisin, hankintaviranomainen/yksikkö voi vaatia niitä osoittamaan, että niillä on tämä lupa tai jäsenyys.

Tämä artikla ei rajoita sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevan yhteisön oikeuden soveltamista.

*41 artikla***Taloudelliset ja rahoitusta koskeva valmiudet**

1. Osoituksena talouden toimijan taloudellisista ja rahoitusta koskevista valmiuksista voidaan yleensä käyttää yhtä tai useampaa seuraavista asiakirjoista:

- a) pankkien antamat asianmukaiset lausunnot tai tarvittaessa todiste asianmukaisesta ammatinharjoittajan vastuuvakuutuksesta;
- b) yrityksen taseet tai otteet niistä, jos sen valtion lainsäädännössä, johon talouden toimija on sijoittautunut, edellytetään taseen julkistamista;
- c) kokonaisliikevaihtoa koskeva todistus ja tarvittaessa hankintasopimuksen kohteena olevan toimialan liikevaihto enintään kolmelta viimeiseltä saatavilla olevalta tilikaudelta sen mukaan, milloin talouden toimija on perustettu tai se on aloittanut toimintansa, siltä osin kuin tällaiset liikevaihtoa koskevat tiedot ovat saatavilla.

2. Talouden toimija voi tiettyä hankintasopimusta varten tarvittaessa hyödyntää muiden yksiköiden valmiuksia riippumatta toimijan ja näiden yksiköiden välisten yhteyksien oikeudellisesta luonteesta. Toimijan on tässä tapauksessa osoitettava hankintaviranomaisille/yksiköille, että sillä on käytettävissään tarvittavat keinot, esittämällä esimerkiksi todisteen näiden yksiköiden tätä koskevasta sitoumuksesta.

▼B

3. Edellä 4 artiklassa tarkoitettu talouden toimijoiden ryhmittymä voi samoin edellytyksin käyttää hyväksi ryhmittymään kuuluvien toimijoiden taikka muiden yksiköiden valmiuksia.

4. Hankintaviranomaisten/yksiköiden on hankintailmoituksessa ilmoitettava, mikä tai mitkä 1 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista niille on esitettävä ja mitä muita asiakirjoja on toimitettava.

5. Jos talouden toimija ei hyväksyttävästä syystä voi toimittaa hankintaviranomaiselle/yksikölle sen pyytämiä asiakirjoja, se saa osoittaa taloudelliset ja rahoitusta koskevat valmiutensa jollain muulla hankintaviranomaisen/yksikön hyväksymällä asiakirjalla.

*42 artikla***Tekniset ja/tai ammatilliset valmiudet**

1. Talouden toimijoiden tekninen pätevyys voidaan yleensä osoittaa yhdellä tai useammalla seuraavista tavoista rakennusurakoiden, tavara-hankintojen tai palvelujen luonteen, määrän tai laajuuden ja käyttö-arkoituksen mukaan:

a) i) luettelo viimeksi kuluneina viitenä vuotena toteutetuista rakennusurakoista ja sen tueksi todistukset merkittävimpien rakennusurakoiden asianmukaisesta toteuttamisesta. Näistä todistuksista on käytävä ilmi toteutettujen rakennusurakoiden arvo, ajankohta ja toteutuspaikka, ja niissä on erikseen ilmoitettava, onko urakat toteutettu ammattialan sääntöjen mukaan ja onko ne saatettu asianmukaisesti päätökseen; tarvittaessa toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava nämä todistukset suoraan hankintaviranomaiselle/yksikölle;

ii) luettelo viimeksi kuluneiden viiden vuoden merkittävimmistä suoritetuista tavarantoimituksista tai yleensä tarjotuista palveluista sekä tiedot niiden arvosta, ajankohdasta sekä julkisesta tai yksityisestä vastaanottajasta. Osoitukseksi toimituksista ja palveluista on esitettävä:

— toimivaltaisen viranomaisen antama tai vahvistama todistus, kun tuotteiden tai palvelujen vastaanottajana on ollut hankintaviranomainen/yksikkö,

— ostajan antama todistus tai, jollei tällaista ole, pelkästään talouden toimijan antama vakuutus, kun vastaanottajana on ollut yksityinen ostaja;

b) selvitys talouden toimijan yritykseen suoraan kuuluvista tai kuulumattomista teknisistä asiantuntijoista tai teknisistä laitoksista, erityisesti niistä, jotka vastaavat laadunvalvonnasta, ja, kun kyseessä ovat rakennusurakkasopimukset, niistä, jotka ovat urakoitsijan käytettävissä urakan toteuttamista varten;

c) kuvaus talouden toimijan laadunvarmistukseen käyttämistä teknisistä välineistä sekä kyseisen yrityksen tutkimus- ja kokeilujärjestelmistä sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa koskevista sisäisistä säännöistä;

▼B

- d) tarkastus, jonka suorittaa hankintaviranomainen/yksikkö tai tämän puolesta sen maan, johon talouden toimija on sijoittautunut, toimivaltainen virallinen laitos suostumuksellaan, ja joka tarkastus koskee tavarantoimittajan tuotantokapasiteettia tai talouden toimijan teknistä pätevyyttä ja tarvittaessa sen käytössä olevia tutkimus- ja kokeilujärjestelmiä sekä laadunvalvontatoimenpiteitä;
- e) työsopimusten, palvelusopimusten tai sijoitus- ja asennustoimintoja tai -palveluita sisältävien toimitussopimusten kyseessä ollessa myös todistukset talouden toimijan ja/tai yrityksen johtohenkilöiden sekä erityisesti palvelujen tai urakan suorittamisesta vastaavan yhden tai useamman henkilön koulutuksesta ja ammatillisesta pätevyydestä;
- f) rakennusurakoiden ja palveluhankintojen osalta asiankuuluvissa tapauksissa selvitys ympäristönhoitotoimenpiteistä, jotka talouden toimija voi toteuttaa sopimuksen toteuttamisen yhteydessä;
- g) ilmoitus palvelujen suorittajan tai urakoitsijan työvoiman vuotuisesta keskimäärästä ja johtohenkilöiden lukumäärästä kolmelta viimeksi kuluneelta vuodelta;
- h) selvitys sellaisista työvälineistä, kalustosta, teknisistä laitteista, henkilöstön määrästä, taitotiedosta ja/tai hankintalähteistä (sekä tieto niiden maantieteellisestä sijainnista, jos se on unionin alueen ulkopuolella), jotka ovat talouden toimijan käytettävissä hankintasopimuksen toteuttamiseksi, hankintaviranomaisen/yksikön mahdollisten lisätarpeiden täyttämiseksi kriisitilanteessa tai hankintasopimuksen kohteena olevien tavarahankintojen kunnossapidon, uudenai-kaistamisen tai mukauttamisen varmistamiseksi;
- i) toimitettavien tuotteiden osalta seuraavien toimittaminen:
- i) näytteet, kuvaukset ja/tai valokuvat, joiden aitous on voitava hankintaviranomaisen/yksikön pyynnöstä todistaa;
- ii) virallisten laadunvalvontaelinten tai toimivaltaisiksi tunnustettujen laitosten laatimat todistukset, jotka eritelmiin tai standardeihin viittaamalla osoittavat määriteltyjen tavaroiden todetun vaatimustenmukaisuuden;
- j) kun kyseessä ovat julkisia hankintoja koskevat sopimukset, jotka edellyttävät, tuottavat ja/tai sisältävät salaiseksi luokiteltuja tietoja, todisteet, jotka osoittavat valmiudet käsitellä, tallentaa ja toimittaa tällaiset tiedot hankintaviranomaisen/yksikön edellyttämällä turvallisuustasolla.

Jos yhteisön tasolla ei ole yhdenmukaistettu kansallisia luotettavuusselvitysjärjestelmiä, jäsenvaltiot voivat säätää, että näiden todisteiden on vastattava niiden luotettavuusselvityksiä koskevan lainsäädännön asiaa koskevia säännöksiä. Jäsenvaltioiden on tunnustettava luotettavuusselvitykset, joiden ne katsovat vastaavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti tehtyjä selvityksiä, mikä ei kuitenkaan estä niitä tarvittaessa tekemästä ja ottamasta huomioon omia lisäselvityksiään.

▼B

Hankintaviranomainen/yksikkö voi tarvittaessa myöntää ehdokkaille, joilla ei vielä ole luotettavuusselvitystä, lisäaikaa sellaisen hankkimiseksi. Tässä tapauksessa sen on ilmaistava tämä mahdollisuus ja aikaraja hankintailmoituksessa.

Tarvittaessa hankintaviranomainen/yksikkö voi pyytää sen valtion, johon hakija on sijoittautunut, kansallista turvallisuusviranomaista tai kyseisen valtion nimettyä turvallisuusviranomaista tarkastamaan todennäköisesti käytettävät tilat ja laitteistot, noudatettavat teolliset ja hallintomenettelyt, tietohallintoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja/tai hankintasopimuksen toteuttamisessa todennäköisesti käytettävän henkilöstön tilanteen.

2. Talouden toimija voi tiettyä hankintasopimusta varten tarvittaessa käyttää muiden yksiköiden voimavaroja riippumatta sen ja näiden yksiköiden välisten yhteyksien oikeudellisesta luonteesta. Sen on tässä tapauksessa osoitettava hankintaviranomaisille/yksikölle, että sillä on käytettävissään hankintasopimuksen toteuttamiseen tarvittavat keinot esittämällä esimerkiksi todisteen näiden yksiköiden antamasta sitoumuksesta antaa tarvittavat keinot talouden toimijan käyttöön.

3. Edellä 5 artiklassa tarkoitettu talouden toimijoiden ryhmittymä voi samoin edellytyksin käyttää hyväksi ryhmittymään kuuluvien toimijoiden taikka muiden yksiköiden valmiuksia.

4. Niitä hankintoja koskevissa menettelyissä, joiden tarkoituksena on kokoamis- tai asennustöitä edellyttävien tavarahankintojen toteuttaminen, palvelujen suorittaminen ja/tai rakennusurakoiden toteuttaminen, talouden toimijoiden kyky suorittaa näitä palveluja tai toteuttaa näitä asennustöitä tai rakennusurakoita voidaan arvioida erityisesti niiden ammattitaidon, tehokkuuden, kokemuksen ja luotettavuuden perusteella.

5. Hankintaviranomaisten/yksiköiden on hankintailmoituksessa ilmoitettava, mikä tai mitkä 1 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista niille on esitettävä ja mitä muita asiakirjoja on toimitettava.

6. Jos talouden toimija ei hyväksyttävästä syystä voi toimittaa hankintaviranomaiselle/yksikölle sen pyytämiä asiakirjoja, se saa osoittaa taloudelliset ja rahoitusta koskevat valmiutensa jollain muulla hankintaviranomaisen/yksikön hyväksymällä asiakirjalla.

*43 artikla***Laadunhallintajärjestelmien standardit**

Jos hankintaviranomaiset/yksiköt vaativat esitettäväksi riippumattomien valtuutettujen laitosten antamia todistuksia siitä, että talouden toimija täyttää tiettyjen laadunhallintastandardien vaatimukset, niiden on viitattava alan eurooppalaisiin standardeihin perustuviin laadunhallintajärjestelmiin, jotka valtuuttamista ja varmentamista koskevia eurooppalaisia standardeja noudattavat laitokset ovat vahvistaneet. Niiden on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien riippumattomien valtuutettujen laitosten antamat vastaavat todistukset. Niiden on myös hyväksyttävä muut talouden toimijoiden toimittamat todistukset vastaavista laadunhallintajärjestelmistä.

44 artikla

Ympäristöasioiden hallintaa koskevat standardit

Jos hankintaviranomaiset/yksiköt vaativat 42 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa esitettäviksi riippumattomien laitosten antamia todistuksia siitä, että talouden toimija täyttää tiettyjen ympäristöasioiden hallintaa koskevien standardien vaatimukset, niiden on viitattava yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS) tai alan eurooppalaisiin tai kansainvälisiin standardeihin perustuviin ympäristönhoitoa koskeviin standardeihin, jotka yhteisön lainsäädäntöä tai varmentamista koskevia eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja noudattavat laitokset ovat vahvistaneet. Hankintaviranomaisten on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien laitosten antamat vastaavat todistukset. Niiden on hyväksyttävä myös muut talouden toimijoiden toimittamat todistukset vastaavien ympäristönhoitotoimenpiteiden suorittamisesta.

45 artikla

Täydentävät asiakirjat ja lisätiedot

Hankintaviranomainen/yksikkö voi 39–44 artiklan soveltamiseksi pyytää talouden toimijoita täydentämään tai täsmentämään antamia todistuksia ja asiakirjoja.

46 artikla

Hyväksytyjen talouden toimijoiden viralliset luettelot ja yksityis- tai julkisoikeudellisten laitosten suorittama varmentaminen

1. Jäsenvaltiot voivat perustaa joko virallisia luetteloja hyväksytyistä urakoitsijoista, tavarantoimittajista tai palvelujen suorittajista tai suorittaa varmentamisen yksityis- tai julkisoikeudellisten laitosten välityksellä.

Jäsenvaltioiden on mukautettava luetteloihin merkitsemistä koskevat ehdot sekä varmentamislaitosten todistusten antamisen ehdot 39 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan a–d ja h alakohdan, 40 artiklan, 41 artiklan 1, 4 ja 5 kohdan, 42 artiklan 1 kohdan a–i alakohdan sekä 2 ja 4 kohdan, 43 artiklan ja tarvittaessa 44 artiklan säännöksiin.

Jäsenvaltioiden on myös mukautettava ne 41 artiklan 2 kohdan ja 42 artiklan 2 kohdan säännöksiin niiden luetteloihin merkintää koskevien hakemusten osalta, joita esittävät talouden toimijat, jotka kuuluvat konserniin ja käyttävät konsernin muiden yhtiöiden näiden käyttöön asettamia keinoja. Kyseisten toimijoiden on tässä tapauksessa osoitettava virallisen luettelon laativalle viranomaiselle, että nämä keinot ovat niiden käytettävissä talouden toimijan viralliseen luetteloon merkitsemistä koskevan todistuksen koko voimassaolon ajan ja että näiden yhtiöiden on täytettävä koko tänä aikana toisessa alakohdassa mainittujen artiklojen mukaiset laadulliset valintavaatimukset, joita toimijat käyttävät hyväkseen luetteloon merkitsemistä varten.

2. Virallisiin luetteloihin merkityt talouden toimijat, joilla on todistus, voivat kunkin hankintasopimuksen osalta toimittaa hankintaviranomaisille/yksiköille toimivaltaisen viranomaisen tai toimivaltaisen varmentamiselimen antaman todistuksen luetteloon merkitsemisestä. Todistuksessa on mainittava ne asiakirjat, joiden perusteella talouden toimija on merkitty luetteloon, sekä luokka, johon ne on luettelossa sijoitettu.

▼B

3. Muiden jäsenvaltioiden hankintaviranomaisten/yksiköiden on hyväksyttävä todistettu toimivaltaisten laitosten todentama merkintä virallisiin luetteluihin tai varmentamislaitoksen antama todistus osoitukseksi talouden toimijan soveltuvuudesta ainoastaan siltä osin kuin 39 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a–d ja h alakohdassa, 40 artiklassa, 41 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa sekä 42 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa ja b–g alakohdassa urakoitsijoiden osalta, 1 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja b–e ja i alakohdassa tavarantoimittajien osalta sekä 1 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja b–e ja g alakohdassa palvelujen suorittajien osalta säädetään.

4. Virallisiin luetteluihin tehdyn merkinnän tai todistuksen mukaisia tietoja ei perusteetta saa kyseenalaistaa. Talouden toimijalta voidaan kunkin hankintasopimuksen tarjoamisen yhteydessä vaatia lisätodistus sosiaaliturvamaksujen ja verojen maksamisesta.

Muiden jäsenvaltioiden hankintaviranomaiset/yksiköt saavat soveltaa 3 kohtaa ja tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa ainoastaan niihin talouden toimijoihin, jotka ovat sijoittautuneet virallista luetteloa pitävään jäsenvaltioon.

5. Merkittäessä muista jäsenvaltioista olevia talouden toimijoita viralliseen luetteloon tai 1 kohdassa tarkoitettujen laitosten varmentaessa kyseisiä toimijoita niiltä ei voi vaatia muita kuin kotimaisilta talouden toimijoilta vaadittavia todisteita tai ilmoituksia, eikä missään tapauksessa muita kuin niitä, joita tarkoitetaan 39–43 artiklassa ja tarvittaessa 44 artiklassa.

Muiden jäsenvaltioiden talouden toimijoilta ei kuitenkaan saa vaatia kyseistä luetteloon merkitsemistä tai todistusta edellytyksenä niiden hankintasopimukseen osallistumiselle. Hankintaviranomaisten/yksiköiden on hyväksyttävä muissa jäsenvaltioissa olevien laitosten antamat vastaavat todistukset. Niiden on myös hyväksyttävä muita vastaavia todistamiskeinoja.

6. Talouden toimijat voivat koska tahansa jättää hakemuksen tullakseen merkityksi viralliseen luetteloon tai saadakseen todistuksen. Niille on ilmoitettava luetteloa pitävän viranomaisen tai toimivaltaisen varmentamislaitoksen päätöksestä kohtuullisen lyhyen ajan kuluessa.

7. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut varmentamislaitokset ovat eurooppalaisten varmentamisstandardien mukaisia laitoksia.

8. Virallisia luetteloita pitävien jäsenvaltioiden tai 1 kohdassa tarkoitettujen varmentamislaitosten on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille sen laitoksen osoite, jolta merkintää luetteluihin voi hakea.

3 j a k s o

Hankintasopimuksen tekeminen

47 artikla

Hankintasopimuksen tekoperusteet

1. Rajoittamatta tietyistä palveluista suoritettavia korvauksia koskevien kansallisten lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten soveltamista hankintaviranomaisten/yksiköiden on käytettävä hankintasopimusten tekoperusteena:

a) kun hankintasopimus tehdään hankintaviranomaisen/yksikön kannalta kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, kyseessä olevan hankintasopimuksen kohteeseen liittyviä erilaisia perusteita: esimerkiksi laatua, hintaa, teknisiä ansioita, toiminnallisia ominaisuuksia, ympäristöystävällisyyttä, käyttökustannuksia, pitkään elinkaareen liittyviä kustannuksia, kustannustehokkuutta, myynnin jälkeistä palvelua ja teknistä tukea, toimituspäivää, toimitus- tai toteutusaikaa, toimitusvarmuutta ja yhteentoimivuutta sekä toimintaominaisuuksia; tai

b) yksinomaan alinta hintaa.

2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tapauksessa hankintaviranomaisen/yksikön on täsmennettävä kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseksi valitsemansa kunkin perusteen suhteellinen painotus hankintasopimusasiakirjoissa (hankintailmoitus, tarjouspyyntöasiakirjat, hankekuvaukset tai liitteinä olevat asiakirjat) ja tai, jos on kyse kilpailullisesta neuvottelumenettelystä, hankekuvauksessa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kolmannen alakohdan soveltamista.

Painotukset voidaan ilmaista määrittämällä ääriarajoiltaan kohtuullinen suuruusluokka.

Jos hankintaviranomainen/yksikkö katsoo, että painottaminen ei todistettavasti ole mahdollista, se ilmoittaa hankintasopimusasiakirjoissa (hankintailmoitus, tarjouspyyntöasiakirjat, hankekuvaukset tai liitteinä olevat asiakirjat) tai, jos on kyse kilpailullisesta neuvottelumenettelystä, hankekuvauksessa perusteiden tärkeysjärjestyksen.

48 artikla

Sähköisen huutokaupan käyttäminen

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomaiset/yksiköt voivat käyttää sähköistä huutokauppaa.

2. Sovelletaessa rajoitettua menettelyä ja neuvottelumenettelyä, johon liittyy julkaistu hankintailmoitus, hankintaviranomaiset/yksiköt voivat päättää, että ennen hankintasopimuksen tekemistä käydään sähköinen huutokauppa, jos kyseisen hankintasopimuksen tekniset eritelmät voidaan laatia riittävän tarkasti.

Sähköistä huutokauppaa voidaan käyttää samoin ehdoin silloin, kun puitejärjestelyn osapuolet kilpailutetaan uudelleen 29 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti.

▼ B

Sähköinen huutokauppa koskee:

- ainoastaan hintoja, jos hankintasopimus tehdään alhaisimpaan hintaan; tai
- hintoja ja/tai hankintasopimusasiakirjoissa ilmoitettujen tarjoukseen sisältyvien tekijöiden uusia arvoja, jos hankintasopimus tehdään kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella.

3. Hankintaviranomaisten/yksiköiden, jotka päättävät järjestää sähköisen huutokaupan, on ilmoitettava tästä hankintailmoituksessa.

Hankintasopimusasiakirjoissa on oltava muun muassa seuraavat tiedot:

- a) tekijät, joiden arvot ovat sähköisen huutokaupan kohteena, siltä osin kuin nämä tekijät ovat määrällisesti ilmaistavissa lukuina tai prosenttimäärinä;
- b) niiden arvojen mahdolliset rajoitukset, jotka voidaan esittää, sellaisina kuin ne ovat hankintasopimuksen kohdetta koskevien eritelmien perusteella;
- c) tiedot, jotka annetaan tarvittaessa tarjoajien käyttöön sähköisen huutokaupan aikana, sekä tietojen antamisen ajankohta;
- d) tarvittavat tiedot sähköisen huutokaupan kulusta;
- e) edellytykset, joiden mukaisesti tarjoajat voivat tehdä tarjouksen, ja erityisesti tarjouksen tekemiseen tarvittaessa vaadittavat tarjousten väliset vähimmäiserot;
- f) tarvittavat tiedot käytettävästä sähköisestä järjestelmästä sekä viestintäyhteyttä koskevista yksityiskohdista ja teknisistä eritelmistä.

4. Ennen sähköisen huutokaupan toteuttamista hankintaviranomaisten/yksiköiden on suoritettava tarjousten alustava kokonaisarviointi hankintasopimuksen valitun tekoperusteen/tekoperusteiden tai niille vahvistetun painotuksen mukaisesti.

Kaikkia hyväksyttävän tarjouksen tehneitä tarjoajia on pyydetävä samanaikaisesti sähköisin keinoin esittämään uusia hintoja ja/tai uusia arvoja; pyynnön on sisällettävä kaikki tarvittavat tiedot käytettävien sähköisten laitteiden edellyttämästä yksilöllisestä yhteydestä sekä täsmälliset tiedot sähköisen huutokaupan alkamispäivästä ja kellonajasta. Sähköinen huutokauppa voidaan käydä useissa peräkkäisissä vaiheissa. Sähköinen huutokauppa voi alkaa aikaisintaan kahden työpäivän kuluttua kutsujen lähettämispäivästä.

5. Kun sopimus tehdään kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, kutsuun on liitettävä tarjouksen tekijän tarjouksen 47 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun painotuksen mukaisesti tehdyn kokonaisarvioinnin tulokset.

▼B

Tarjouspyynnössä on ilmoitettava myös sähköisessä huutokaupassa käytettävä matemaattinen kaava, jonka mukaan uusi järjestys määräytyy ilman eri toimenpidettä esitettyjen uusien hintojen ja/tai uusien arvojen perusteella. Kaava sisältää kaikkien kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen määrittämiseksi valittujen perusteiden suhteellisen painotuksen, joka on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai eritelmissä Tätä varten mahdolliset hintahaarukat on kuitenkin esitettävä ennalta määrättyinä arvona.

Jos hyväksytään vaihtoehtoja, kullekin vaihtoehdolle on määriteltävä erillinen kaava.

6. Sähköisen huutokaupan jokaisessa vaiheessa hankintaviranomaiset/yksiköt toimittavat välittömästi kaikille tarjoajille vähintään ne tiedot, joiden perusteella nämä voivat milloin hyvänsä tarkistaa keskinäisen järjestyksensä. Hankintayksikkö voi myös toimittaa muita tietoja muista esitetyistä hinnoista tai arvoista, edellyttäen että tästä ilmoitetaan hankintasopimusasiakirjoissa. Ne voivat myös ilmoittaa milloin tahansa huutokauppavaiheeseen osallistuvien lukumäärän. Ne eivät kuitenkaan missään tapauksessa voi paljastaa tarjoajien henkilöllisyyttä sähköisen huutokaupan eri vaiheiden aikana.

7. Hankintaviranomaiset/yksiköt lopettavat sähköisen huutokaupan noudattaen yhtä tai useampaa seuraavista tavoista:

- a) huutokauppaan osallistumista koskevassa pyynnössä etukäteen vahvistetun päivämäärän ja kellonajan mukaisesti;
- b) kun hankintaviranomaisille ei enää tarjota uusia hintoja tai arvoja, jotka vastaavat tarjottavien hintojen vähimmäiseroja koskevia vaatimuksia. Tässä tapauksessa hankintaviranomainen/yksikkö täsmentää huutokauppaan osallistumista koskevassa pyynnössä määrääjän, jota noudatetaan viimeisen esityksen vastaanoton jälkeen ennen sähköisen huutokaupan lopettamista;
- c) kun huutokauppaan osallistumista koskevassa pyynnössä vahvistettu huutokaupan eri vaiheiden määrä on täyttynyt.

Jos hankintaviranomaiset/yksiköt ovat päättäneet lopettaa sähköisen huutokaupan c alakohdan mukaisesti soveltaen tarvittaessa lisäksi b alakohdassa säädettyjä menettelytapoja, huutokauppaan osallistumista koskevassa kutsussa ilmoitetaan huutokaupan kunkin vaiheen aikataulu.

8. Lopetettuaan sähköisen huutokaupan hankintaviranomaiset/yksiköt tekevät hankintasopimuksen 47 artiklan mukaisesti sähköisen huutokaupan tulosten perusteella.

Hankintaviranomaiset/yksiköt eivät saa käyttää sähköistä huutokauppaa väärin eivätkä siten, että sillä estetään, rajoitetaan tai vääristetään kilpailua tai muutetaan hankintasopimuksen kohdetta siitä, jollaisena se on kilpailutettu julkaistussa hankintailmoituksessa ja määritelty hankintasopimusasiakirjoissa.

▼ B

49 artikla

Poikkeuksellisen alhaiset tarjoukset

1. Jos tiettyä hankintasopimusta varten jätetyt tarjoukset vaikuttavat suoritukseen nähden poikkeuksellisen alhaisilta, hankintaviranomaisen/ yksikön on, ennen kuin se voi hylätä tarjoukset, pyydettävä kirjallisesti tiedot olennaisiksi katsomistaan tarjouksen pääkohdista.

Tällaiset tiedot voivat koskea erityisesti:

- a) rakennusmenetelmän, tuotteiden valmistusmenetelmän tai palvelun suorittamisen taloudellisia näkökohtia;
- b) valittuja teknisiä ratkaisuja ja/tai poikkeuksellisen edullisia, tarjoajan käytettävissä olevia urakan toteuttamisen, tuotteiden toimittamisen tai palvelun suorittamisen ehtoja;
- c) tarjoajan ehdottaman rakennusurakan, tuotteiden tai palvelujen ominaisuutta;
- d) siellä voimassa olevien työsuojelua ja työoloja koskeviin säännöksiin liittyvien velvoitteiden noudattamista, missä suorituksen on määrä tapahtua;
- e) tarjoajan mahdollisesti saamaa valtion tukea.

2. Hankintaviranomainen/yksikkö tarkistaa tarjoajaa kuullen tarjouksen pääkohdat ottamalla huomioon toimitetun näytön.

3. Jos hankintaviranomainen/yksikkö toteaa, että tarjous on poikkeuksellisen alhainen tarjoajan saaman valtion tuen takia, kyseinen tarjous voidaan hylätä pelkästään tästä syystä vasta tarjoajan kuulemisen jälkeen, ja jos tämä ei pysty hankintaviranomaisen/yksikön vahvistamassa riittävässä ajassa näyttämään toteen, että kyseessä oleva tuki on myönnetty laillisesti. Jos hankintaviranomainen/yksikkö hylkää tarjouksen näissä olosuhteissa, sen on ilmoitettava asiasta komissiolle.

III OSASTO

ALIHANKINTAAN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

I LUKU

Sellaisten sopimuspuoliksi valittujen tarjoajien tekemät alihankintasopimukset, jotka eivät ole hankintaviranomaisia/hankintayksiköitä

50 artikla

Soveltamisala

1. Kun tätä osastoa sovelletaan 21 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimet varmistaakseen, että sopimuspuoleksi valitut toimijat, jotka eivät ole hankintaviranomaisia/ yksiköitä, soveltavat 51–53 artiklan säännöksiä tehdessään alihankintasopimuksia kolmansien osapuolien kanssa.

▼B

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa kolmansina osapuolina ei pidetä yrityksiä, jotka ovat muodostaneet ryhmittymän saadakseen käyttöoikeusurakan, eikä niihin sidossuhteessa olevia yrityksiä.

Tarjoajan on liitettävä tarjoukseensa kattava luettelo tällaisista yrityksistä. Luetteloa on päivitettävä, jos yritysten väliset suhteet myöhemmin muuttuvat.

*51 artikla***Peruslähtökohdat**

Sopimuspuoleksi valitun on toimittava avoimesti ja kohdeltava kaikkia mahdollisia aliurakoitsijoita tasapuolisesti ja syrjimättä.

*52 artikla***Kynnysarvot ja julkisuutta koskevat säännöt**

1. Jos sopimuspuoleksi valittu, joka ei ole hankintaviranomainen/ yksikkö, tekee alihankintasopimuksen, jonka ennakoitu arvo ilman arvonnlisäveroa vastaa vähintään 8 artiklassa esitettyjä kynnysarvoja, sen on ilmoitettava aikomuksestaan.

2. Ilmoitukseen alihankintasopimuksesta on sisällyttävä liitteessä V mainitut tiedot ja muut mahdolliset sopimusosapuoleksi valitun hyödyllisiksi arvioimat tiedot hankintaviranomaisen/yksikön antaessa tarvittaessa hyväksyntänsä.

Ilmoitus alihankintasopimuksesta laaditaan komission 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen hyväksymässä muodossa.

3. Ilmoitus alihankintasopimuksesta on julkaistava 32 artiklan 2–5 kohdan mukaisesti.

4. Alihankintailmoitusta ei kuitenkaan vaadita, jos alihankinta täyttää 28 artiklassa luetellut edellytykset.

5. Sopimuspuoleksi valittu toimija voi julkaista 32 artiklan mukaisesti alihankintasopimuksia koskevat ilmoitukset, joiden julkaisemista ei vaadita.

6. Jäsenvaltiot voivat myös säätää, että sopimuspuoleksi valittu toimija voi täyttää 21 artiklan 3 tai 4 kohdassa määritellyn alihankintaa koskevan vaatimuksen tekemällä alihankintasopimuksia sellaisen puitejärjestelyn perusteella, joka on tehty 51 ja 53 artiklassa ja tämän artiklan 1–5 kohdassa säädettyjä menettelysääntöjä noudattaen.

Puitejärjestelyyn perustuvat alihankintasopimukset on tehtävä puitejärjestelyssä määriteltyjen ehtojen rajoissa. Ne voidaan tehdä ainoastaan sellaisten talouden toimijoiden kanssa, jotka ovat alun perin olleet puitejärjestelyn osapuolia. Sopimuksia tehtäessä osapuolten on kaikissa tilanteissa ehdotettava puitejärjestelyn ehtoja vastaavia ehtoja.

Puitejärjestelyn enimmäiskesto on seitsemän vuotta, lukuun ottamatta poikkeustilanteita, jotka määritellään ottaen huomioon toimitettujen tavaroiden, laitteistojen tai järjestelmien odotettu elinkaari ja tekniset ongelmat, joita toimittajan vaihtumisesta saattaa aiheutua.

▼B

Puitejärjestelyjä ei saa käyttää väärin eikä siten, että estetään, rajoitetaan tai vääristetään kilpailua.

7. Kun on kyse sellaisten alihankintasopimusten tekemisestä, joiden ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on 8 artiklan mukaisia kynnysarvoja alhaisempi, sopimuspuoleksi valittu toimija soveltaa perustamis- sopimuksen avoimuutta ja kilpailua koskevia periaatteita.

8. Edellä olevaa 9 artiklaa sovelletaan alihankintasopimusten arvioidun arvon laskentaan.

*53 artikla***Alihankkijoiden laadulliset valintaperusteet**

Alihankintasopimuksia koskevassa ilmoituksessa sopimuspuoleksi valitun toimijan on esitettävä hankintaviranomaisen/yksikön määräämät laadulliset valintaperusteet ja myös muut mahdolliset perusteet, joita se soveltaa alihankkijoiden laadullisessa valinnassa. Kaikkien näiden perusteiden on oltava tasapuolisia, syrjimättömiä ja yhdenmukaisia niiden laadullisten valintaperusteiden kanssa, joita hankintaviranomainen/yksikkö soveltaa pääasiallisen hankintasopimuksen tarjoajiin. Vaadittavien valmiuksien on liityttävä suoraan alihankintasopimuksen kohteeseen ja vaadittavan pätevyyden tason on oltava siihen suhteutettu.

Sopimuspuoleksi valittua toimijaa ei saa vaatia tekemään alihankintasopimuksia, jos se osoittaa hankintaviranomaista/yksikköä tyydyttävällä tavalla, että mikään kilpailuun osallistuneista alihankkijoista tai näiden tarjousehdotuksista ei täytä alihankintasopimusilmoituksessa esitettyjä perusteita ja että sopimuspuoleksi valittu toimija ei tämän vuoksi voisi täyttää päähankintasopimuksessa määriteltyjä vaatimuksia.

II LUKU

Sellaisten sopimuspuoliksi valittujen tarjoajien tekemät alihankintasopimukset, jotka ovat hankintaviranomaisia/hankintayksiköitä

*54 artikla***Sovellettavat säännöt**

Kun sopimuspuoleksi valitut toimijat ovat hankintaviranomaisia/yksiköitä, niiden on alihankintasopimuksia tehdessään noudatettava päähankintasopimuksia koskevia I ja II osaston säännöksiä.

*IV OSASTO***MUUTOKSENHAKUUN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT***55 artikla***Muutoksenhakumenettelyjen soveltamisala ja käytettävyys**

1. Tämän osaston mukaisia muutoksenhakumenettelyjä sovelletaan 2 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin, jollei 12 ja 13 artiklassa säädetystä poikkeuksista muuta johdu.

▼B

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hankintaviranomaisten/yksiköiden päätöksiin voidaan hakea muutosta tehokkaasti ja varsinkin mahdollisimman nopeasti 56–62 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti sillä perusteella, että nämä päätökset ovat vastoin hankintoja koskevaa yhteisön oikeutta tai vastoin kansallisia säännöksiä, jotka on annettu kyseisen yhteisön oikeuden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei se, että tässä osastossa tehdään ero yhteisön oikeuden täytäntöön panemiseksi annettujen ja muiden kansallisten säännösten välillä, johda syrjintään niiden yritysten välillä, jotka ilmoittavat kärsineensä vahinkoa hankintasopimuksen tekomenettelyssä.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohtaisista säännöistä kukin jäsenvaltio voi itse päättää, ovat ainakin niiden käytettävissä, jotka ovat tai ovat olleet tavoittelemassa tiettyä sopimusta ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.

5. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että henkilö, joka aikoo käyttää muutoksenhakumenettelyä, on ilmoittanut hankintaviranomaiselle/hankintayksikölle väitetystä virheellisestä menettelystä ja aikomuksestaan hakea muutosta edellyttäen, että tämä ei vaikuta 57 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun odotusaikaan tai 59 artiklassa tarkoitettuihin muutoksenhakua koskeviin muihin määräaikoihin.

6. Jäsenvaltiot voivat myös vaatia, että asianomainen henkilö hakee muutosta ensin hankintaviranomaiselta/hankintayksiköltä. Tässä tapauksessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksen hakeminen keskeyttää välittömästi sopimuksen tekemismahdollisuuden.

Jäsenvaltioiden on päätettävä asianmukaisista viestintätavoista, mukaan lukien faksi tai sähköinen muoto, joita on käytettävä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetussa muutoksenhaussa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun keskeyttämisen vaikutus ei lakkaa ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomainen/hankintayksikkö on lähettänyt vastauksen telekopiona tai sähköisessä muodossa tai, kun käytetään muita viestintätapoja, ennen kuin vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomainen on lähettänyt vastauksen. Jälkimmäisessä tapauksessa jäsenvaltiot voivat myös säätää, että keskeyttämisen vaikutus ei lakkaa ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona vastaus on vastaanotettu.

*56 artikla***Muutoksenhakumenettelyjä koskevat vaatimukset**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 55 artiklassa määritetyt muutoksenhakumenettelyjä koskeviin säädöksiin sisältyy säännökset toimivallasta: joko

- a) ryhtyä kiireellisesti väliaikaisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on oikaista väitetty virheellinen menettely tai estää kyseisiin etuihin kohdistuvat lisävahingot, mukaan lukien toimenpiteet sopimuksente-komenettelyn tai hankintayksikön tekemän päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämiseksi tai niiden keskeyttämisen varmistamiseksi, sekä kumota lainvastaisesti tehdyt päätökset tai varmistaa niiden kumoaminen, mukaan lukien tarjouspyynnössä, tarjouspyyntöasiakirjoissa tai muussa asianomaiseen sopimuksente-komenettelyyn liittyvässä asiakirjassa olevien syrjintää aiheuttavien teknisten, taloudellisten tai rahoitusta koskevien eritelmien poistaminen; tai

▼B

b) ryhtyä kiireellisesti mahdollisuuksien mukaan väliaikaisin menettelyin ja tarvittaessa asiasisältöä koskevin lopullisin menettelyin muihin kuin a alakohdassa mainittuihin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on oikaista havaittu virheellinen menettely ja estää kyseisiin etuihin kohdistuvat vahingot; erityisesti määräämällä maksettavaksi tietty korvaus tapauksissa, joissa virheellistä menettelyä ei ole oikaistu tai estetty;

molemmissa edellä tarkoitetuissa tapauksissa toimivalta sisältää oikeuden määrätä maksettavaksi vahingonkorvausta virheellisestä menettelystä vahinkoa kärsineille.

2. Edellä 1 kohdassa sekä 60 ja 61 artiklassa säädetty toimivaltuudet voidaan antaa muutoksenhakumenettelyn eri osa-alueista vastuussa oleville erillisille elimille.

3. Kun muutosta hankintaa koskevaan päätökseen on haettava hankintaviranomaisesta/hankintayksiköstä riippumattomalta ensimmäisen oikeusasteen elimeltä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintaviranomainen/hankintayksikkö ei voi tehdä sopimusta, ennen kuin muutoksenhakuelin on ratkaissut joko väli-toimia koskevan hakuksen tai muutoksenhaun. Keskeyttäminen saa päättyä aikaisintaan 57 artiklan 2 kohdassa ja 60 artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitettun odotusajan päättyessä.

4. Lukuun ottamatta tämän artiklan 3 kohdassa ja 55 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja tapauksia muutoksenhakumenettelyjen ei tarvitse välttämättä johtaa niiden sopimuksetekomenettelyjen automaattiseen keskeyttämiseen, joita ne koskevat.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää, että muutoksenhakumenettelystä vastaava elin voi ottaa huomioon kaikki väliaikaisten toimenpiteiden todennäköiset vaikutukset kaikkiin niihin etuihin, erityisesti puolustus- ja/tai turvallisuus-etuihin, joille niistä saattaa aiheutua haittaa, sekä yleisen edun, ja päättää olla toteuttamatta näitä toimenpiteitä, jos niiden kielteiset seuraukset voisivat olla myönteisiä suuremmat.

Päätös olla toteuttamatta väliaikaisia toimenpiteitä ei rajoita niitä pyytävän oikeutta esittää muita vaatimuksia.

6. Jäsenvaltiot voivat säätää, että päätöksen lainvastaisuuteen perustuva vahingonkorvausvaade voidaan käsitellä vasta sen jälkeen, kun toimivaltainen elin on ensin kumonnut riitautetun päätöksen.

7. Lukuun ottamatta 60–62 artiklassa tarkoitettuja tapauksia tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettun toimivallan vaikutukset hankintapäätöksestä johtuvaan sopimukseen on määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä.

Lisäksi, paitsi jos päätös on kumottava ennen vahinkojen korvaamista, jäsenvaltio voi säätää, että sen jälkeen kun sopimus on tehty 55 artiklan 6 kohdan, tämän artiklan 3 kohdan tai 57–62 artiklan mukaisesti, muutoksenhakumenettelystä vastaavan elimen toimivalta rajoittuu vahingonkorvausten määräämiseen niille, joiden etua virheellinen menettely on loukannut.

▼B

8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelystä vastaavien elinten päätökset voidaan panna täytäntöön tehokkaasti.

9. Jos muutoksenhakuelimet eivät ole tuomioistuimia, niiden on aina perusteltava päätöksensä kirjallisesti. Tällaisessa tapauksessa on lisäksi säädettävä menettelyistä, joilla varmistetaan mahdollisuus saattaa muutoksenhakuelimen mahdollisesti lainvastaiseksi väitetty toimenpide tai sen toimivallan väitetyt väärinkäytökset käsiteltäväksi tuomioistuimessa tai muussa sellaisessa elimessä, joka on EY:n perustamissopimuksen 234 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin ja riippumaton sekä hankintaviranomaisesta että muutoksenhakuelimestä.

Tällaisen riippumattoman elimen jäsenet on nimitettävä ja heidän toimikautensa on päätyttävä nimittävän viranomaisen, toimikauden pituuden ja tehtävästä vapauttamisen osalta samoin edellytyksin kuin tuomioistuinten jäsenten. Ainakin riippumattoman elimen puheenjohtajan on täytettävä samat oikeudellista ja ammatillista pätevyyttä koskevat vaatimukset kuin tuomioistuimen jäsenten. Riippumattoman elimen päätösten on oltava oikeudellisesti sitovia kunkin jäsenvaltion päättämällä tavalla.

10. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakuelimet takaavat luottamuksellisten tietojen ja muiden osapuolten toimittamien tietojen riittävän luottamuksellisuuden tason ja toimivat puolustus- ja/tai turvallisuusetujen mukaisesti koko menettelyn ajan.

Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot voivat päättää, että erityisellä elimellä on yksinomainen toimivalta puolustus- ja turvallisuuden alojen sopimusten muutoksenhakuasioissa.

Joka tapauksessa jäsenvaltiot voivat säätää, että vain muutoksenhakuelinten jäsenet, jotka on henkilökohtaisesti oikeutettu käsittelemään luottamuksellisia tietoja, saavat käsitellä sellaisia tietoja koskevia muutoksenhakuasiakirjoja. Jäsenvaltiot voivat määrätä myös erityisistä turvallisuusustoimista, jotka koskevat muutoksenhakuasiakirjojen kirjaamista, vastaanottamista ja säilyttämistä.

Jäsenvaltioiden on määritettävä, miten muutoksenhakuelimet sovittavat yhteen salaisten tietojen luottamuksellisuuden ja puolustusintressit, ja milloin on kysymys asian käsittelystä tuomioistuimessa tai perustamissopimuksen 234 artiklassa tarkoitettussa tuomioistuimessa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että menettely kokonaisuutena tarkastellen turvaa oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

*57 artikla***Odotusaika**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 55 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on käytössä tarpeeksi aikaa hakea tehokkaasti muutosta hankintaviranomaisen/ hankintayksiköiden tekemiin hankintaa koskeviin päätöksiin, antamalla tarvittavat säännökset tämän artiklan 2 kohdassa sekä 59 artiklassa vahvistettujen vähimmäisedellytysten mukaisesti.

▼B

2. Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa hankintaa koskevasta päätöksestä johtuvaa sopimusta ei saa tehdä, ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille, kun käytetään faksia tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille, tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on vastaanotettu.

Tarjoajat on katsottava asianomaisiksi, jos tarjoajia ei ole vielä lopullisesti suljettu pois. Poissulkeminen on lopullista, jos siitä on ilmoitettu asianomaiselle tarjoajalle ja jos riippumaton muutoksenhakuelin on todennut poissulkemisen lailliseksi tai jos poissulkemiseen ei voida enää hakea muutosta.

Ehdokkaat on katsottava asianomaisiksi, ellei hankintaviranomainen/hankintayksikkö ole tiedottanut heille heidän ehdokkuutensa hylkäämisestä ennen kuin asianomaisille tarjoajille on ilmoitettu hankintaa koskevasta päätöksestä.

Kullekin asianomaiselle tarjoajalle ja ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintapäätöksestä on oltava liitteenä seuraavat:

- yhteenveto 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei 35 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, ja
- selkeä ja täsmällinen ilmoitus odotusajasta, jota sovelletaan niiden kansallisten säännösten mukaisesti, joilla tämä kohta saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

58 artikla

Poikkeukset odotusajasta

Jäsenvaltiot voivat säätää, että 57 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

- a) jos tämä direktiivi ei edellytä hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;
- b) jos ainoa 57 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu asianomainen tarjoaja on se, jonka kanssa hankintasopimus tehdään, eikä asianomaisia ehdokkaita ole;
- c) 29 artiklassa säädettyyn puitejärjestelyyn perustuvissa sopimuksissa.

Jos tähän poikkeukseen vedotaan, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sopimus on 60 ja 62 artiklan mukaisesti pätemätön, jos

- kyseessä on 29 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan vastainen virheellinen menettely, ja
- sopimuksen arvon arvioidaan vastaavan 8 artiklassa säädettyjä kynnysarvoja tai ylittävän ne.

59 artikla

Muutoksenhakua koskevat määräajat

Jos jäsenvaltio säätää, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien sopimuksetekomenettelyjen yhteydessä tehtyihin tai niitä koskeviin hankintaviranomaisten/hankintayksikköjen päätöksiin on haettava muutosta tietyn määräajan kuluessa, kyseisen määräajan on oltava vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomaisen päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle, kun käytetään faksia tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, kyseisen määräajan on oltava joko vähintään 15 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomaisen päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle, tai vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaviranomaisen päätös on vastaanotettu. Kullekin tarjoajalle tai ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintaviranomaisen/hankintayksikön päätöksestä on oltava liitteenä yhteenveto asiaa koskevista perusteluista. Haettaessa muutosta 56 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin päätöksiin, joista ei ole tarpeen lähettää erityistä ilmoitusta, määräaika on vähintään 10 kalenteripäivää kulloinkin kyseessä olevan päätöksen julkaisemisesta.

60 artikla

Pätemättömyys

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintaviranomaisesta/hankintayksiköstä riippumaton muutoksenhakuelin toteaa sopimuksen pätemättömäksi tai että tällaisen muutoksenhakuelimen päätöksestä seuraa sopimuksen pätemättömyys kaikissa seuraavissa tapauksissa:

- a) jos hankintaviranomainen/hankintayksikkö on tehnyt sopimuksen julkaisematta ennalta hankintailmoitusta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, vaikkei se ole sallittua tämän direktiivin mukaisesti;
- b) jos kyseessä on 55 artiklan 6 kohdan, 56 artiklan 3 kohdan tai 57 artiklan 2 kohdan vastainen virheellinen menettely, joka on estänyt muutosta hakevaa tarjoajaa käyttämästä sopimusta edeltäviä oikaisukeinoja, jos tällaisen virheellisen menettelyn yhteydessä on tapahtunut myös muu I tai II osaston vastainen virheellinen menettely, joka on vaikuttanut muutoksenhakuun turvautuneen tarjoajan mahdollisuuksiin saada sopimus;
- c) 58 artiklan c alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitettujen tapauksien, jos jäsenvaltiot ovat vedonneet odotusaikaa koskevaan poikkeukseen puitejärjestelyyn perustuvien hankintasopimusten osalta.

2. Pätemättömäksi todetusta sopimuksesta aiheutuvista seurauksista säädetään kansallisessa lainsäädännössä. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan säätää kaikkien sopimusvelvoitteiden taannehtivasta peruuntumisesta tai rajoittaa peruuntuminen koskemaan niitä velvoitteita, joita ei ole vielä täytetty. Jälkimmäisessä tapauksessa jäsenvaltioiden on säädettävä 61 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisesta.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomaisesta/hankintayksiköstä riippumattoman muutoksenhakuelimen ei tarvitse todeta sopimusta pätemättömäksi, vaikka sopimus on tehty 1 kohdassa mainitusta syystä lainvastaisesti, jos muutoksenhakuelin kaikki asiaan vaikuttavat seikat tutkittuaan toteaa, että yleiseen etuun ja ennen kaikkea puolustus- ja/ tai turvallisuusintresseihin liittyvät pakottavat syyt vaativat sopimuksen vaikutusten voimassa pysymistä.

▼B

Sopimuksen pätevyyyteen liittyviä taloudellisia etuja voidaan pitää ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuina yleiseen etuun liittyvinä pakottavina syinä vain, jos pätemättömyydellä olisi suhteettomat seuraukset.

Sopimukseen suoraan liittyvät taloudelliset edut eivät kuitenkaan voi olla ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja yleiseen etuun liittyviä pakottavia syitä. Sopimukseen suoraan liittyviä taloudellisia etuja ovat muun muassa sopimuksen täyttämisen viivästyisestä aiheutuvat kulut, uuden hankintamenettelyn aloittamisesta aiheutuvat kulut, sopimuksen toteuttavan talouden toimijan vaihtamisesta aiheutuvat kulut ja sopimuksen pätemättömäksi toteamisesta johtuvista oikeudellisista velvoitteista aiheutuvat kulut.

Sopimusta ei missään tapauksessa voida katsoa pätemättömäksi, jos pätemättömyyden seuraukset vaarantaisivat vakavasti jäsenvaltioiden puolustusetujen kannalta olennaisen puolustus- tai turvallisuusohjelman olemassaolon.

Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa jäsenvaltioiden on säädettävä 61 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista vaihtoehtoisista seuraamuksista, joita on sen sijaan sovellettava.

4. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta, jos

— hankintaviranomainen/hankintayksikkö katsoo, että sopimuksen tekeminen ilman sitä koskevan hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* on sallittua tämän direktiivin mukaisesti,

— hankintaviranomainen/hankintayksikkö on tämän direktiivin 64 artiklan mukaisesti julkaissut *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ilmoituksen, jossa se ilmaisee aikovansa tehdä sopimuksen, ja

— sopimusta ei ole tehty ennen vähintään kymmenen kalenteripäivän määräajan kulumista tämän ilmoituksen julkaisemispäivää seuraavasta päivästä.

5. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 1 kohdan c alakohtaa ei sovelleta, jos:

— hankintaviranomainen/hankintayksikkö katsoo, että sopimus tehdään 29 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti;

— hankintaviranomainen/hankintayksikkö on lähettänyt asianomaisille tarjoajille hankintaa koskevan päätöksen, jonka liitteenä on yhteenvedo 57 artiklan 2 kohdan neljännen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuista perusteista, ja

— sopimusta ei ole tehty ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, ennen kuin vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille, tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on vastaanotettu.

▼B

61 artikla

Tämän osaston rikkominen ja vaihtoehtoiset seuraamukset

1. Jos on kyseessä 55 artiklan 6 kohdan, 56 artiklan 3 kohdan tai 57 artiklan 2 kohdan vastainen virheellinen menettely, joka ei kuulu 60 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisalaan, jäsenvaltioiden on säädettävä pätemättömyydestä 60 artiklan 1–3 kohdan mukaisesti tai vaihtoehtoisista seuraamuksista. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintaviranomaisesta/hankintayksiköstä riippumattoman muutoksenhakuelimen on kaikki olennaiset näkökohdat arvioituaan päätettävä, onko sopimusta pidettävä pätemättömänä vai onko määrättävä vaihtoehtoisia seuraamuksia.

2. Vaihtoehtoisten seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Vaihtoehtoiset seuraamukset ovat:

- seuraamusmaksun määrääminen hankintaviranomaiselle/hankintayksikölle tai
- sopimuksen voimassaoloajan lyhentäminen.

Jäsenvaltiot voivat antaa muutoksenhakuelimelle laajan harkintavallan ottaa huomioon kaikki asiaa koskevat seikat, myös virheellisen menettelyn vakavuus, hankintaviranomaisen/hankintayksikön menettelytapa ja 60 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa se, missä määrin sopimus on vielä voimassa.

Vahinkojen korvaaminen ei ole tässä kohdassa tarkoitettu asianmukainen seuraamus.

62 artikla

Määräajat

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 60 artiklan 1 kohdan mukainen muutoksenhaku on tehtävä:

a) ennen vähintään 30 kalenteripäivän pituisen määräajan kulumista sitä päivää seuraavasta päivästä, jona:

- hankintaviranomainen/hankintayksikkö on julkaissut ilmoituksen sopimuksen tekemisestä 30 artiklan 3 kohdan sekä 31 ja 32 artiklan mukaisesti edellyttäen, että ilmoituksessa on perustelut hankintaviranomaisen/hankintayksikön tekemälle päätökselle tehdä hankintasopimus ilman hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai
- hankintaviranomainen/hankintayksikkö on ilmoittanut asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille sopimuksen tekemisestä edellyttäen, että näissä tiedoissa on yhteenveto 35 artiklan 2 kohdassa säädetyistä perusteista, jollei 35 artiklan 3 kohdasta muuta johdu. Tätä vaihtoehtoa sovelletaan myös 58 artiklan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; ja

b) joka tapauksessa ennen kuin vähintään kuusi kuukautta on kulunut sopimuksen tekopäivää seuraavasta päivästä.

2. Kaikissa muissa tapauksissa 61 artiklan 1 kohdan mukainen muutoksenhaku mukaan lukien muutoksenhaun määräajat määritetään kansallisessa lainsäädännössä, jollei 59 artiklasta muuta johdu.

▼ B

63 artikla

Oikaisumenettely

1. Komissio voi aloittaa 2–5 kohdassa säädetyn menettelyn, jos se ennen sopimuksen tekemistä katsoo, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvassa sopimuksetekomenettelyssä on vakavasti rikottu hankintaa koskevaa yhteisön oikeutta.

2. Komissio ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle ja hankintayksikölle ne perusteet, joiden nojalla se katsoo, että säännöksiä on vakavasti rikottu, ja pyytää oikaisemista sopivalla tavalla.

3. Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle 21 kalenteripäivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta:

- a) vahvistus, että kyseinen virheellinen menettely on oikaistu,
- b) perusteltu selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty; tai
- c) ilmoitus, että sopimuksetekomenettely on keskeytetty joko hankintayksikön omasta aloitteesta tai 56 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyjen toimivaltuuksien nojalla.

4. Edellä olevan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti toimitettava perusteltu selvitys voi perustua muun muassa siihen, että virheelliseksi väitetty menettely on jo käsiteltävänä tuomioistuimessa tai muussa muutoksenhakumenettelyssä tai 56 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun menettelyn alainen. Tällöin kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava käsittelyn tuloksesta komissiolle niin pian kuin siitä saadaan tieto.

5. Jos on ilmoitettu sopimuksetekomenettelyn keskeyttämisestä 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle keskeytyksen päättämisestä tai uuden joko kokonaan tai osittain samaan asiaan liittyvän sopimuksetekomenettelyn aloittamisesta. Samalla uudella ilmoituksella on vahvistettava, että virheelliseksi väitetty menettely on oikaistu, tai ilmoitukseen on sisällytettävä perusteltu selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty.

64 artikla

Vapaaehtoista ex ante -avoimuutta koskevan ilmoituksen sisältö

Edellä 60 artiklan 4 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetussa ilmoituksessa, jonka muodon komissio vahvistaa 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoo-antavaa menettelyä noudattaen, on oltava seuraavat tiedot:

- a) hankintaviranomaisen/yksikön nimi ja yhteystiedot;
- b) kuvaus hankintasopimuksen kohteesta;
- c) perustelut hankintaviranomaisen/yksikön päätökselle tehdä hankintasopimus ilman hankintailmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;

▼B

- d) sen talouden toimijan nimi ja yhteystiedot, jonka eduksi hankintaa koskeva päätös on tehty; sekä
- e) tarvittaessa muut hankintaviranomaisen/yksikön tarpeelliseksi katsomat tiedot.

V OSASTO

TILASTOJA KOSKEVAT VELVOLLISUUDET, TÄYTÄNTÖÖNPAN-OVALTA JA LOPPUSÄÄNNÖKSET*65 artikla***Tilastoja koskevat velvollisuudet**

Tämän direktiivin soveltamisen tulosten arvioimiseksi jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 66 artiklan mukaisesti laaditut tilastaselvitykset hankintaviranomaisten/yksiköiden edellisenä vuonna tekemistä hankintoja koskevista sopimuksista joka vuosi viimeistään 31 päivänä lokakuuta.

*66 artikla***Tilastaselvitysten sisältö**

Tilastaselvityksessä on eriteltävä tehtyjen hankintasopimusten lukumäärä ja arvo sopimuspuoleksi valitun toimijan jäsenvaltion tai kolmannen maan mukaan. Se on tehtävä erikseen tavarahankintoja, palveluhankintoja ja rakennusurakoita koskevista sopimuksista.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen tietojen on ilmoitettava käytettyjen menettelyjen mukaisesti ja kunkin menettelyn osalta on selvitettävä CPV-nimikkeistön luokkien avulla kuvatut toimitukset, palvelut ja työt.

Jos hankintasopimukset on tehty neuvottelumenettelyllä, josta ei julkaista hankintailmoitusta, ensimmäisessä ja toisessa kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi 28 artiklassa tarkoitettujen olosuhteiden mukaan.

Tilastaselvityksen sisältö vahvistetaan 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoo-antavaa menettelyä noudattaen.

*67 artikla***Komiteamenettely**

1. Komissiota avustaa neuvoston päätöksen 71/306/ETY⁽¹⁾ 1 artiklalla perustettu julkisia hankintoja käsittelevä neuvoo-antava komitea, jäljempänä ”komitea”.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 3 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

3. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1–4 kohtaa ja 7 artiklaa, ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

⁽¹⁾ EYVL L 185, 16.8.1971, s. 15.

▼B

Edellä 8 artiklassa säädettyjen kynnysarvojen tarkistamisen osalta päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyksi määräajaksi vahvistetaan neljä viikkoa, 4 kohdan b alakohdassa säädettyksi määräajaksi kaksi viikkoa ja 4 kohdan e alakohdassa säädettyksi määräajaksi kuusi viikkoa; syynä tähän ovat määräaikoihin liittyvät rajoitteet, jotka johtuvat direktiivin 2004/17/EY 69 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 69 artiklan 3 kohdassa säädetystä laskentaa ja julkaisemista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

4. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1, 2, 4 ja 6 kohtaa ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

*68 artikla***Kynnysarvojen tarkistaminen**

1. Kun direktiivin 2004/17/EY 69 artiklassa tarkoitettuja kynnysarvoja tarkistetaan, komissio tarkistaa myös tämän direktiivin 8 artiklassa säädettyjä kynnysarvoja ja sovittaa kynnysarvot yhteen seuraavasti:

a) tämän direktiivin 8 artiklan a alakohdassa säädetty kynnysarvo sovitetaan yhteen direktiivin 2004/17/EY 16 artiklan a alakohdassa säädetyn kynnysarvon kanssa;

b) tämän direktiivin 8 artiklan b alakohdassa säädetty kynnysarvo sovitetaan yhteen direktiivin 2004/17/EY 16 artiklan b alakohdassa säädetyn kynnysarvon kanssa;

Koska tällaisen tarkistamisen ja yhteensovittamisen tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia, ne toteutetaan 67 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen. Jos on kyse erittäin kiireellisestä tapauksesta, komissio voi käyttää 67 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua kiireellistä menettelyä.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti vahvistettujen kynnysarvojen vasta-arvot niiden jäsenvaltioiden kansallisina valuuttoina, jotka eivät osallistu euroon, sovitetaan yhteen 1 kohdassa tarkoitettujen, direktiivissä 2004/17/EY säädettyjen ja mainitun direktiivin 69 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti laskettujen kynnysarvojen vasta-arvojen kanssa.

3. Komissio julkaisee 1 kohdassa tarkoitettujen tarkistettujen kynnysarvojen ja niiden vasta-arvojen kansallisina valuuttoina *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* niiden tarkistusta seuraavan marraskuun alussa.

*69 artikla***Muutokset**

1. Komissio voi 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen muuttaa:

a) 30 artiklassa tarkoitettujen ilmoitusten sekä 65 artiklassa tarkoitettujen tilastoeselvitysten laatimista, lähettämistä, vastaanottamista, käänntämistä, kokoamista ja jakelua koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä;

b) liitteessä VI tarkoitettuja, tietojen toimittamista ja julkaisemista koskevia menettelytapoja tekniseen kehitykseen liittyvistä tai hallinnollisista syistä;

▼B

c) liitteessä VII tarkoitettuja luetteloja, ilmoituksia tai todistuksia silloin, kun tämä osoittautuu jäsenvaltioiden tekemien ilmoitusten perusteella tarpeelliseksi.

2. Komissio voi muuttaa jäljempänä lueteltuja säännöksiä, jotka ovat tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia, 67 artiklan 3 kohdassa säädettyä valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen:

a) liitteissä I ja II vahvistetut CPV-nimikkeistön viitenumerot siltä osin kuin tämän direktiivin asiallinen soveltamisala ei siitä muutu, sekä yksityiskohtaiset säännöt ilmoituksissa olevista viittauksista CPV:n yksittäisiin nimikkeisiin mainituissa liitteissä luetelluissa palvelujen luokissa;

b) liitteessä VIII olevassa a, f ja g kohdassa tarkoitettut sähköisten vastaanottojärjestelmien tekniset yksityiskohdat ja ominaisuudet.

Jos on kyse erittäin kiireellisestä tapauksesta, komissio voi käyttää 67 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua kiireellistä menettelyä.

*70 artikla***Direktiivien 2004/17/EY muuttaminen**

Lisätään direktiiviin 2004/17/EY artikla seuraavasti:

*”22 a artikla***Puolustus- ja turvallisuusalan hankintasopimukset**

Tätä direktiiviä ei sovelleta sopimukseen, jotka kuuluvat hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusosalalla 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun direktiivin 2009/81/EY (*) soveltamisalaan, eikä sopimukseen, joihin jälkimmäistä ei sovelleta sen 8, 12 ja 13 artiklan nojalla.

(*) EYVL L 217, 20.8.2009, s. 76.”

*71 artikla***Direktiivin 2004/18/EY muuttaminen**

Korvataan direktiivin 2004/18/EY 10 artikla seuraavasti:

*”10 artikla***Puolustus- ja turvallisuusalan hankintasopimukset**

Jollei perustamissopimuksen 296 artiklasta muuta johdu, tätä direktiiviä sovelletaan puolustus- ja turvallisuusosalalla tehtyihin julkisiin hankintoihin koskeviin sopimuksiin lukuun ottamatta hankintasopimuksia, joihin sovelletaan hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusosalalla 13 päivänä heinäkuuta 2009 annettua direktiiviä 2009/81/EY (*).

Tätä direktiiviä ei sovelleta hankintoja koskeviin sopimukseen, jotka jäävät direktiivin 2009/81/EY soveltamisalan ulkopuolelle sen 8, 12 ja 13 artiklan nojalla.

(*) EYVL L 217, 20.8.2009, s. 76.”

72 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 21 päivänä elokuuta 2011. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisena nämä säännökset.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

73 artikla

Uudelleentarkastelu ja raportointi

1. Komissio laatii viimeistään 21 päivänä elokuuta 2012 raportin toimenpiteistä, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet saattaakseen tämän direktiivin ja erityisesti sen 21 ja 50–54 artiklan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2. Komissio tarkastaa direktiivin täytäntöönpanon ja viimeistään 21 päivänä elokuuta 2016 laatii kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Se arvioi erityisesti, onko ja missä laajuudessa tämän direktiivin tavoitteet on saavutettu sisämarkkinoiden toiminnan ja Euroopan puolustustarvikemarkkinoiden ja Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan kehityksen kannalta, mukaan lukien pienten ja keskisuurten yritysten tilanne. Kertomukseen sisällytetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus.

3. Komissio tarkastelee myös 39 artiklan 1 kohdan soveltamista ja tutkii erityisesti mahdollisuuksia yhdenmukaistaa aikaisempien tuomioiden johdosta julkisista hankintamenettelyistä poissuljettujen ehdokkaiden tai tarjoajien poissulkemisen peruuttamisen edellytyksiä, ja tekee tätä varten tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

74 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

75 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

LIITE I

2 ja 15 artiklassa tarkoitetut palvelut

Ryhmä nro	Asia	CPV-viitenumero
1	Huolto- ja korjauspalvelut	50000000-5, 50100000-6-50884000-5 (paitsi 50310000-1-50324200-4 ja 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) ja 51000000-9-51900000-1
2	Kansainväliseen sotilaalliseen apuun liittyvät palvelut	75211300-1
3	Puolustuspalvelut, sotilaspuolustuspalvelut ja siviilipuolustuspalvelut	75220000-4, 75221000-1, 75222000-8
4	Tutkinta- ja turvallisuuspalvelut	79700000-1-79720000-7
5	Maakuljetuspalvelut	60000000-8, 60100000-9-60183000-4 (paitsi 60160000-7, 60161000-4), ja 64120000-3-64121200-2
6	Ilmaliikenteen henkilö- ja tavarankuljetuspalvelut, paitsi postinkuljetus	60400000-2, 60410000-5-60424120-3 (paitsi 60411000-2, 60421000-5), 60440000-4-60445000-9 ja 60500000-3
7	Maaliikenteen ja ilmaliikenteen postinkuljetus	60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5
8	Rautatiekuljetuspalvelut	60200000-0-60220000-6
9	Vesikuljetuspalvelut	60600000-4-60653000-0 ja 63727000-1-63727200-3
10	Tuki- ja avustavat kuljetuspalvelut	63100000-0-63111000-0, 63120000-6-63121100-4, 63122000-0, 63512000-1 ja 63520000-0-6370000-6
11	Teleliikenteen palvelut	64200000-8-64228200-2, 72318000-7 ja 72700000-7-72720000-3
12	Rahoituspalvelut: vakuutuspalvelut	66500000-5-66720000-3
13	Tietojenkäsittelypalvelut ja niihin liittyvät palvelut	50310000-1-50324200-4, 72000000-5-72920000-5 (paitsi 72318000-7 ja 72700000-7-72720000-3), 79342410-4, 9342410-4
14	Tutkimus- ja kehittämisspalvelut ⁽¹⁾ ja arviointikokeet	73000000-2-73436000-7
15	Laskentatoimen palvelut, tilintarkastus- ja kirjanpito- ja palvelut	79210000-9-79212500-8
16	Liikkeenjohdon konsulttipalvelut ⁽²⁾ ja niihin liittyvät palvelut	73200000-4-73220000-0, 79400000-8-79421200-3 ja 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7, 98362000-8

▼ B

Ryhmä nro	Asia	CPV-viitenumero
17	Arkkitehtipalvelut; tekniset suunnittelupalvelut ja tekniset kokonaispalvelut; kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut; edellisiin liittyvät tieteelliset ja tekniset konsulttipalvelut; tekniset testaus- ja analysointipalvelut	71000000–8–71900000–7 (paitsi 71550000–8) ja 79994000–8
18	Rakennusten puhtaanapito- ja isännöinti- ja kiinteistöhoitopalvelut	70300000–4–70340000–6 ja 90900000–6–90924000–0
19	Jätevesi- ja jätehuoltopalvelut: puhtaanapito ja vastaavat palvelut	90400000–1 to 90743200–9 (paitsi 90712200–3), 90910000–9–90920000–2 ja 50190000–3, 50229000–6, 50243000–0
20	Puolustus- ja turvallisuusalan koulutus ja simulointipalvelut	80330000–6, 80600000–0, 80610000–3, 80620000–6, 80630000–9, 80640000–2, 80650000–5, 80660000–8

(¹) Paitsi 13 artiklan j alakohdassa tarkoitettut tutkimus- ja kehittämispalvelut.

(²) Paitsi välimies- ja sovittelupalvelut.

LIITE II

2 ja 16 artiklassa tarkoitetut palvelut

Ryhmä nro	Asia	CPV-viitenumero
21	Hotelli- ja ravintolapalvelut	55100000-1-55524000-9 ja 98340000-8-98341100-6
22	Tuki- ja avustavat kuljetuspalvelut	63000000-9-63734000-3 (paitsi 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3), 6372700-1-63727200-3 ja 98361000-1
23	Lakiasiaainpalvelut	79100000-5-79140000-7
24	Työnvälitys- ja henkilöstönhankinta-palvelut ⁽¹⁾	79600000-0-79635000-4 (paitsi 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), ja 98500000-8-98514000-9
25	Terveystenhoito- ja sosiaalipalvelut	79611000-0 ja 85000000-9-85323000-9 (paitsi 85321000-5 ja 85322000-2)
26	Muut palvelut	

⁽¹⁾ Paitsi työsopimukset.

LIITE III

Tiettyjen 18 Artiklassa tarkoitettujen teknisten eritelmien määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) a) ”teknisellä eritelmällä” rakennusurakoita koskevien sopimusten osalta kaikkia teknisiä määräyksiä, jotka sisältyvät erityisesti tarjousasiakirjoihin ja joissa määritellään materiaalilta, tuotteelta tai hankinnalta vaadittavat ominaisuudet, jotta kyseinen materiaali, tuote tai hankinta kuvauksen perusteella täyttää hankintaviranomaisen/yksikön tarkoittaman käytön vaatimukset. Näihin ominaisuuksiin kuuluvat ympäristönsuojelun taso, suunnitteluvaatimukset (mukaan luettuna vammaiskäyttö), vaatimustenmukaisuuden arviointi, käyttöön soveltuvuus, turvallisuus tai mitat, mukaan lukien menettelyt, jotka koskevat laadunvarmistusta, nimikkeistöä, symboleja, testausta ja testausmenetelmiä, pakkausta ja pakkausmerkintöjä sekä tuotantoprosesseja ja -menetelmiä. Ne sisältävät myös säännöt, jotka liittyvät suunnitteluun ja kustannuslaskentaan, testaukseen ja tarkastukseen, sekä työn hyväksymisehdot, tekniikat sekä kaikki muut tekniset edellytykset, jotka hankintaviranomaisen/yksikön on mahdollista määrätä yleisen tai erityisen sääntelyn puitteissa ja jotka liittyvät valmiiseen työhön ja materiaaleihin tai näiden osiin;

- b) ”teknisellä eritelmällä” tavara- tai palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta tuotteelta tai palvelulta edellytetyt ominaisuudet määrittelevässä asiakirjassa olevaa erittelyä. Näihin ominaisuuksiin kuuluvat laadun taso, ympäristönsuojelun taso, suunnitteluvaatimukset (mukaan luettuna vammaiskäyttö), vaatimustenmukaisuuden, käyttöön soveltuvuuden ja tuotteen käytön arviointi, turvallisuus tai mitat, mukaan lukien tuotteeseen kohdistuvat vaatimukset myyntinimityksen, termistön, tunnusten, testauksen ja testausmenetelmien, pakkauksen, merkitsemisen, etiketöinnin, käyttöohjeiden ja tuotantoprosessien ja -menetelmien osalta sekä vaatimustenmukaisuuden arviointimenetelmät;

- 2) ”standardilla” tunnustetun standardointielimen toistuvaan tai jatkuvaan käyttöön hyväksymää teknistä eritelmää, jonka noudattaminen ei ole pakollista ja joka kuuluu johonkin seuraavaan lajiin:
  - kansainvälinen standardi: kansainvälisen standardointijärjestön hyväksymä standardi, joka on yleisön käytettävissä,

  - eurooppalainen standardi: eurooppalaisen standardointielimen hyväksymä standardi, joka on yleisön käytettävissä,

  - kansallinen standardi: kansallisen standardointijärjestön hyväksymä standardi, joka on yleisön käytettävissä;

- 3) ”puolustusalan standardilla” teknistä eritelmää, jonka noudattaminen ei ole pakollista ja jonka on hyväksynyt sellainen kansainvälinen, alueellinen tai kansallinen standardointielin, joka on erikoistunut laatimaan teknisiä eritelmiä käytettäväksi toistuvasti tai jatkuvasti puolustusosalalla;

▼B

- 4) ”eurooppalaisella teknisellä hyväksynnällä” tiettyyn tarkoitukseen tarkoitettun tuotteen käyttöön sopivuudesta annettua myönteistä teknistä arviota, joka perustuu siihen, että rakennetta koskevat olennaiset vaatimukset täyttyvät ottaen huomioon tuotteen luontaiset ominaisuudet ja määritellyt sovellus- ja käyttöedellytykset. Eurooppalaisen teknisen hyväksynnän myöntää jäsenvaltion nimeämä hyväksymiselin;
- 5) ”yhteisellä teknisellä eritelmällä” teknistä eritelmää, joka on laadittu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistun jäsenvaltion hyväksymän menettelyn mukaisesti;
- 6) ”teknisellä viitteellä” mitä tahansa virallisiin standardeihin kuulumatonta eurooppalaisten standardointielinten tuotetta, joka on laadittu markkinatarpeiden kehittämiseksi hyväksytyjen menettelyjen mukaisesti.

LIITE IV

30 Artiklassa tarkoitettuihin ilmoituksiin

SISÄLLYTTETTÄVÄT TIEDOT HANKKIJAPROFIILISTA JULKAISTAVAA ENNAKKOTIETOILMOITUSTA KOSKEVA ILMOITUS

1. Hankintaviranomaisen/yksikön maa
2. Hankintaviranomaisen/yksikön nimi
3. ”Hankkijaprofiilin” Internet-osoite (URL)
4. CPV-nimikkeistön viitenumero(t).

ENNAKKOTIETOILMOITUS

1. Hankintaviranomaisen/yksikön, osoite, telekopionumero ja sähköpostiosoite sekä samat tiedot lisätietoja mahdollisesti antavasta eri palveluyksiköstä sekä palveluhankintoja ja rakennusurakoita koskevien sopimusten osalta niistä palveluyksiköistä, kuten asianomaisen valtion viranomaisen Internet-sivusto, joista saa tietoja suoritus- tai toteuttamispaikalla voimassa olevista verotusta, ympäristönsuojelua, työsuojelua ja työehtoja koskevista yleisistä säännöksistä.
2. Mainittava tarvittaessa, että kyseessä on julkinen hankintasopimus, joka on rajoitettu suojatyökeskuksiin tai jonka toteuttaminen on rajoitettu suojatyöohjelmien yhteyteen.
3. Rakennusurakoita koskevat sopimukset: rakennusurakoiden luonne ja laajuus, rakennuspaikka; jos rakennusurakka on jaettu osurakoihin, näiden osurakoiden olennaispiirteet kokonaisurakkaan nähden; suunniteltujen urakoiden likimääräinen kustannusarvio, jos se on saatavissa; CPV-nimikkeistön viitenumero(t).

Tavarahankintoja koskevat sopimukset: hankittavien tuotteiden luonne ja määrä tai arvo; CPV-nimikkeistön viitenumero(t).

Palveluhankintoja koskevat sopimukset: hankintojen suunniteltu yhteisarvo kussakin palvelujen pääluokassa; CPV-nimikkeistön viitenumero(t).

4. Arvioitu päivä, jona hankintamenettely(t) aloitetaan pääluokittain tehtävien palveluja koskevien hankintasopimusten tapauksessa.
5. Mainittava tarvittaessa, onko kyseessä puitejärjestely.
6. Mahdolliset muut tiedot.
7. Päivä, jona ilmoitus on lähetetty tai jona ilmoitus tämän hankkijaprofiilia koskevan ilmoituksen julkaisemisesta on lähetetty.

HANKINTAILMOITUKSET

Rajoitetut menettelyt, neuvottelumenettelyt, joista julkaistaan hankintailmoitus, ja kilpailulliset menettelyt:

1. Hankintaviranomaisen/yksikön nimi, osoite, puhelin- ja telekopionumero ja sähköpostiosoite.
2. Mainittava tarvittaessa, että kyseessä on julkinen hankintasopimus, joka on rajoitettu suojatyökeskuksiin tai jonka toteuttaminen on rajoitettu suojatyöohjelmien yhteyteen.

▼ B

3. a) Valittu hankintamenettely.
  - b) Mahdollisesti noudatettavan nopeutetun menettelyn perustelut (rajoitteissa menettelyissä ja neuvottelumenettelyissä).
  - c) Mainittava tarvittaessa, onko kyseessä puitejärjestely.
  - d) Tarvittaessa sähköisen huutokaupan järjestäminen.
4. Hankintasopimuksen muoto.
5. Rakennusurakoiden suoritus-/toteutuspaikka, tuotteiden toimituspaikka tai palvelujen suorituspaikka.
  6. a) Rakennusurakoita koskevat hankintasopimukset:
    - rakennusurakoiden luonne ja laajuus sekä yleispiirteet. Maininta erityisesti mahdollisista lisäurakkamahdollisuuksista ja, jos se on tiedossa, arvioitu ajankohta, jolloin kyseisiä lisäurakkamahdollisuuksia voidaan käyttää, sekä sopimuksen mahdollisten jatkumisten lukumäärä. Jos rakennusurakka tai hankintasopimus on jaettu osiin, eri osien suuruus; CPV-nimikkeistön viitenumero(t),
    - tiedot rakennusurakan tai hankintasopimuksen tarkoituksesta, jos sopimukseen kuuluu myös hankkeiden suunnittelu,
    - puitejärjestelyissä mainittava myös puitejärjestelyn ennakoitu kesto, urakoiden arvioitu kokonaisarvo koko puitejärjestelyn kestoajalta sekä mahdollisuuksien mukaan tehtävien hankintasopimusten arvo ja lukumäärä.
  - b) Tavarahankintoja koskevat sopimukset:
    - toimitettavien tuotteiden luonne sekä maininta erityisesti siitä, onko tarjoukset pyydetty ostoa, leasingia, vuokrausta vai osamaksukauppaa vai näiden yhdistelmää varten; CPV-nimikkeistön viitenumero(t). Toimitettavien tuotteiden määrä sekä maininta erityisesti lisähankintamahdollisuuksista ja, jos se on tiedossa, arvioitu ajankohta, jolloin kyseisiä lisähankintamahdollisuuksia voidaan käyttää, sekä sopimuksen mahdollisten jatkumisten lukumäärä; CPV-nimikkeistön viitenumero(t),
    - säännöllisten sopimusten tai tietyn ajanjakson aikana uudistettavien sopimusten osalta maininta myös myöhempien suunniteltuja tavarahankintoja koskevien sopimusten arvioidusta ajankohdasta, jos se on tiedossa,
    - puitejärjestelyjen osalta mainittava myös puitejärjestelyn ennakoitu kesto, toimitettavien tavaroiden arvioitu kokonaisarvo koko puitejärjestelyn kestoajalta sekä mahdollisuuksien mukaan tehtävien hankintasopimusten arvo ja lukumäärä.
  - c) Palveluhankintoja koskevat sopimukset:
    - palvelun pääluokka ja kuvaus. CPV-nimikkeistön viitenumero(t). Suoritettavien palvelujen määrä. Maininta erityisesti mahdollisista lisähankintamahdollisuuksista ja, jos se on tiedossa, arvioitu ajankohta, jolloin kyseisiä lisähankintamahdollisuuksia voidaan käyttää, sekä sopimuksen mahdollisten jatkumisten lukumäärä. Tietyn ajanjakson aikana uudistettavien sopimusten osalta myöhempien suunniteltuja palveluhankintoja koskevien sopimusten arvioitu ajankohta, jos se on tiedossa.

▼B

Puitejärjestelyissä on mainittava myös puitejärjestelyn kesto, suoritettavien palvelujen arvioitu kokonaisarvo koko puitejärjestelyn kestoajalta sekä mahdollisuuksien mukaan tehtävien hankintasopimusten arvo ja määrä,

- tieto siitä, onko palvelun suorittaminen lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten nojalla varattu tietyille ammattikunnalle.

Viittaus kyseiseen lakiin, asetukseen tai hallinnolliseen määräykseen,

- tieto siitä, onko oikeushenkilöiden ilmoitettava palvelun suorittamisesta vastaavan henkilöstön nimet ja ammatillinen pätevyys.

7. Jos hankintasopimus on jaettu osiin, maininta siitä, voivatko talouden toimijat antaa tarjouksen yhdestä, useammasta tai kaikista osista.
8. Mahdollisuus tai kieltö esittää vaihtoehtoja.
9. Tarvittaessa ilmoitetaan se prosenttiosuus hankintasopimuksen kokonaisarvosta, josta on tehtävä alihankintasopimus kolmansien osapuolien kanssa tarjousmenettelyn kautta (21 artiklan 4 kohta).
10. Tarvittaessa alihankkijoiden omaa asemaa koskevat valintakriteerit, joiden perusteella tämä voidaan sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle, sekä vaaditut todisteet siitä, että talouden toimija ei kuulu kilpailun ulkopuolelle suljettaviin tapauksiin. Alihankkijoiden taloudellisen ja teknisen suorituskvyn vähimmäistason arvioimiseksi tarvittavat tiedot ja muodollisuudet. Mahdollisesti vaadittava(t) valmiuksien vähimmäistaso(t).
11. Päivämäärä, jona rakennusurakoiden tai tavarantoimitusten tai palvelusuoritusten on viimeistään oltava saatettu loppuun taikka rakennusurakoita tai tavarahankintoja tai palveluhankintoja koskevan sopimuksen voimassaoloaika, ja mahdollisuuksien mukaan päivämäärä, jona rakennustöiden toteuttaminen on viimeistään aloitettava tai tavarantoimitus tai palvelujen suorittaminen on aloitettava tai saatettava päätökseen.
12. Hankintasopimuksen täyttämiseksi asetetut mahdolliset erityisehdot.
13. a) Määräaika osallistumishakemusten vastaanottamiselle.
  - b) Osoite, johon ne on toimitettava.
  - c) Kieli tai kielet, jolla tai joilla osallistumishakemukset on laadittava.
14. Mahdollisesti vaadittavat vakuudet ja takuut.
15. Tärkeimmät rahoitusta ja maksuja koskevat ehdot ja/tai viittaukset säädöksiin, joilla niitä säännellään.
16. Sopimuspuoleksi valittavalta talouden toimijoiden ryhmittymältä mahdollisesti vaadittava oikeudellinen muoto.
17. Talouden toimijan omaa asemaa koskevat valintakriteerit, joiden perusteella tämä voidaan sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle, sekä vaaditut todisteet siitä, että talouden toimija ei kuulu kilpailun ulkopuolelle suljettaviin tapauksiin. Talouden toimijan henkilökohtaisesta asemasta sekä taloudellisen ja teknisen suorituskvyn vähimmäistason arvioimiseksi tarvittavat valintaperusteet, tiedot ja muodollisuudet. Mahdollisesti vaadittava(t) suorituskvyn vähimmäistaso(t).

▼B

18. Puitejärjestelyn osalta: puitejärjestelyyn osallistuvien talouden toimijoiden suunniteltu lukumäärä ja tarvittaessa enimmäismäärä sekä puitejärjestelyn kesto.
19. Kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä ja neuvottelumenettelyissä, joihin liittyy hankintailmoituksen julkaiseminen, maininta tarvittaessa vaiheittain käytettävästä menettelystä, jolla käsiteltävien ratkaisujen tai neuvoteltavien tarjousten määrää rajoitetaan asteittain.
20. Rajoitetuissa menettelyissä, neuvottelumenettelyssä ja kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä käytetään mahdollisuutta rajoittaa niiden ehdokkaiden määrää, joita pyydetään esittämään tarjous, tai jotka pyydetään vuoropuheluun tai neuvotteluihin: ehdokkaiden suunniteltu vähimmäismäärä ja tarvittaessa enimmäismäärä sekä ehdokkaiden lukumäärän valinnassa sovellettavat objektiiviset perusteet.
21. Direktiivin 47 artiklassa tarkoitetut sopimuksen myöntämisperusteet: ”alhaisin hinta” tai ”kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous”. Perusteet, joilla valitaan kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous ja niiden painotus tai perusteet alenevassa tärkeysjärjestyksessä on mainittava, jos niitä ei ole ilmoitettu tarjouspyyntöasiakirjoissa tai, jos on kyse kilpailullisesta neuvottelumenettelystä, hankekuvauksessa.
22. Tarvittaessa päivä(t), jo(i)na ennakkotietoilmoitus on julkaistu liitteessä VI ilmoitettujen julkaisemista koskevien teknisten eritelmien mukaisesti, tai maininta siitä, ettei sitä ole julkaistu.
23. Päivä, jona tämä ilmoitus on lähetetty.

ILMOITUS TEHDYSTÄ SOPIMUKSESTA

1. Hankintaviranomaisen/yksikön nimi ja osoite.
2. Valittu hankintamenettely. Perustelut mahdolliselle neuvottelumenettelyn noudattamiselle ilman ennalta julkaistua hankintailmoitusta (28 artikla).
3. Rakennusurakoita koskevat hankintasopimukset: suoritteiden luonne ja laajuus.
Tavarahankintoja koskevat sopimukset: toimitettujen tuotteiden luonne ja määrä, tarvittaessa tavarantoimittajittain; CPV-nimikkeistön viitenumero(t).
Palveluhankintoja koskevat sopimukset: palvelun pääluokka ja kuvaus; CPV-nimikkeistön viitenumero(t); hankittujen palvelujen määrä.
4. Päivä, jona hankintasopimus on tehty.
5. Hankintasopimuksen tekoperusteet.
6. Vastaanotettujen tarjousten lukumäärä.
7. Valittujen tarjouskilpailun voittajien nimi ja osoite.
8. Maksettu hinta tai hinnan ala- ja yläraja.
9. Valitun (yhden tai useamman) tarjouksen arvo(t) tai kallein ja halvin tarjous, jotka on otettu hankintasopimuksen teossa huomioon.
10. Mahdollisesti alihankintana kolmansille annettavan sopimuksen osuus ja sen arvo.
11. Tarvittaessa perustelut yli seitsemän vuotta kestäväen puitejärjestelyn käytölle.
12. Päivä, jona hankintailmoitus on julkaistu liitteessä VI olevien julkaisemista koskevien teknisten eritelmien mukaisesti.
13. Päivä, jona tämä ilmoitus on lähetetty.

*LIITE V***52 Artiklassa tarkoitettuihin alihankintailmoituksiin sisällytettävät tiedot**

1. Sopimuspuoleksi valitun tarjoajan nimi, osoite, telekopionumero ja sähköpostiosoite sekä samat tiedot lisätietoja mahdollisesti antavasta eri palveluyksiköstä.
2. a) Rakennusurakoiden suoritus-/toteutuspaikka, tuotteiden toimituspaikka tai palvelujen suorituspaikka.
b) rakennusurakoiden luonne ja laajuus sekä yleispiirteet; CPV-nimikkeistön viitenumero(t).
c) toimitettavien tuotteiden luonne sekä maininta siitä, onko tarjoukset pyydetty ostoa, leasingia, vuokrausta vai osamaksukauppaa vai näiden yhdistelmää varten; nimikkeistön viitenumero;
d) palvelun pääluokka ja kuvaus; CPV-nimikkeistön viitenumero(t).
3. Mahdollinen määräaika toteuttamiselle.
4. Sen laitoksen nimi ja osoite, josta voi pyytää erittelyasiakirjoja ja täydentäviä asiakirjoja.
5. a) Määräaika osallistumishakemusten ja/tai tarjousten vastaanottamiselle.
b) Osoite, johon ne on toimitettava.
c) Kieli tai kielet, joilla ne on laadittava.
6. Mahdollisesti vaadittavat vakuudet ja takuut.
7. Puolueettomat kriteerit, joita sovelletaan alihankkijoita valittaessa ja jotka liittyvät heidän henkilökohtaiseen tilanteeseensa tai heidän tarjouksensa arviointiin.
8. Muut tiedot.
9. Päivä, jona tämä ilmoitus on lähetetty.

*LIITE VI***JULKAISEMISTA KOSKEVAT TIEDOT**

1. Ilmoitusten julkaiseminen

- a) Hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden tai sopimuspuoliksi valittujen tarjoajien on lähetettävä 30 ja 52 artiklassa tarkoitetut ilmoitukset Euroopan unionin virallisten julkaisujen toimiston 32 artiklassa tarkoitetussa muodossa. Edellä 30 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa ennakkotietoilmoituksissa, jotka julkaistaan 2 kohdassa tarkoitetusta hankkijaprofiilista, on myös noudatettava tätä muotoa, samoin kuin tätä julkaisemista koskevissa ilmoituksissa.

Euroopan unionin virallisten julkaisujen toimiston tai hankkijaprofiilista julkaistujen ennakkotietoilmoitusten osalta hankintaviranomaisten/hankintayksiköiden on julkaistava 30 ja 52 artiklassa tarkoitetut ilmoitukset 30 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaisesti.

Hankintaviranomaiset/hankintayksiköt voivat lisäksi julkaista nämä tiedot Internetissä 2 kohdassa määriteltynä ”hankkijaprofiilina”.

- b) Euroopan unionin virallisten julkaisujen toimiston lähettää hankintaviranomaiselle/hankintayksikölle 32 artiklan 8 kohdassa tarkoitetun julkaisemista koskevan vahvistuksen.

2. Lisätietojen julkaiseminen

Hankkijaprofiili voi sisältää 30 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja ennakkotietoilmoituksia, tietoja meneillään olevista tarjouspyynnöistä, suunnitelluista ostoista, tehdyistä sopimuksista, peruutetuista menettelyistä sekä kaikenlaista hyödyllistä yleistietoa, kuten yhteyspiste, puhelin- ja telekopionumero, postiosoite ja sähköpostiosoite.

3. Ilmoitusten lähettäminen sähköisessä muodossa

Ilmoitusten lähettämistä sähköisessä muodossa koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat saatavilla seuraavassa Internet-osoitteessa: ”<http://simap.europa.eu>”.

▼B*LIITE VII***REKISTERIT ⁽¹⁾****OSA A****Rakennusurakoita koskevat sopimukset**

Kunkin jäsenvaltion asianmukaiset ammattirekisterit sekä vastaavat ilmoitukset ja todistukset ovat seuraavat:

- Belgiassa ”Registre du Commerce”/”Handelsregister”,
- Bulgariassa ”Търговски регистър”,
- Tšekin tasavallassa ”obchodní rejstřík”,
- Tanskassa ”Erhvervs- og Selskabsstyrelsen”,
- Saksassa ”Handelsregister” ja ”Handwerksrolle”,
- Virossa ”Registrite ja Infosüsteemide Keskus”,
- Irlannissa urakoitsijaa voidaan vaatia esittämään todistus joko ”Registrar of Companies”- tai ”Registrar of Friendly Societies” -rekisteriin merkinnästä taikka tällaisen todistuksen puuttuessa todistus urakoitsijan valaehoisesta ilmoituksesta, jonka mukaan tämä harjoittaa kyseistä ammattia tietyllä paikakunnalla ja tietyllä toiminimellä siinä valtiossa, johon on sijoittautunut,
- Kreikassa ympäristö-, ja aluesuunnittelu- ja julkisten rakennustöiden ministeriön (Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε) ”Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων- ΜΕΕΠ”,
- Espanjassa ”Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado”,
- Ranskassa ”Registre du commerce et des sociétés” ja ”Répertoire des métiers”,

▼M3

- Kroatiassa ”Sudski registar trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj or Obrtni registar Republike Hrvatske”,

▼B

- Italiassa ”Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato”,
- Kyproksessa urakoitsijaa vaaditaan toimittamaan Insinööri- ja rakennusurakoitsijoiden rekisteröinti- ja lupaneuvoston (Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων) antama todistus insinööri- ja rakennusurakoitsijoiden rekisteröintiä ja lupia koskevan lain mukaisesti,
- Latviassa ”Uzņēmumu reģistrs” (“Enterprise Register”),
- Liettuaassa ”Juridinių asmenų registras”,
- Luxemburgissa ”Registre aux firmes” ja ”Rôle de la chambre des métiers”,
- Unkarissa ”Cégnylvántartás”, ”egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása”,
- Maltassa urakoitsijan on ilmoitettava ”numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerc”, ja, jos kyseessä on kumppanuus tai yhtiönä toimiminen, Maltan taloudellisten palvelujen viranomaisen antama asianomainen rekisterinumero,

⁽¹⁾ Direktiivin 40 artiklaa sovellettaessa ”rekistereillä” tarkoitetaan tässä liitteessä mainittuja rekistereitä siten kuin niitä koskevia tietoja on kansallisella tasolla muutettu, sekä niitä korvaavia rekistereitä. Tämä liite on ainoastaan suuntaa-antava eikä määritä näiden rekisterien yhteensopivuutta sijoittautumisvapautta ja palvelun tuottamisen vapautta koskevan yhteisön lainsäädännön kanssa.

▼B

- Alankomaissa ”Handelsregister”,
- Itävallassa ”Firmenbuch”, ”Gewerberegister” ja ”Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”,
- Puolassa ”Krajowy Rejestr Sądowy” (Kansallinen kirjaamo),
- Portugalissa ”Instituto da Construção e do Imobiliário” (INCI),
- Romaniassa ”Registru Comertului”,
- Sloveniassa ”Sodni register” ja ”obrtni register”,
- Slovakiassa ”Obchodný register”,
- Suomessa ”Kaupparekisteri”/”Handelsregistret”,
- Ruotsissa ”aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa urakoitsijaa voidaan vaatia esittämään todistus ”Registrar of Companies” -rekisteriin merkinnästä tai tällaisen todistuksen puuttuessa todistus urakoitsijan valaheutoisesta ilmoituksesta, jonka mukaan tämä harjoittaa kyseistä ammattia tietyllä paikkakunnalla ja tietyllä toiminimellä siinä valtiossa, johon on sijoittautunut.

B OSA

Tavarahankintoja koskevat sopimukset

Ammatti- tai toimialarekisterit sekä vastaavat ilmoitukset ja todistukset ovat seuraavat:

- Belgiassa ”Registre du Commerce”/”Handelsregister”,
- Bulgariassa ”Търговски регистър”,
- Tšekin tasavallassa ”obchodní rejstřík”,
- Tanskassa ”Erhvervs- og Selskabsstyrelsen”,
- Saksassa ”Handelsregister” ja ”Handwerksrolle”,
- Virossa ”Registrite ja Infosüsteemide Keskus”,
- Kreikassa ”Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο” ja ”Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού”,
- Espanjassa ”Registro Mercantil” tai rekisteriin kuulumattoman yksityishenkilön osalta todistus tämän valaheutoisesta ilmoituksesta, jonka mukaan tämä harjoittaa kyseistä ammattia,
- Ranskassa ”Registre du commerce et des sociétés” ja ”Répertoire des métiers”,

▼M3

- Kroatiassa ”Sudski registar trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj or Obrtni registar Republike Hrvatske”,

▼B

- Irlannissa tavarantoimittajaa voidaan vaatia esittämään todistus joko ”Registrar of Companies”- tai ”Registrar of Friendly Societies” -rekisteriin merkinnästä taikka tällaisen todistuksen puuttuessa todistus tavarantoimittajan valaheutoisesta ilmoituksesta, jonka mukaan tämä harjoittaa kyseistä ammattia tietyllä paikkakunnalla ja tietyllä toiminimellä siinä valtiossa, johon on sijoittautunut,
- Italiassa ”Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato” ja ”Registro delle Commissioni provinciali per l'artigianato”,
- Kyproksessa tavarantoimittajaa voidaan vaatia esittämään yhtiö- ja yritysrekisterin (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) antama todistus, jossa hänet todistetaan luetteloon merkityksi tai rekisteröidyksi, tai, jos häntä ei ole tällä tavoin merkitty tai rekisteröity, todistus siitä, että kyseinen henkilö on ilmoittanut valaheutoisesti, että hän toimii kyseisessä ammatissa maassa, johon hän on sijoittautunut, tietyssä paikassa ja käyttäen tiettyä toiminimeä,

▼B

- Latviassa ”Uzņēmumu reģistrs” (”Enterprise Register”),
- Liettuassa ”Juridinių asmenų registras”,
- Luxemburgissa ”Registre aux firmes” ja ”Rôle de la chambre des métiers”,
- Unkarissa ”Cégnnyilvántartás”, ”egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása”,
- Maltassa tavarantoimittajan on ilmoitettava ”numru ta’ registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta’ kummerc”, ja, jos kyseessä on kumppanuus tai yhtiönä toimiminen, Maltaan taloudellisten palvelujen viranomaisen antama asianomainen rekisterinumero,
- Alankomaissa ”Handelsregister”,
- Itävallassa ”Firmenbuch”, ”Gewerberegister” ja ”Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”,
- Puolassa ”Krajowy Rejestr Sądowy” (Kansallinen kirjaamo),
- Portugalissa ”Registo Nacional das Pessoas Colectivas”,
- Romaniassa ”Registrul Comerțului”,
- Sloveniassa ”Sodni register” ja ”obrtni register”,
- Slovakiassa ”Obchodný register”,
- Suomessa ”Kaupparekisteri”/”Handelsregistret”,
- Ruotsissa ”aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa tavarantoimittajaa voidaan vaatia esittämään todistus ”Registrar of Companies” -rekisteriin merkinnästä taikka tällaisen todistuksen puuttuessa todistus tavarantoimittajan valahtoisesta ilmoituksesta, jonka mukaan tämä harjoittaa kyseistä ammattia tietyllä paikkakunnalla ja tietyllä toiminimellä siinä valtiossa, johon on sijoittautunut.

C OSA

Julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset

Ammatti- tai toimialarekisterit sekä vastaavat ilmoitukset ja todistukset ovat seuraavat:

- Belgiassa ”Registre du commerce/Handelsregister” ja ”Ordres professionnels/Beroepsorden”,
- Bulgariassa ”Търговски регистър”,
- Tšekin tasavallassa ”obchodní rejstřík”,
- Tanskassa ”Erhvervs- og Selskabsstyrelsen”,
- Saksassa ”Handelsregister”, ”Handwerksrolle”, ”Vereinsregister”, ”Partnerschaftsregister” ja ”Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder”,
- Virossa ”Registrite ja Infosüsteemide Keskus”,
- Irlannissa palvelujen suorittajaa voidaan vaatia esittämään todistus joko ”Registrar of Companies”- tai ”Registrar of Friendly Societies” -rekisteriin merkinnästä taikka tällaisen todistuksen puuttuessa todistus palvelujen suorittajan valahtoisesta ilmoituksesta, jonka mukaan tämä harjoittaa kyseistä ammattia tietyllä paikkakunnalla ja tietyllä toiminimellä siinä valtiossa, johon on sijoittautunut,

▼ B

- Kreikassa palvelujen suorittajaa voidaan vaatia antamaan notaarille kyseisen ammatin harjoittamista koskeva valahtoinen ilmoitus; voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetuissa tapauksissa suoritettaessa liitteessä I mainittuja tutkimuspalveluja ammattirekisteri on ”Μητρώο Μελετητών” ja ”Μητρώο Γραφείων Μελετών”,
- Espanjassa ”Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado”,
- Ranskassa ”Registre du commerce et des sociétés” ja ”Répertoire des métiers”,

▼ M3

- Kroatiassa ”Sudski registar trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj or Obrtni registar Republike Hrvatske”,

▼ B

- Italiassa ”Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato”, ”Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato” tai ”Consiglio nazionale degli ordini professionali”,
- Kyproksessa tavarantoimittajaa voidaan vaatia esittämään yhtiö- ja yritysrekisterin (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) antama todistus, jossa hänet todistetaan luetteloon merkityksi tai rekisteröidyksi, tai, jos häntä ei ole tällä tavoin merkitty tai rekisteröity, todistus siitä, että kyseinen henkilö on ilmoittanut valahtoisesti, että hän toimii kyseisessä ammatissa maassa, johon hän on sijoittautunut, tietyssä paikassa ja käyttäen tiettyä toiminimeä,
- Latviassa ”Uzņēmumu reģistrs” (”Enterprise Register”),
- Liettuassa ”Juridinių asmenų registras”,
- Luxemburgissa ”Registre aux firmes” ja ”Rôle de la chambre des métiers”,
- Unkarissa ”Cégnyilvántartás”, ”egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása”, tietty ”szakmai kamarák nyilvántartása” tai tiettyjen toimintojen osalta todistus, josta käy ilmi, että henkilö on oikeutettu harjoittamaan kyseistä liiketoimintaa tai ammattia,
- Maltassa palvelujen suorittajan on ilmoitettava ”numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Mizjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerc”, ja, jos kyseessä on kumppanuus tai yhtiönä toimiminen, Maltaan taloudellisten palvelujen viranomaisen antama asianomainen rekisterinumero,
- Alankomaissa ”Handelsregister”,
- Itävallassa ”Firmenbuch”, ”Gewerberegister” ja ”Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”,
- Puolassa ”Krajowy Rejestr Sądowy” (Kansallinen kirjaamo),
- Portugalissa ”Registo Nacional das Pessoas Colectivas”,
- Romaniassa ”Registrul Comerțului”,
- Sloveniassa ”Sodni register” ja ”obrotni register”,
- Slovakiassa ”Obchodný register”,
- Suomessa ”Kaupparekisteri”/”Handelsregistret”,
- Ruotsissa ”aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa palvelujen suorittajaa voidaan vaatia esittämään todistus ”Registrar of Companies” -rekisteriin merkinnästä taikka tällaisen todistuksen puuttuessa todistus palvelujen suorittajan valahtoisesta ilmoituksesta, jonka mukaan tämä harjoittaa kyseistä ammattia tietyllä paikakunnalla ja tietyllä toiminimellä siinä valtiossa, johon on sijoittautunut.

*LIITE VIII***Osallistumishakemusten ja tarjousten sähköisiä vastaanottomenetelmiä koskevat vaatimukset**

Tarjousten ja osallistumishakemusten sähköisillä vastaanottomenetelmillä on tarkoituksenmukaisia teknisiä keinoja ja menettelytapoja käyttäen varmistettava vähintään että:

- a) osallistumishakemusten ja tarjousten sähköiset allekirjoitukset ovat direktiivin 1999/93/EY mukaisesti annettujen kansallisten säännösten mukaisia;
- b) osallistumishakemusten ja tarjousten täsmällinen jättöpäivämäärä ja -aika ovat tarkasti määritettävissä;
- c) voidaan kohtuudella varmistaa, että näiden vaatimusten nojalla toimitettuihin tietoihin ei ole pääsyä ennen annettuja määräaikoja;
- d) jos tätä pääsyn estämistä koskevaa kieltoa rikotaan, voidaan kohtuudella varmistaa, että rikkominen on selkeästi havaittavissa;
- e) ainoastaan valtuutetut henkilöt voivat vahvistaa tai muuttaa toimitettujen vastaanotettujen tietojen avaamista koskevia päivämääriä;
- f) valtuutetut henkilöt voivat ainoastaan samanaikaisesti toimimalla sallia pääsyn kaikkiin toimitettuihin tietoihin tai osaan niistä hankintasopimuksen tekemisen eri vaiheissa;
- g) valtuutetut henkilöt voivat samanaikaisesti toimimalla sallia pääsyn vasta määrätyn päivämäärän jälkeen toimitettuihin tietoihin;
- h) näiden vaatimusten mukaisesti vastaanotettuihin ja avattuihin tietoihin on pääsy ainoastaan niihin perehtymiseen valtuutetuilla henkilöillä.